

Kirkkonummen kunta
Talousarvio 2017
Taloussuunnitelma 2018 - 2019

Kunnanvaltuuston 14.11.2016 hyväksymä

SISÄLLYSLUETTELO

Yleisperustelut	1
Käyttötalousosa	21
Yleishallinto	25
Perusturva	29
Sivistystoimi	38
Yhdyskuntatekniikka	58
Tuloslaskelmaosa	72
Investointiosa	79
Rahoitusosa	89
Liitteet	93

KIRKKONUMMEN KUNTASTRATEGIA 2015 - 2017

Ennakoiva strategia

Monipuolista asumista ja elämistä sujuvassa arjessa – tillsammans!

Kuntastrategian laadinnan yhteydessä syntynyt visio on kuva halutusta tulevaisuudesta, jossa:

- ✚ Kuntalaisten osallisuus on toiminnan keskiössä.
- ✚ Kuntaa kehitetään elinvoimaisena monikeskuksisena yhteisönä, osana metropolialuetta, kestävän kehityksen mukaisesti.
- ✚ Päätöksenteossa ja toiminnassa luodaan puitteet kestäväälle yritystoiminnalle ja vapaaehtoistyölle.
- ✚ Kunnan palveluja kehitetään hyödyntäen toiminnassa modernia teknologiaa.

Kirkkonummen kunnan arvot

AVOIMUUS

Kaiken toimintamme lähtökohta on avoimuus ja läpinäkyvyys. Kerromme suunnitelmistamme etukäteen ja kysymme kuntalaisten ja kunnassa toimivien yhteisöjen näkemyksiä kunnan kehittämiseen liittyvistä tärkeistä asioista. Hyödynnämme uudet sähköiset kanavat viestinnässämme. Avoimuus tuo luottamusta.

LUOTTAMUS

Luottamus symbolisoi meille turvallisuutta. Sen minkä lupaamme, myös pidämme. Luottamus vahvistaa jatkuvuutta ja uskallusta kokeille uutta ja ottaa myös hallittuja riskejä. Johtamisessa korostuu luottamus alaisten osaamiseen.

ROHKEUS

Rohkeus tarkoittaa meille ennakkoluulottomuutta kokeilla uusia asioita ja pistää itsensä likoon; voimaa kohdata vaikeitakin asioita ja kääntää ne voitoksi. Joskus rohkeus voi tarkoittaa myös kulkemista vastavirtaan. Rohkeus tehdä päätöksiä ja muuttaa vanhoja käytäntöjä.

KESTÄVYYS

Kestävyys tarkoittaa meille ratkaisuja ja valintoja, jotka ovat sopusoinnussa ympäristön, sosiaalisen oikeudenmukaisuuden ja kestävä kehityksen periaatteiden kanssa. Kestävyys pitää sisällään myös sellaisen taloudellisen toiminnan, joka mahdollistaa hyvän palvelutason ylläpidon ja turvaa terveesti tulevien sukupolvien elämää.

ARVOSTUS

Toimintamme perustuu keskinäiseen arvostukseen. Kuuntelemme aidosti kaikkien erilaisia näkemyksiä ja rohkaisemme toisiamme tuomaan uusia näkökohtia päätöksentekoon ja arjen toimintaan. Johtamisessa ja esimiestyössä kiinnitämme erityistä huomioita työntekijöidemme ja yhteistyökumppaneidemme kannustukseen ja tukeen tuoda esille heidän tärkeänä pitämiään asioita.

STRATEGINEN VIITEKEHYS VUODELLE 2017

Strategiset menestystekijät, tavoitteet, päätoimenpiteet ja mittarit

Kunnanvaltuustossa hyväksytyn strategian mukainen viitekehys.

KEHITTYVÄT PALVELUT

Tavoitteet:

- ✚ Palvelut vastaavat kuntalaisten palvelutarpeita ja ovat asiakaslähtöisiä sekä vaikuttavia.
- ✚ Tiedolla johtamista, tiedon avoimuutta ja sähköisiä palveluja lisätään.
- ✚ Kunnan palveluverkon kehittämisessä noudatetaan kiinteistöstrategiassa tarkemmin esitettyä välimallia, huomioiden myös asiakas- ja laatu- ja laatunäkökulma.

Päätoimenpiteet:

- ✚ Kehitetään palveluja uudella tavalla ja uusilla ratkaisulla, huomioiden laatu- ja talousnäkökulmat.
- ✚ Tehdään yhteistyötä muiden toimijoiden kanssa kaikissa toiminnoissa.
- ✚ Luodaan toimintaedellytyksiä kolmannelle sektorille ja kohtaamispaikkoja eri-ikäisille sekä aktivoidaan kuntalaisia omatoimisuuteen.
- ✚ Uudistetaan palveluprosesseja kuvaamalla ne ja ottamalla käyttöön uusia sähköisiä ratkaisuja prosessien laadun sekä tehokkuuden kehittämiseksi.
- ✚ Hyödynnetään muiden kuntien parhaat käytännöt ja yhtenäistetään sähköisiä järjestelmiä.

Mittarit:

- ✚ Asiakastytyväisyyden ja kokemuksen jatkuva arviointi
- ✚ Valtakunnallisten laatusuosituksen toteutuminen
- ✚ Sähköisten palvelujen käyttömäärät
- ✚ Palveluprosessien kuvausten määrä ja uudet toimintamallit
- ✚ Palvelutehokkuuden kehitys €/as

AKTIIVINEN ELINKEINOPOLITIIKKA

Tavoitteet:

- ✚ Kirkkonummi on vahva sijoittumisvaihtoehto uusille yrityksille ja yhteisöille.
- ✚ Kunta kannustaa ja mahdollistaa yrityksiä laajentumaan ja kasvamaan.
- ✚ Hyvät palvelut, monimuotoiset harrastus- ja asumismahdollisuudet sekä toimivat liikenneyhteydet.
- ✚ Kaksikielisyys nähdään voimavarana.

Päätoimenpiteet:

- ✚ Tukeudutaan jo olemassa olevaan suuryrityskantaan – tuetaan laajentumishankkeita.
- ✚ Edistetään houkuttelevien toimitilojen tarjontaa.
- ✚ Verkostoidutaan ja tehdään yhteistyötä lähikuntien kanssa.
- ✚ Nostetaan Kirkkonummi-brändi, vahvuudet ja onnistuneet hankkeet esille.
- ✚ Lisätään yritystonttitarjontaa ja kehitetään kaavakäsittelyjä, kaavamutoksia sekä lupamenettelyjä nopeammiksi ja joustavimmiksi.
- ✚ Osallistutaan yritysten ryhmähankkeisiin ja kanavoidaan ulkopuolista rahoitusta, verkostoituminen.
- ✚ Kohtuuhintaisten asuntojen tarjonnan mahdollistaminen

Mittarit:

- ✚ Yritysten määrä ja työpaikkaomavaraisuuden lisääminen
- ✚ Yritysverotulojen kehitys
- ✚ Väkiluvun kasvu

TEHOKAS YMPÄRISTÖARVOT HUOMIOIVA MAANKÄYTTÖ

Tavoitteet:

- ✚ Tarkoituksenmukaisesti sijoitetut palvelut.
- ✚ Maankäyttö kehityskuvan mukaisesti; tukee kunnan elinvoimaisuutta mahdollistamalla yritysten sijoittumisen ja laajentumisen.
- ✚ Kunnan keskustasta selkeä kuntakeskus ja työpaikkojen tarjoaja. Vahvistetaan tätä maankäytön suunnittelulla ja rakentamisen ohjauksella sekä kehitetään muita kunta-keskuksia omaleimaisiksi huomioiden niiden vetovoimatekijät.

Päätoimenpiteet:

- ✚ Maanhankinnan aktivointi
- ✚ Keskitetään päivittäiset palvelut liikenteen ja liikkumisen solmukohtiin.
- ✚ Tarjotaan ja markkinoidaan luontoa ja merellisyyttä vetovoimatekijänä.

Mittarit

- ✚ Muuttovoitto
- ✚ Yritysten ja työpaikkojen lisääntyminen
- ✚ Julkisen liikenteen käyttöaste

HYVINVOIVA JA OSAAVA HENKILÖSTÖ

Tavoitteet:

- ✚ Kirkkonummen kunta on houkutteleva ja ketterä työnantaja

Päätoimenpiteet:

- ✚ Huolehditaan resurssien oikeasta kohdentumisesta sekä työskentelyolosuhteiden, työvälineiden ja ammattitaidon ajanmukaisuudesta.
- ✚ Edistetään hyvällä johtamisella, yhteistyöllä ja mahdollisuudella vaikuttaa oman työn kehittämiseen työpaikkojen asiakaslähtöistä ja myönteistä ilmapiiriä.
- ✚ Kehitetään kannustavia palkkaus- ja palkitsemisjärjestelmiä.
- ✚ Huolehditaan käytössä olevien resurssien puitteissa kunnan tarjoamien etujen yhteneväisyydestä naapurikuntien etujen kanssa.

Mittarit:

- ✚ Hyvinvointikysely ja henkilöstötilinpäätös
- ✚ Mobiili asiakaspalaute
- ✚ Sairauspoissaolojen määrän kehitys
- ✚ Kannustimien toteutuminen
- ✚ Tulos- ja kehityskeskusteluiden kattavuus

TALOUS

Tavoitteet:

- ✚ Tasapainoinen talous

Päätoimenpiteet:

- ✚ Harkitaan tarkkaan investointitarve ja arvioidaan kokonaisvaikutus kunnan toiminnan kannalta.
- ✚ Hyödynnetään erilaisia rahoitusmalleja investointihankkeiden rahoituksessa.
- ✚ Noudatetaan budjettikuria, tuloksellisuutta ja arvioidaan toimenpiteiden vaikuttavuutta koko kuntakonsernissa.
- ✚ Edistetään tulojen kasvua.
- ✚ Hyödynnetään eläköitymistä toimintojen tehostamisessa.

Mittarit:

- ✚ Veroprosentit, tavoitetaso alueen kuntien keskimääräisellä tasolla
- ✚ Vuosikate kattaa poistot, toiminnallinen tulos positiivinen
- ✚ Tuloksellisuus ja vaikuttavuus; esimerkiksi kustannukset/suoritteet per asukas
- ✚ Taseen ylijäämä
- ✚ Velka €/ asukas

SITOVAT TAVOITTEET VUODELLE 2017

Kuntastrategian toteuttamiseksi vuodelle 2017 asetetaan valtuustoon nähden sitovia toiminnallisia tavoitteita kuntatasolla sekä lautakuntatasolla. Valtuustoon nähden sitovat tavoitteet esitetään talousarviokirjassa. Lautakuntiin nähden sitovat, strategiaa tukevat sekä muut palveluja kuvaavat, tavoitteet esitetään käyttösuunnitelmissa.

Kuntatasoiset sitovat toiminnalliset tavoitteet

<i>Strateginen tavoite</i>	<i>Toimenpide</i>	<i>Mittari</i>
Elinvoimaisuus	Kunnan elinvoimaisuutta edistetään asumista ja yritystoiminnan sijoittumista tukevien toimenpiteiden avulla. Nuorten työllistymistä edistetään. Kehitetään toimenpiteitä pitkäaikaistyöttömyyden vähentämiseksi.	Väkiluvun ja muuton suhdeluku kasvaa edellisvuoteen verrattuna. Lukutavoite: kasvutavoite 1,5 % vuoden 2017 aikana. Lisätään työpaikatonttien kaavoittamista ja myyntiä. Yritysten määrä kasvaa. Työttömyysaste on alle 10 % vuoden lopussa. Vastuutahot: hallintojohtaja ja yhdyskuntatekniikan toimialajohtaja.
Kehittyvät palvelut	Palvelutarpeiden muutoksia ennakoidaan. Otetaan käyttöön toimintolaskenta (euroa/toiminto). Lisätään ja kehitetään yksityistä palveluntuotantoa ja yhteistyötä kolmannen sektorin kanssa. Tietojärjestelmät tukevat tiedolla johtamista. Toimintaa ja taloutta seurataan systemaattisesti keskittämällä kunnan taloushenkilöstö kokonaisuudessaan konsernihallintoon. Prosesseja ja käytäntöjä kehitetään kerätyn tiedon, sen jalostamisen ja hyödyntämisen avulla. Virkamieskunnan uudelleenorganisointi (sote ja maakuntahallinto). Uuden luottamushenkilö- ja virkamiesorganisaation läpivienti.	Palvelutehokkuustavoite lukuna (euroa/asukas, euroa/asiakas, euroa/toiminto). Yksityisen palvelutuotannon lisääminen edellisvuodesta. Toiminnan ja talouden seuranta on systematisoitu 31.12.2017 mennessä. Kunta siirtyy Taitoan Kuntamallijärjestelmään vuoden 2017 aikana. Taloushenkilöstö keskitetään kokonaisuudessaan konsernihallintoon 1.6.2017 alkaen. Hankintojen käytännöt selvitetään 1.6.2017 mennessä. Vastuutahot: kunnanjohtaja, talousjohtaja, toimialajohtajat.
Osallistaminen	Kuntalaisten vaikutusmahdollisuuksia edistetään nykyaikaisten verkkodemokratiaa tukevien ratkaisujen avulla. Vaikutusmahdollisuuksien avaamisessa hyödynnetään internetiä sekä muuta informaatio- ja viestintäteknologiaa.	Uudet esteettömät vuorovaikutteiset internet-sivut on otettu käyttöön 31.12.2017 mennessä. Kunnanvaltuuston videostriimaukset on otettu käyttöön 1.6.2017 mennessä. Vastuutaho: hallintojohtaja.
Digitalisaatio	Palveluprosesseja kehitetään digikuntakokeilua hyödyntämällä hyväksytyyn digitalisaatioselvityksen mukaisesti.	Sähköinen asiointialusta on otettu käyttöön 31.12.2017 mennessä. Keskeiset kuntalaisten palveluun liittyvät lomakkeet sähköistetään vuoden 2017 aikana ns. älyllisiksi työkulkulomakkeiksi (esuomi.fi). Vastuutahot: hallintojohtaja, toimialajohtajat.

KONSERNIYHTEISÖILLE ASETETTAVAT TAVOITTEET

Strateginen menestystekijä ja päätoimenpide Kehittyvät palvelut / Uudistetaan palveluprosesseja tehokkuuden kehittämiseksi	
Tavoite / Mittari ja/tai tavoitetaso 2017	Toimenpiteet
Kunnan omistamien vuokra-asuntojen siirto tytäryhtiö KVA Oy:n hallintaan.	Tehdään selvitys ja toteutetaan mahdollinen siirto 1.1.2018 alkaen.

Kirkkonummen Vuokra-asunnot Oy

Kirkkonummen Vuokra-asunnot Oy on Kirkkonummen kunnan omistama yleishyödyllinen vuokratoyhtiö. Yhtiön toimintaperiaatteena on ylläpitää ja rakennuttaa laadukkaita ja edullisia vuokra-asuntoja, joissa asuvilla on viihtyisä ja turvallinen asuinympäristö tarpeellisine palveluineen. Asunnot on rakennettu pääasiassa aravalainoilla ja kunnan tuella.

Kiinteistö Oy Kirkkonummen Männistönmuori

Kiinteistö Oy Kirkkonummen Männistönmuori on Kirkkonummen kunnan ja Senaattikiinteistöjen omistama vuokratoyhtiö, jonka vuokratalo sijaitsee Upinniemessä. Yhtiön osakkeista kunta omistaa 149 kpl ja Senaattikiinteistöt 1 kpl.

Kiinteistö Oy Kirkkonummen keskustapysäköinti

Kirkkonummen kunta omistaa 64,7 % Kiinteistö Oy Kirkkonummen keskustapysäköinnin osakekannasta. Yhtiö omistaa Ervastintie 9:ssä sijaitsevan pysäköintitalon.

Kiinteistö Oy Kirkkonummen Kunnantalo

Kirkkonummen kunta on Kuntien eläkevakuutuksen kanssa perustanut keskinäisen kiinteistöosa-
keyhtiön Kiinteistö Oy Kirkkonummen kunnantalon. Kunnan omistusosuus yhteisyrityksessä on 5 % ja Kevan 95 %. Yhtiö omistaa ja hallitsee tonttia sekä tontilla olevaa rakennusta.

Strateginen menestystekijä ja päätoimenpide Kehittyvät palvelut /	
Tavoite 3 / Mittari ja/tai tavoitetaso 2017	Toimenpiteet
Kunta edistää MAL-sopimuksen toteutumista ja ARA-tuotantoa toteutetaan myös muiden toimijoiden tekemänä / KVA Oy uusia asuntoja 50	Toteutetaan MAL-aiesopimuksen mukainen määrä asuntoja sekä KVA:n että muiden toimijoiden toteuttamana.
KVA Oy / Vuokra-asuntojen käyttöaste vähintään 98 %	

TALouden KEHITYS VUOSINA 2016 - 2018

(VM, taloudellinen katsaus syksy 2016)

Talouden iso kuva on pysynyt ennallaan, ja maailman ostovoimakorjatun bruttokansantuotteen kasvun odotetaan jäävän 3,1 prosenttiin vuonna 2016 ja kiihtyvän vain maltillisesti vuosina 2017-2018. Kasvun odotetaan olevan hitainta sitten finanssikriisin, ja kasvu onkin jo hidastunut selvästi monissa kehittyvissä talouksissa.

Heikko kysynnän kasvu näkyy hitaana maailmankaupan kasvuna, alhaisina hyödykkeiden hintoina ja tavoitteen alle jäävänä inflaationa useimmissa merkittävässä talouksissa. Työttömyydenkin oletetaan alempaan kuin hitaasti useissa teollisuusmaissa. Lisäksi tuottavuuden kasvu on ollut hidasta jo pitkään. Varsinkin Euroopan ikääntyvillä työmarkkinoilla tuottavuuden kasvumerkitys tulee korostumaan.

Euroopassa erityisesti Iso-Britannian talouden näkymiä varjostaa tulevan EU-eron synnyttämä epävarmuus. Valtiovarainministeriön ennusteen mukaan Iso-Britannian kasvu hidastuu merkittävästi vuosina 2016–2018, ja talous saattaa myös käväistä taantumassa. Iso-Britannian EU-ero synnyttää epävarmuustekijöitä myös euroalueelle. Koko euroalue on pysynyt hitaalla kasvu-uralla, osaltaan alentuneiden tuontihintojen ja euron kurssin heikentymisen johdosta, mutta myös näiden suotuisten tekijöiden vaikutus poistuu vähitellen. Espanjassa ja Irlannissa suhteellisen vahvan kasvun palautumista ovat edistäneet aiemmin tehdyt rakenneuudistukset, mutta euroalueen kasvua jarruttaa edelleen korkeana pysyttelevä työttömyys. Ruotsin kasvu hidastunee, mutta kasvun ja työllisyyden odotetaan pysyvän vahvana.

Kiinassa teollisuuden, rakentamisen ja ulkomaankaupan kasvuvauhdit ovat hidastuneet merkittävästi josta tulee myös ennusteen mukaan jatkumaan. Laajapohjainen mutta suhteellisen hidas elpyminen jatkuu Yhdysvalloissa. Kasvua tukee Yhdysvalloissa kotitalouksien taseiden vahvistuminen, suotuisasti kehittyneet työmarkkinat sekä keventynyt finanssipolitiikka. Venäjän talous tukeutuu edelleen öljyn ja kaasun vientiin, mutta maa ei ole kyennyt käyttämään raaka-aineista saatuja tuloja tuotannon monipuolistumiseen. Kasvupotentiaalia heikentävät tekemättömät investoinnit ja talouden rakenteet, kuten julkisen valtion puuttuminen yksityisen sektorin investointi- ja tuotantopäätöksiin ja edelleen epävarmat omistusolosuhteet.

Bruttokansantuote	2013	2014	2015	2016**	2017**	2018**
	määrän muutos, prosenttia					
Maailma (PPP)	3,2	3,2	3,0	3,1	3,4	3,9
Euroalue	-0,5	1,0	1,8	1,7	1,5	2,0
EU	1,0	1,4	1,6	1,7	1,5	2,0
Saksa	0,4	1,6	1,5	1,7	1,5	1,5
Ranska	0,7	0,2	1,2	1,2	1,2	1,5
Ruotsi	1,6	2,0	3,9	3,2	2,7	2,5
Iso-Britannia	1,7	3,0	2,3	1,7	1,0	1,5
Yhdysvallat	1,5	2,4	2,4	1,7	2,2	2,2
Japani	1,6	-0,1	0,6	0,5	0,5	0,7
Kiina	7,8	7,3	6,9	6,5	6,2	6,0
Venäjä	1,2	0,6	-3,7	-2,0	0,0	1,0

Lähde: Eurostat, kansalliset tilastoviranomaiset, IMF, VM

Valtiovarainministeriön ennusteen mukaan talouden orastava elpyminen perustuu lähinnä kotimaiseen kysyntään. Vaikka viennin näkymät eivät ole vielä vahvistumassa, niin kilpailukyky sopimus tukee vientiä, mutta yksinään se ei riitä. Lisäksi teollisuuden rakennemuutos, pitkittyessään rakenteelliseksi muodostunut työttömyys ja väestön ikärakenteen muutos ovat heikentäneet talouden kasvun edellytyksiä. Kuitenkin taloudellisen tilanteen parantuessa myös julkisen talouden rahoitusasema kohenee vähitellen. Kuitenkaan odotettavissa oleva talouskasvu ei riitä rahoittamaan julkisen talouden nykyisiä rakenteita, lainsäädännön kansalaisille takaamia etuuksia ja julkisia palveluja pitkällä aikavälillä. Valtiovarainministe-

riön mukaan onkin varauduttava siihen, että Suomen talouskasvu ei palaudu finanssikriisiä edeltävien vuosien ja vuosikymmenten tasolle.

KUNTATALOUS VUOSINA 2016 - 2018

(VM taloudellinen katsaus syksy 2016)

Yleinen taloudellinen tilanne

Ennusteen mukaan Suomen julkinen talous pysynee alijäämäisenä vuosikymmenen loppuun saakka. Vaikka julkiseen talouteen on eri hallitusten toimesta kohdentunut mittavia sopeutustoimia, ei alijäämä ole supistunut merkittävästi. Talouden hidas kasvu ei tuota tarpeeksi verotuloja rahoittamaan julkisia menoja. Lisäksi julkisia menoja kasvattaa väestön ikääntyminen. Näistä syistä julkinen sektori on velkaantunut nopealla tahdilla jo usean vuoden ajan, ja velkaantuminen jatkuu lähivuosina.

Valtiovarainministeriön mukaan Suomen julkinen talous pysyy edelleen alijäämäisenä ennustejaksolla eri hallitusten sopeutustoimista huolimatta. Alijäämä kuitenkin pienenee vähitellen. Hidas kasvu ei tuota tarpeeksi verotuloja rahoittamaan julkisia menoja jonka lisäksi julkisia menoja kasvattaa väestön ikääntyminen. Kilpailukyky sopimus laskee veroastetta merkittävästi.

Julkinen velka suhteessa BKT:hen on kasvanut yhtäjaksoisesti jo pitkään. Velkasuhde taittuu tilapäisesti vuosikymmenen lopussa. Julkisyhteisöjen velka ylitti viime vuonna EU:n perussopimuksen mukaisen 60 prosentin rajan ja velkasuhde pysyy tämän rajan yläpuolella vuosikymmenen loppuun saakka.

Kuluvalla vuosikymmenellä Suomen julkinen talous on muuttunut pysyvästi alijäämäiseksi pitkittyneen heikon suhdannetilanteen sekä pidempiaikaisten rakenneongelmien vuoksi. Viime vuonna alijäämä ylitti jo kolmen prosentin viitearvon. Ennusteen mukaan julkinen velka ylittää tänä vuonna 60 %:n rajan eikä velkasuhde ole lähivuosina laskemassa, vaikka kasvu hidastuu.

Valtiovarainministeriön ennusteen mukaan Suomen BKT:n ennustetaan kasvavan 1,1 %. Maltillisen kasvun taustalla on etupäässä yksityisen kulutuksen ja investointien suotuisa kehitys. Yksityinen kulutus lisääntyy 1,2 prosentilla viimevuotisesta johtuen lähinnä kotitalouksien suotuisasta reaalityökehityksestä ja työmarkkinoilla tapahtuneesta käänteestä parempaan. Kotitalouksien velkaantumisessa ei tapahdu suurta muutosta ja säästämisaste hiukan alenee.

Tunnuslukuja	2013	2014	2015	2016*	2017*	2018*
BKT, muutos %	-0,8	-0,7	0,2	1,1	0,9	1,1
Työttömyysaste %	8,2	8,7	9,4	9,0	8,8	8,5
Ansiotasoindeksin muutos %	2,1	1,4	1,3	1,2	0,8	1,2
Kuluttajahintaindeksin muutos %	1,5	1,0	-0,2	0,4	1,1	1,3

*VM taloudellinen katsaus syksy 2016

Kuntien tulot ja menot vuosina 2016–2017

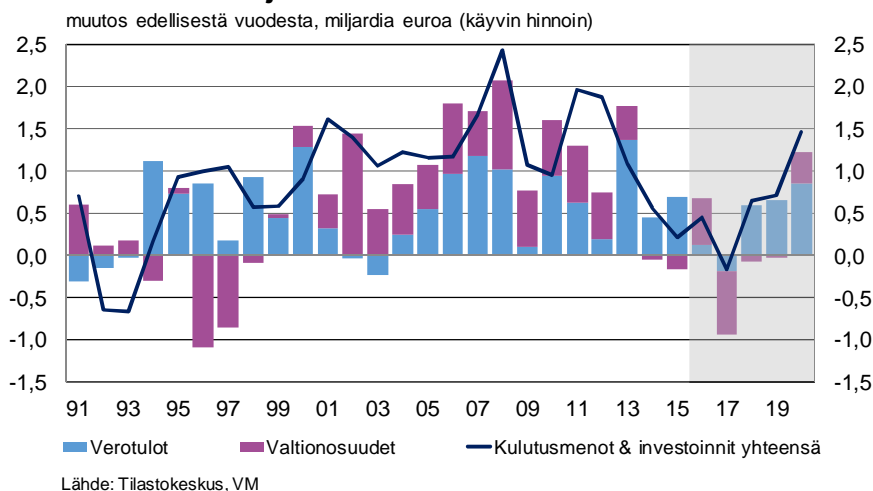
Kunnallishallinnon alijäämä pieneni hieman edellisvuodesta, ja kulutusmenot kasvoivat kuntien toteuttamien sopeutustoimien vuoksi vain vähän. Toisaalta myös maltillinen kustannustason nousu on vaikuttanut menoja hillitsevästi. Kunnallishallinnon alijäämän arvioidaan supistuvan edelleen hieman kuluvana vuonna, ja menojen kasvu ennusteen mukaan jatkuu viime vuosien tapaan maltillisena.

Kunnat jatkavat toimintansa tehostamista ja taloutensa sopeuttamista menojen kasvua hillitsevin toimin. Myös valtion toimenpiteiden yhteisvaikutuksen tulkitaan olevan kuntataloutta vahvistava. Valtionosuuksia kasvattaa valtion ja kuntien välinen kustannustenjaon tarkistus, jossa perushinnat sekä rahoitus tarkistetaan vastaamaan toteutuneita kustannuksia. Verotulojen kasvun arvioidaan kuitenkin jäävän heikoksi, sillä kuntien yhteisövero-osuuden määräaikainen korotus poistui kuluvana vuonna. Kehitys suuntaan vaikuttaa myös keskimääräinen kunnallisveroprosentin nousu joka on noussut vain hyvin vähän.

Valtion talousarvioesityksen mukaan valtion toimenpiteiden vaikutus on nettomääräisesti noin 40 milj. euroa kuntataloutta vahvistava vuonna 2017. Hallitusohjelma sisältää useita toimenpiteitä, joiden tavoitteena on vähentää kuntien menoja. Näitä ovat muun muassa varhaiskasvatusta koskevat muutokset,

erikoissairaanhoidon järjestämisen tehostaminen ja omais- ja perhehoidon kehittäminen. Kuntatalouteen vaikuttavat vuonna 2017 merkittävästi myös muut tekijät kuin valtion päätökset. Näitä ovat muun muassa eläkeuudistus, joka alentaa kuntatyönantajan eläkemaksua, sekä kilpailukyky sopimus, joka alentaa kuntien työvoimakustannuksia.

Paikallishallinnon verot, valtionosuudet, kulutusmenot ja investoinnit

Kilpailukyky sopimuksen keskeisenä tavoitteena on lisätä talouskasvua ja työllisyyttä. Yleisestä talouskasvusta ja työllisyyden paranemisesta hyötyy myös kuntatalous. Kilpailukyky sopimuksen kokonaisvaikutus on siten kuntataloutta vahvistava. Keskipitkällä aikavälillä kilpailukyky sopimukseen sisältyy yhtäältä kuntataloutta vahvistavia ja toisaalta heikentäviä elementtejä. Vaikka sopimus supistaa kuntatalouden kulutusmenoja selvästi, niin toisaalta myös verotulot ja valtionosuudet supistuvat.

Väestön ikärakenteen muutos lisää edelleen hoito- ja hoivapalvelujen tarvetta ja siten kuntatalouden menopaineita. Myös kasvanut maahanmuutto lisää kuntien tuottamien palvelujen tarvetta. Lisäksi investointitarpeet, korjausvelka ja kasvukeskusten palvelujen ja infrastruktuurin laajentaminen pysyvät Valtiovarainministeriön mukaan mittavina. Jotta kuntatalous ei heikkenisi, kuntien ja kuntayhtymien on jatkuvasti tehostettava palvelutuotantoaan, tai siirrettävä resursseja muusta toiminnasta sosiaali- ja terveydenhuoltopalvelujen tuotantoon. Ministeriön näkemyksen mukaan tarvitaan sekä rakenteellisia uudistuksia että menoja hillitseviä toimia, jotta pitkällä aikavälillä välttyttäisiin kunnallisveroprosenttien huomattavalta nostopaineelta.

Kunnallishallinnon investointimenot ovat kasvaneet pitkään erittäin voimakkaasti. Viime vuonna investointimenojen kasvu kuitenkin taittui, ja kasvun arvioidaan Valtiovarainministeriön mukaan jatkuvan selvästi aiempaa maltillisempaan myös lähivuosina. Kuntatalouden sopeutustoimista huolimatta investoinnit pysyvät edelleen korkealla tasolla. Kuntasektorin nykyisen rakennuskannan kunnossapito edellyttää mitavia korjausinvestointeja. Ennusteen mukaan erityisesti kasvukeskuksissa myös uudisrakentaminen ja infrastruktuuri-investoinnit jatkuvat lähivuosina mittavina.

Tunnuslukuja (%)	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Kuntien kustannustason muutos	0,6	1,0	-0,7	0,7	0,7	2,1
Valtionosuusindeksin muutos	0,6	0,0	0,0	0,0	0,0	2,1
Kuntien ansiotasoindeksin muutos	0,8	1,0	0,7	1,1	1,7	2,1
Kuntien toimintamenojen muutos**	-0,8	1,1	-2,8	1,6	1,9	3,8

*Kuntatalouden kehitys vuoteen 2020, ennusteet

**Vuoden 2017 toimintamenoja supistaa perustoimeentulotuen laskennan ja maksatuksen siirto Kelalle.

Kuntien verotulot 2017–2020

Kuntien verotulot kasvavat vuosina 2017–2020 maltillisesti ja vahvistuvat tarkastelujakson loppupuolella työllisyystilanteen parantuessa. Kiinteistöveron korotus kuntapuolella on noin 150 milj. euroa vuoden 2020 tasolla.

Keskimääräinen tuloveroprosentti on vuosina 2016–2020 yhteensä 19,87 %. Yhteisöveroprosentti on 20,0 %.

Verotulot vuosina 2014–2020, muutos-%							
	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Kunnallisvero	1,3	1,8	1,4	-1,6	2,1	2,7	3,8
Yhteisövero	12,1	11,7	-7,0	1,6	4,7	4,7	3,9
Kiinteistövero	11,0	6,1	3,2	6,9	3,6	3,0	1,9
Verotulot yht.	2,6	2,8	0,9	-0,7	2,4	2,9	3,6

*Kuntatalouden kehitys vuoteen 2020, ennusteet

**Työmarkkinatuen rahoitusvastuun siirtoa kunnille on kompensoitu nostamalla kuntien yhteisöveron jakoosuutta vuodesta 2015 lähtien 1,81 prosenttiyksikköä.

**Kuntien yhteisövero-osuuden viiden prosenttiyksikön määräaikainen korotus päättyy vuonna 2016

Kuntien verotulot 2017–2019

Kilpailukykysojimuksella on suuria vaikutuksia kunnallisveron tulopohjaan, tuloista tehtäviin vähennyksiin, veroista tehtäviin vähennyksiin ja yhteisöveron verotettavaan tuloon. Hallituksen veronkevennyspaketti kohdistuu pääosin kunnallisverotukseen. Näiltä osin kuntien menetykset esitetään kompensoitavaksi valtionosuuksien lisänä.

Kunnallisverotukseen vuonna 2017 vaikuttavat muutokset

Kilpailukykysojimuukseen liittyvät mm. ansiotasoindeksin mukaisen verotuksen keventäminen. Kunnallisverotuksen perustana olevan palkkasumman kehityksen pienenemiseen (kasvu vuonna 2016 oli 1,7 %, kun vuonna 2017 kasvun oletetaan olevan vain noin 0,8 %). Kilpailukykysojimuksen seurauksena on korotettu mm. tulonhankkimisvähennystä, eläketulovähennyksiä, työtulovähennystä sekä muita vähennyksiä. Näiden seurauksena maksettavan kunnallisveron kokonaismäärä laskee 1,7 % vuodesta 2016 (kahdena edellisenä vuonna kasvu on ollut 1,6 %). Tästä tilityssumma kunnille laskee 2,3 % vuonna 2016, kun mukaan lasketaan tilitykset edellisiltä vuosilta, tilityssumma laskee kokonaisuudessaan 1,5 %.

Yhteisöveroon vaikuttavat muutokset ja kuntaryhmän osuus yhteisöveron tuotosta

Yhteisöveron osalta ei tällä hetkellä ole vireillä olevia lakimuutoksia, jotka vaikuttaisivat merkittävästi tulevien vuosien yhteisöverokertymään. Aiempien päätösten seurauksena kuntien yhteisövero-osuuden määräaikaisen korotuksen päättyminen aiheuttaa noin 258 miljoonan laskun kuntien verotuloihin, jonka vaikutuksen arvio Kirkkonummella on noin 1,29 mil. euroa. Vaikutus ei kuitenkaan jaksotussyistä näy vielä kokonaisuudessaan vuoden 2016 verotulojen kertymissä, vaan osa siitä konkretisoituu vuonna 2017. Verovuonna 2016 kuntaryhmän jako-osuus on 30,92 % ja vuosien 2017 – 2019 jako-osuudeksi esitetään 30,34 %.

Kiinteistöveroon vaikuttavat muutokset

Vuoden 2017 kiinteistöverojen alarajat muuttuvat seuraavasti hallituksen 174/2016 esityksen perusteella:

- Yleinen kiinteistöveroprosentti 0,93 – 1,80 % (Kirkkonummi 0,8 % vuonna 2016)
- Vakituiset asuinrakennukset 0,41 – 0,90 % (Kirkkonummi 0,37 % vuonna 2016)
- muut asuinrakennukset 0,93 – 1,55 %
- Rakentamaton rakennuspaikka 2 – 6 % (vähintään + 3% yleiseen kiinteistöveroprosenttiin)

Kirkkonummen kunnan tuloveroprosentti säilyy entisellään eli 19,50 % ja vuoden 2017 kiinteistöveroprosenttien rajat Kirkkonummen kunnassa ovat seuraavat (suluissa uudet KiintVL:n mukaiset rajat):

- yleinen kiinteistöveroprosentti **0,93 %** (KiintVL 0,93 % - 1,80 %)
- vakituiset asuinrakennukset **0,41 %** (KiintVL 0,41 % - 0,90 %)
- muut asuinrakennukset **1,25 %** (KiintVL 0,93 % - 1,55 %)
- rakentamaton rakennuspaikka **3,93 %** (KiintVL 2,00 % - 6,00 %)
- yleishyödyllisten yhteisöjen kiinteistöveroprosentti 0,00 %

Kilpailukykysovimuksen aiheuttamat muutokset

Talousarviovuonna 2017 ja suunnitelmavuosina 2018 – 2019 astuvat voimaan kilpailukykysovimuksen vaikutukset, jotka heijastuvat kunnallisveron tulopohjaan, tuloista ja veroista tehtäviin vähennyksiin sekä yhteisöveron verotettavaan tuloon. Lisäksi hallituksen veronkevennyspaketti kohdistuu pääosin kunnallisverotukseen: tuloista ja veroista tehtävät vähennykset nousevat. Tältä osin kuntien menetykset on esitetty kompensoitavaksi valtionosuuksien lisänä.

Kirkkonummen kunnan käyttötalouteen vuosina 2017 – 2019 vaikuttavat seuraavat muutokset:

- Lomarahojen leikkaus 30 %, vaikutus vuonna 2017 kunnassa 1,16 milj. euroa
- Sosiaaliturvamaksun alentaminen – 0,94 %, vaikutus vuonna 2017 kunnassa 0,74 milj. euroa
- Työnantajan työeläkemaksun alentaminen – 0,20 %, vaikutus vuonna 2017 kunnassa 381 000 euroa
- Työttömyysvakuutusmaksun alentaminen -0,85 %, vaikutus vuonna 2017 kunnassa 690 000 euroa

Nämä vaikutukset kohdistuvat toimialoille seuraavasti:

- Yleishallinto 110 000 euroa
- Perusturva 826 000 euroa
- Sivistystoimi 1,68 milj. euroa
- Yhdyskuntatekniikka 345 000 euroa.

Vuosina 2018 – 2019 jatketaan kilpailukykysovimuksen sopeuttamistoimenpiteitä:

- Lomarahojen leikkaus 30 % per vuosi
- Sosiaaliturvamaksun alentaminen vähintään seuraavasti: vuonna 2017: -0,94 %, vuonna 2018: -1 %, vuonna 2019: -1,04 % ja vuonna 2020 -0,58 %.
- Työnantajan työeläkemaksun alentaminen kumulatiivisesti: vuonna 2017: -0,2 %, vuonna 2018: -0,4 %, vuonna 2019: -0,8 % ja vuonna 2020: -1,2 %.
- Työttömyysvakuutusmaksun alentaminen 0,85 % vuosina 2017 ja 2018.

Kilpailukykysovimuksesta aiheutuvat tulojen leikkaukset

Palkansaajien työeläkemaksun ja työttömyysvakuutusmaksun korotus lisää palkansaajien verovähennyksiä ja pienentää kuntien verotuloja. Maksumuutoksista aiheutuvia verotuottomenetyksiä ei ole kompensoitu kunnille. Työnantajamaksujen alennusten oletetaan lisäävän kuntien yhteisöverotuloja. Kaikkien työnantajien sosiaaliturvamaksun alennus rahoitetaan julkisen sektorin työnantajien työvoimakustannusten säästöillä. Sopimuksesta koituvat säästöt leikataan kuntien tuloista.

Lyhyellä aikavälillä sopimus ei vahvista kuntataloutta, koska syntyvät henkilöstömenosäästöt leikataan kuntatalouden tulopuolelta pois. Pitkällä aikavälillä kuntatalous vahvistuu talouskasvun lisääntymisen, työllisyyden paranemisen ja pienentyneen velkaantumisen myötä.

Kilpailukykysovimuksesta aiheutuvien käyttötalouden menojen pienenemisen takia vuoden 2017 talousarvion käyttötalouden menot eivät ole suoraan vertailukelpoisia edellisten vuosien talousarvioiden tai menojen suhteen. Myös verotulojen vertailuissa eri vuosien välillä täytyy muistaa kiky-sopimuksen vaikutukset.

KIRKKONUMMEN KUNNAN TOIMINTAYMPÄRISTÖ**VÄESTÖSUUNNITE**

Kaupunkitutkimus TA Oy:n tekemän väestösuunnitteen mukaan Kirkkonummen väestömäärä kehittyy ikäryhmittäin seuraavasti:

Perusvaihtoehto, Kirkkonummi

Lähde: Kaupunkitutkimus TA Oy

Vuosi	Ikäluokat											
	yht.	0-6	7-15	16-18	19-24	25-34	35-44	45-54	55-64	65-74	75-84	85-
2017	39 293	3 537	5 363	1 618	2 173	3 753	5 772	6 177	4 874	3 891	1 667	469
2018	39 906	3 433	5 454	1 694	2 241	3 717	5 704	6 264	4 907	4 166	1 800	525
2019	40 451	3 374	5 499	1 749	2 344	3 696	5 627	6 257	4 945	4 399	1 965	596
2020	40 949	3 326	5 473	1 828	2 467	3 701	5 476	6 263	5 021	4 576	2 158	661
2025	43 628	3 323	5 078	2 045	2 901	4 018	4 887	6 059	5 753	4 965	3 518	1 081
2030	47 084	3 722	4 965	1 898	3 170	4 861	5 093	5 719	6 124	5 324	4 547	1 658
2035	50 508	4 249	5 266	1 863	3 001	5 474	5 716	5 364	6 078	6 007	4 900	2 590
2040	53 785	4 651	5 784	1 912	3 053	5 640	6 516	5 513	5 811	6 379	5 218	3 309

Perusvaihtoehto perustuu yhdyskuntatekniikan laatimaan asuntotuotantoarvioon. Perusvaihtoehdossa Kirkkonummen väkiluku kasvaa lähitulevaisuudessa 400–600 henkilöä per vuosi. Kasvu on tasaista. Ennusteen mukaan eläkeikäisten määrä nousee eniten kaikista ikäryhmistä. Talousarvion laadinnassa on käytetty perusvaihtoehtoa.

Hidasvaihtoehto, Kirkkonummi

Lähde: Kaupunkitutkimus TA Oy

Vuosi	Ikäluokat											
	yht.	0-6	7-15	16-18	19-24	25-34	35-44	45-54	55-64	65-74	75-84	85-
2017	39 091	3 515	5 345	1 613	2 160	3 721	5 745	6 156	4 845	3 870	1 656	465
2018	39 498	3 386	5 418	1 684	2 218	3 651	5 649	6 224	4 852	4 124	1 777	517
2019	39 845	3 304	5 442	1 734	2 312	3 597	5 543	6 198	4 865	4 335	1 931	584
2020	40 139	3 229	5 394	1 808	2 427	3 568	5 361	6 184	4 919	4 491	2 113	645
2025	41 643	3 088	4 852	1 993	2 818	3 739	4 585	5 863	5 528	4 743	3 395	1 039
2030	43 440	3 286	4 483	1 787	3 016	4 397	4 491	5 333	5 773	4 961	4 326	1 584
2035	45 349	3 697	4 529	1 667	2 741	4 924	4 871	4 755	5 599	5 521	4 567	2 478
2040	47 318	4 033	4 878	1 627	2 644	5 005	5 553	4 668	5 192	5 792	4 775	3 151

Hidas vaihtoehto, jossa perusvaihtoehdon asuntotuotantoennustetta on leikattu siten, että kerros- ja rivitalutuotannosta toteutuu 80 % ja omakotitalotuotannosta 50 %. Hitaassa vaihtoehdossa Kirkkonummen väkiluku kasvaa lähitulevaisuudessa 300–500 henkilöä per vuosi. Kasvu on tasaista. Ennusteen mukaan alle kouluikäisten lasten määrä vähenee hieman, ja eläkeikäisten määrä nousee eniten kaikista ikäryhmistä.

Nopeavaihtoehto, Kirkkonummi

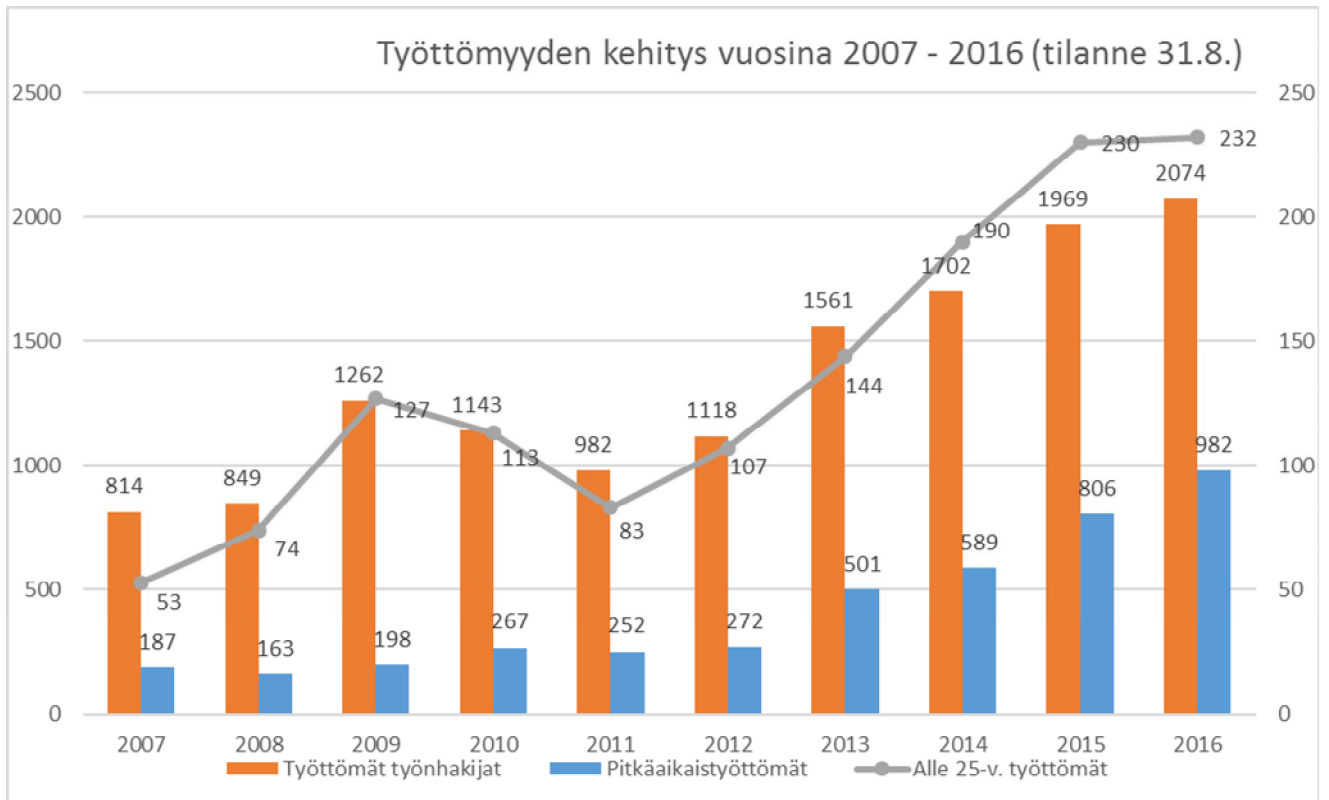
Lähde: Kaupunkitutkimus TA Oy

Vuosi	Ikäluokat											
	yht.	0-6	7-15	16-18	19-24	25-34	35-44	45-54	55-64	65-74	75-84	85-
2017	39 443	3 548	5 373	1 623	2 184	3 773	5 788	6 192	4 899	3 911	1 679	473
2018	40 207	3 456	5 476	1 703	2 262	3 759	5 738	6 295	4 956	4 207	1 823	532
2019	40 896	3 411	5 531	1 762	2 372	3 759	5 678	6 302	5 017	4 460	1 998	607
2020	41 535	3 377	5 517	1 844	2 501	3 784	5 545	6 320	5 112	4 657	2 203	676
2025	45 035	3 456	5 196	2 081	2 965	4 199	5 062	6 193	5 947	5 172	3 640	1 124
2030	49 522	3 969	5 214	1 964	3 273	5 152	5 437	5 961	6 406	5 652	4 761	1 731
2035	53 911	4 570	5 660	1 971	3 156	5 820	6 210	5 731	6 442	6 435	5 216	2 700
2040	58 046	5 019	6 286	2 070	3 280	6 036	7 099	6 020	6 261	6 884	5 631	3 463

Nopea vaihtoehto, jossa oletetaan perusvaihtoehtoa 20 % nopeampi asuntotuotanto. Nopeassa vaihtoehdossa Kirkkonummen väkiluku kasvaa lähitulevaisuudessa 600–800 henkilöä per vuosi. Kasvu on tasaista. Ennusteen mukaan alle kouluikäisten lasten määrä vähenee hieman, 7-15 –vuotiaissa kasvua vuonna 2020 on noin 2,6 % lähtötilanteeseen ja eläkeikäisten määrä nousee eniten kaikista ikäryhmistä.

TYÖLLISYYS

Kirkkonummen kunnassa työttömyysaste elokuun 2016 lopussa oli 10,6 % (2 074 henkilöä, vuotta aiemmin 2 236 henkilöä). Koko maan työttömyysaste oli 13 % (huhtikuun lopun tilanne oli 9,8 %) ja Uudenmaan ELY-keskuksen alueen 11,7 %.

TILANNE	elokuun tilanne vuosi 2016									
	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Työttömät työnhakijat	814	849	1262	1143	982	1118	1561	1702	1969	2074
Pitkäaikaistyöttömät	187	163	198	267	252	272	501	589	806	982
Alle 25-v. työttömät	53	74	127	113	83	107	144	190	230	232
	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Kirkkonummi	4,6	4,7	6,8	6,0	5,1	5,9	7,4	8,8	10,2	10,6
Uusimaa	5,1	4,7	7,1	6,7	6,3	6,8	8,8	10,3	11,6	11,7
Koko maa	7,6	7,3	10,1	9,3	8,6	9,5	11,0	11,9	12,9	13,0

TALOUSARVIO 2017 JA TALOUSSUUNNITELMA 2018 - 2019

TOIMINNALLISET TAVOITTEET

Valtuustoon nähden sitovat toiminnalliset tavoitteet esitetään talousarvion yleisperusteluissa otsikon ”Sitovat tavoitteet vuodelle 2017” sekä käyttötalousosan tehtävien perusteluissa otsikon ”Sitovat toiminnalliset tavoitteet” alla. Lautakunnan/johtokunnan käyttösuunnitelmassa sitovat tavoitteet voidaan tarvittaessa jakaa edelleen toimintaa ohjaaviksi osatavoitteiksi.

TALOUDELLISET LÄHTÖKOHDAT

Vuoden 2016 tilinpäätösennuste

Elokuun lopun tilanteesta tehdyn alustavan vuosiennusteen laadinnassa toimielinten toimintatuottojen on kuntatasolla arvioitu toteutuvan noin 200 tuhatta euroa pienempänä kuin talousarvio. Toimintakulujen toteutumista on arvioitu elokuun lopun kumulatiivisen toteutuman sekä toimialojen arvioiden perusteella ja ne näyttäisivät ylittävän talousarvion noin 1,6 – 4,6 milj. eurolla. Vaihteluväli pitää sisällään perusturvan ylitysuhan. Kokonaisuutena toimintakulut saattavat pysyä edellisvuoden toteutuman tasolla.

Verotulojen kertymääriviota on tarkistettu Kuntaliiton lokakuussa julkaisemienennakkotietojen perusteella ja tällä hetkellä näyttää siltä, että verotulotavoitteesta jäädään noin kaksi milj. euroa. Lopullinen tilanne saadaan marraskuun tasauksen yhteydessä. Pitkäaikaisia lainoja lyhennetään talousarvion mukaisesti ja uutta pitkäaikaista lainaa ei nosteta vuonna 2016. Mahdollinen lisärahoitus hoidetaan Kuntatodistuksilla.

Elokuun tilanteesta tehdyn vuosiennusteen vuosikate on noin 9,0 milj. euroa ja tämän hetken alijäämä-odotus on noin 2,5 miljoonaa euroa. Tulos edellyttää kuitenkin arvioidun mukaisia vero- ja valtionosuustuloja eikä sisällä mahdollisia ylitysuhan.

Talouden tasapainottaminen

Talousarvio 2017 ja taloussuunnitelma vuosille 2018 – 2019 on laadittu talouden tasapainottamiseksi siten, että kunnanvaltuuston hyväksymän tasapainottamisohjelman (kv 16.6.2014, viimeisin tarkistus TA2016 yhteydessä 17.11.2016) raja-arvot täyttyvät omavaraisuusastetta lukuun ottamatta.

Talousarvion hyväksymisen yhteydessä hyväksytään uudet talouden hoitoa koskevat raja-arvot seuraavasti:

- Toimintakatteen kasvu saa vuosittain olla kuntatasolla enintään 1,5 %.
- Vuosikate on vuosittain vähintään poistojen suuruinen (marginaali +/- 1 %)
- Kunnan lainakanta per 31.12. ei vuonna 2017 aikana ylitä 130 milj. euroa, suunnitteluvuosien osalta tehdään investointien rahoitussuunnitelma, joka sisältää vaihtoehtoja lainakannan hillitsemiseksi.
- Vuosina 2017 – 2019 taseen ylijäämä vahvistuu.

KÄYTTÖTALOUSOSA

Vuoden 2017 talousarviossa arvioidaan **toimintatuloja** kertyvän 52,6 milj. euroa. Toimintatuottojen arvellaan laskevan vuoden 2016 talousarvion tasosta peräti 2,6 milj. euroa ja vuoden 2015 tilinpäätökseen nähden laskevan 4,4 %. Toimintatulojen lasku johtuu erityisesti kunnan saamien avustustulojen pieneenemisestä (toimeentulotuen siirto Kelan hoidettavaksi ja ns. POP-avustusten loppuminen).

Toimintamenojen määrä on 245,9 milj. euroa. Laskua vuoden 2016 talousarvioon verrattuna on noin 0,4 % ja vuoden 2015 tilinpäätökseen 1 %. Todellisuudessa menot eivät ole laskeneet, näennäinen lasku johtuu KIKY-vaikutuksista; lomarahojen leikkaus ja työnantajamaksut vähentävät menoja yhteensä noin 2,8 milj. euroa. Erikoissairaanhoidon ja HSL:n kustannukset ovat edelleen nousussa.

Käyttötalous tileittäin

(1 000 euroa)

	Tilinpäätös 2015	Talousarvio 2016	Talousarvio 2017	Muutos-% 2015-16	Muutos-% 2016-17
Myyntitulot	15 201	22 442	21 985	47,6	-2,0
Maksutulot	17 900	12 016	11 983	-32,9	-0,3
Tuet ja avustukset	4 413	3 554	1 584	-19,5	-55,4
Vuokrat	16 702	16 332	16 456	-2,2	0,8
Muut toimintatulot	718	909	598	26,6	-34,3
Toimintatulot yhteensä	54 934	55 254	52 605	0,6	-4,8
Henkilöstömenot	-95 846	-97 836	-95 763	2,1	-2,1
Palvelujen ostot	-104 346	-100 828	-106 800	-3,4	5,9
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-13 052	-12 728	-13 369	-2,5	5,0
Avustukset	-17 396	-16 901	-10 178	-2,8	-39,8
Vuokrat	-18 088	-17 596	-17 543	-2,7	-0,3
Muut toimintamenot	-605	-901	-2 266	49,0	151,5
Toimintamenot yhteensä	-249 333	-246 791	-245 920	-1,0	-0,4
Toimintakate	-194 399	-191 537	-193 314	-1,5	0,9

INVESTOINTIOSA

Investointimenoja vuoden 2017 talousarviossa on yhteensä noin 35,9 milj. euroa, joista talonrakentamisen investointien osuus on 18,8 milj. euroa.

RAHOITUSOSA

Verorahoitus

Kuntaliiton veroennustekehikon perusteella on arvioitu vuoden 2017 verotulokertymän olevan 182,2 milj. euroa. Vuoden 2016 talousarviossa kunnan verotulojen on arvioitu olevan suunnilleen saman suuruiset. Talousarvioon verotulojen kasvun on arvioitu olevan noin 1 % ja kuntaliiton ennustetta on nostettu noin 0,5 milj. euroa.

Vuosien 2017 – 2019 verotuloarvioissa on käytetty tuloveroprosenttina 19,5 %. Talousarviovuoden 2017 osalta kiinteistöverotulo perustuu siihen, että yleinen kiinteistöveroprosentti on nykyinen 0,86 %, vaki-
tuisten asuntojen kiinteistöveroprosentti nykyinen 0,39 % ja muiden asuntojen kiinteistöveroprosentti on nostettu 1,25 %: iin. Vuoden 2017 verotulojen kertymän on arvioitu kasvavan prosentin nousun mukaisesti. Taloussuunnitelmavuosien 2018 ja 2019 verotuloarviot perustuvat samaan kasvutahtiin.

Verotulotasauksen vähennyksen jälkeen vuoden 2017 peruspalveluiden valtionosuuden määrä on ennakkotiedon mukaan 24,8 milj. euroa (vuonna 2016 summa oli 27,8 milj. euroa). Kolmen miljoonan euron lasku aiheutuu sekä perustoimeentulotuen siirrosta (arvio -2,3 milj. euroa) että KIKY-leikkauksista, joita kompensoidaan valtionosuuksissa. Vuoden 2017 alustava opetusministeriön osuus on laskettu vuoden 2016 tiedoilla ennusteen vielä puuttuessa.

Kirkkonummen kunnan verotulotasaus vuonna 2016 on ennakkotiedon mukaan noin 11,4 milj. euroa. Alustavan verotulotasauslaskelman mukaan kunnan verotulotasaus kasvaa hieman vuonna 2017 ja on noin 12,1 miljoonaa euroa. Verotulotasaukset on laskettu uuden järjestelmän mukaisesti.

Vuosikate I ja vuosikate II

Vuonna 2017 toimintakate kasvaa 0,9 % vuoden 2016 talousarvioon verrattuna. Vuoden 2015 tilinpäätökseen verrattuna toimintakate laskee 1,4 %. Verorahoituksen nousu verrattuna vuoden 2016 talousarvioon on 0 %. Vuosikate I on talousarviovuonna 10,8 milj. euroa. Vuosikate I osoittaa kuinka paljon verorahoituksesta jää käytettäväksi investointien rahoittamiseen, kun toimintakate ja rahoituserät on ensin katettu.

Rahoituslaskelmaan siirtyvä vuosikate II eli varsinainen omarahoituserä on vuosikate I lisättynä käyttöomaisuuden myyntivoitoilla ja maankäyttösopimuskorvauksilla. Vuosikate II kattaa suunnitelman mukaiset poistot talousarviovuonna ja tulos ennen rahastojen lisäystä/vähennystä jää ylijäämäiseksi. Taloussuunnitelmavuosina 2018 – 2019 vuosikate II kattaa suunnitelman mukaiset poistot ja tulos on ylijäämäinen.

Toiminnan lainarahoitus

Talousarviovuoden nettoinvestointien ja pitkäaikaisten lainojen lyhennysten rahoitustarve on noin 36 milj. euroa, joka jouduttaneen kattamaan kokonaisuudessaan lainanotolla. Tulevien vuosien investoinnit kasvavat ja myös lainantarve kasvaa.

Suunnittelukaudella kunnan lainakanta kasvaa yli 100 milj. euroa, mikäli kaikki investoinnit toteutetaan lainarahoituksella. Vuonna 2017 lainakanta on suunnitelman mukaan noin 129,8 milj. euroa, eli noin 3 254 euroa/asukas. Todellinen lainakanta voi arvion mukaan nousta vuonna 2019 noin 196,7 milj. euroon riippuen investointien toteutumisesta ja talousarviossa pysymistä. Tällöin lainaa per asukas on noin 4 805 euroa.

Tulos- ja rahoituslaskelmaosat

(1 000 euroa)	Tilinpäätös	Talousarvio	Talousarvio	Taloussuunnitelma	
	2015	2016	2017	2018	2019
Tuloslaskelma					
Varsinainen toiminta					
Toimintatulot	54 934	55 254	52 605	52 868	53 133
Toimintamenot	-249 333	-246 791	-245 920	-247 113	-248 349
Toimintakate	-194 399	-191 537	-193 314	-194 245	-195 216
Verotulot	178 491	182 221	182 244	184 033	185 871
Valtionosuudet	20 685	23 015	22 650	22 800	22 900
Rahoitustulot ja -menot					
Korkotulot	138	90	90	90	90
Muut rahoitustulot	434	450	400	400	400
Korkomenot	-1 783	-1 400	-1 300	-1 300	-1 400
Muut rahoitusmenot	-118	-50	-50	-50	-50
Vuosikate I	3 448	12 789	10 719	11 728	12 595
Käyttöomaisuuden myyntivoitot	1 241	500	2 000	2 000	4 000
Maankäyttösopimuskorvaukset	6 509	1 230	500	1 700	3 000
Vuosikate II	11 198	14 519	13 219	15 428	19 595
Suunnitelmapoistot	-12 954	-14 700	-12 700	-14 474	-15 180
Satunnaiset erät	81	0	0	0	0
Tilikauden tulos	-1 675	-181	519	954	4 415
Poistoeron muutos	23	19	16	13	10
Varausten muutos	0	0	0	0	0
Rahastosiirrot	271	230	40	40	40
Tilikauden yli-/alijäämä	-1 381	68	575	1 007	4 465
Rahoituslaskelma					
Varsinainen toiminta ja investoinnit					
Tulorahoitus					
Vuosikate	11 198	14 519	13 219	15 428	19 595
Tulorahoituksen korjauserät	-1 160	-500	-2 000	-2 000	-4 000
Yhteensä	10 038	14 019	11 219	13 428	15 595
Investoinnit					
Käyttöomaisuusinvestoinnit	-23 138	-30 372	-35 968	-51 220	-54 352
Rahoitusosuudet	205	190	30	0	2 060
Käyttöomaisuuden myyntitulot	1 241	500	2 000	2 000	4 000
Investoinnit netto	-21 691	-29 682	-33 938	-49 220	-48 292
Varsinainen toiminta ja investoinnit netto	-11 653	-15 663	-22 719	-35 792	-32 697
Rahoitustoiminta					
Antolainauksen muutokset					
Antolainasaamisten lisäys	0	0	0	0	0
Antolainasaamisten vähennys	300	300	200	200	200
Antolainojen nettomuutos	300	300	200	200	200
Lainakannan muutokset					
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	0	26 738	6 738	20 597	19 007
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-10 878	-12 375	-12 508	-11 599	-11 599
TA-lainojen nettomuutos	-10 878	14 363	-5 770	8 998	7 408
Lyhytaikaisten lainojen muutos	14 455	1 000	28 289	26 594	25 089
Vaikutus maksuvalmiuteen	-7 776	0	0	0	0

*TA2016 luvussa on huomioitu Kantvikin päiväkodin lisämääräraha 400 000 euroa vuodelle 2016 (kv 5.9.2016 § 74).

Lisämääräraha on huomioitu rahoituksen lyhytaikaisten lainojen muutoksessa.

TALOUSARVION RAKENNE, SITOVUUS JA SEURANTA

TALOUSARVION RAKENNE

Kunnan talousarvion ja taloussuunnitelman rakenteesta ja sisällöstä säädetään kuntalaissa. Lisäksi Suomen Kuntaliitto antaa talousarvion ja taloussuunnitelman laatimiseen liittyviä ohjeita ja suosituksia. Edellä mainitut ohjeet on otettu huomioon talousarvion ja taloussuunnitelman laadinnassa.

Talousarviossa on käyttötalous- ja tuloslaskelmaosa sekä investointi- ja rahoitusosa. Talousarvion käyttötalousosa ja investointiosa ovat toiminnan ohjauksen välineitä. Talousarvion tuloslaskelmaosan ja rahoitusosan avulla tarkastellaan kunnan kokonaistalouden kehitystä tuloksen muodostuksen ja rahoituksen näkökulmista.

Käyttötalousosan avulla ohjataan kunnan varsinaista toimintaa. Valtuusto päättää, mitkä toiminnalliset kokonaisuudet muodostavat käyttötalousosan **tehtävät**. Käyttötalousosassa valtuusto asettaa tehtäväkohtaisesti toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet sekä osoittaa asetettujen tavoitteiden edellyttämät määrärahat ja tuloarviot tehtävien hoitamiseen. Tehtävät esitetään käyttötalousosassa toimialoittain (yleishallinto, perusturva, sivistys ja yhdyskuntateknikka) ja toimielimittäin. Valtuusto voi osoittaa käyttötalousosan tehtävän tai sen osan käyttöön määrärahan ja tuloarvion brutto- tai nettomääräisenä.

Tuloslaskelmaosassa osoitetaan, miten tulorahoitus riittää palvelutoiminnan menojen, rahoitusmenojen ja käyttöomaisuuden kulumista kuvaavien suunnitelmanmukaisten poistojen kattamiseen. Vakaan talouden lähtökohdana on, että toiminnan menokehitys sopeutetaan keskeisten tuloerien kehitykseen. Sopeutuksen onnistuminen on nähtävissä tuloslaskelmaosassa riittävänä tulorahoituksena kaikkina suunnitelmavuosina.

Investointiosan määrärahat ja tuloarviot valtuusto hyväksyy hankeryhmittäin, hankkeittain tai tehtävätasolla. Investointiosan tulot ja menot esitetään aina bruttomääräisinä.

Rahoitusosassa osoitetaan, miten kunnan menot rahoitetaan. Rahoitusosassa kootaan tulorahoituksen ja investointien sekä anto- ja ottolainauksen rahavirrat yhteen laskelmaan. Jos tulorahoitus ei riitä menoihin, rahoitusosassa on osoitettava tarvittava rahoitus. Kunta voi kattaa rahoitustarvettaan lainanotolla tai vapauttamalla rahoitus- tai vaihto-omaisuuteen sitoutunutta pääomaa.

TALOUSARVION SITOVUUS

Kunnanvaltuusto määrää, miten talousarvio ja sen perustelut sitovat kunnanhallitusta ja kunnan muita toimielimiä.

Talousarvion yleisperustelut

Talousarvion yleisperustelut, sitovia tavoitteita lukuun ottamatta, ovat luonteeltaan informatiivisia eikä niitä ole tarkoitettu sitovaksi talousarvion osaksi.

Käyttötalousosa

Käyttötalousosassa perustelut, toiminnan painopisteet, mahdolliset tunnusluvut, määrärahat ja tuloarviot esitetään toimielimittäin tehtävätasolla.

Käyttötalousosan tehtävien perusteluissa numeroituina otsikon ”Sitovat toiminnalliset tavoitteet” alla esitetyt tavoitteet ovat valtuustoon nähden sitovia.

Taloudellisen tavoitteen sitova taso, joka on esitetty lautakunnan talousarviolukujen jälkeisessä taulukossa *Taloudellinen tuloksellisuus*, on lautakuntatasolla. Erikoissairaanhoidon ja HSL:n yhteistyöhön varatut määrärahat ovat erikseen sitovia. Palvelutuotannon lautakunnan osalta sekä menot että toimintakate ovat sitovia. Liitteenä olevat avustusmäärärahat ovat sitovia.

Varhaiskasvatus- ja opetustoimen jaostojen määrärahat ovat sitovia 1.6.2017 alkaen.

Käyttötalouden perustelujen tunnusluvut ovat ohjeellisia ja niiden oleellisista poikkeamisista on raportoitava osavuositarkastuksissa ja vuosikertomuksessa.

Kunkin toimielimen tehtävien yhteenlaskettu toimintatulojen ja -menojen erotus eli toimintakate on valtuuston nähdessä sitova.

Tuloslaskelmaosa

Taloussuunnitelman tuloslaskelmaosan tehtävätasoiset määrärahat ja tuloarviot ovat kunnanhallitusta sitovia.

Investointiosa

Investointiosan määrärahoista **tehtävätasolla** sitovia ovat:

- ATK-ohjelmat ja käyttöönottoprojektit
- Muut pitkävaikutteiset menot
- Irtain omaisuus

Hankeryhmätasolla sitovia määrärahoja ja tuloarvioita ovat:

- Maa- ja vesialueet
- Liikenneväylät ja puistot
- Liikunta- ja virkistysalueet
- Muut kiinteät rakenteet ja laitteet
- Vesi- ja viemärlaitoksen kiinteät rakenteet ja laitteet
- Osakkeet ja osuudet

Hankeryhmän määrärahaa saa käyttää vain hankeryhmän ohjeellisessa käyttösuunnitelmassa mainittuihin hankkeisiin.

Talonrakentamisen määrärahat ja tuloarviot ovat hanketasolla sitovia siten kuin ne on esitetty investointiosan hanketaulukossa taloussuunnitelman lopussa. Kaikkien yli 1 miljoonan euron investointien osalta noudatetaan kunnanvaltuuston määrittelemää investointiraamia ja poikkeamat tuodaan valtuuston käsittelyyn.

Rahoitusosa

Taloussuunnitelman rahoitusosan seuraavat tuloarviot ja määrärahat ovat kunnanhallitusta sitovia:

- Antolainauksen muutokset
- Pitkäaikaisten lainojen vähennys ja lisäys (=lainakannan muutokset) ovat kunnanhallitusta sitovia siten, että valtuusto oikeuttaa kunnanhallituksen hoitamaan vuoden 2017 lainojen nostot ja lyhennykset siten, että kunnan pitkäaikaisten lainojen yhteismäärä on enintään 22,5 milj. euroa suurempi kuin vuoden 2016 tilinpäätöksessä.

YLI TALOUSSUUNNITELMavuoden ULOTTUVIEN HANKINTASOPIMUSTEN TEKEMINEN

Toimielimet ja viranhaltijat voivat päättää hankintavaltuuksiensa rajoissa yli taloussuunnitelman ulottuvista hankintasopimuksista.

- käyttötalouden hankinnoissa, mikäli hankinta liittyy toimialan tehtäviin ja siihen on varauduttu toimielimen käyttösuunnitelmassa ja
- investointiosan hankinnoissa:

yksittäisen talonrakennushankkeen osalta taloussuunnitelman hyväksytyyn hankekohtaiseen kustannussuunnitelman puitteissa, *hankeryhmän ohjeellisessa käyttösuunnitelmassa mainitun yksittäisen hankkeen osalta* vuosina 2017 - 2019 osoitettujen kokonaismäärärahojen puitteissa.

KUNNANHALLITUKSEN PÄÄTTÄMÄN LEASINGLIMIITIN KÄYTTÖ 2017

Kunnanhallituksen päätösten mukaisesti:

- kunnan atk-laitteiden, kopiokoneiden / monitoimilaitteiden, ajoneuvojen sekä perusterveydenhuollon merkittävien hoito- ja sairaalalaitteiden hankinnat rahoitetaan leasingrahoituksella. Lukuun ottamatta tiettyjä opetustoimen laitehankintoja (mm. tabletit, interaktiiviseen esitystekniikkaan liittyvät laitteet ym.)
- leasinglimiitiksi on vahvistettu em. kohteiden osalta 1 850 000 euroa.
- ajoneuvojen leasinglimiitiksi on vahvistettu 650 000 euroa.
- laitteiden rahoitusta koskeva puitesopimus on kilpailutettu.
- konsernihallinnon talousyksikkö valvoo ja päättää limiitin käytöstä ja
- leasingrahoituksella hankittavat uudet kohteet esitetään ja päätetään vuosittain talousarvion käsittelyn yhteydessä.

Leasinglimiittiä saa käyttää:

- hankintoihin, jotka aikaisemmin on rahoitettu leasinglimiitin puitteissa
- hankintoihin, jotka aikaisemmin on rahoitettu kunnanhallituksen päättämän leasingrahoituksen ulkopuolella ja joiden leasingaika päättyy vuonna 2017
- aikaisemmin ostettujen kopiokoneiden korvaushankintoihin
- atk-laitteiden hankintaan
- hammashoidon hoitolaitteiden hankintaan

Hankinnat on suoritettava hankintalain säännösten mukaisesti. Leasingaika on vähintään kolme vuotta. Leasingaika ei kuitenkaan saa olla lyhyempi kuin hankittavan esineen vastaava poisto-aika. Vuodelle 2017 ei ole muutettu leasing-rahoituksen käyttöä.

KUNNANHALLITUKSELLE ANNETUT VALTUUDET

Kunnanhallituksella on oikeus antaa toimialoille määrärahojen käyttöä ja talousarvion täytäntöönpanoa koskevia **sitovia ohjeita**. Kunnanhallitus oikeutetaan myös taloudellisen tilanteen niin vaatiessa antamaan määrärahojen käyttöä, virkojen ja toimien täyttämistä sekä työsuhteisen henkilöstön palkkaamista rajoittavia määräyksiä.

Päätettäessä uusista viroista ja toimista kunnanhallitus noudattaa periaatetta, että perustettaessa uusi vakanssi pitää lakkauttaa jokin saman hallintokunnan vanha vakanssi, jossa on varattuna määrärahaa vuodelle 2017.

TALOUELLISEN JA TOIMINNALLISEN TULOKSEN SEURANTA

Talousarvion toteutumista seurataan raportoinnilla, joka toteutetaan kuntatasolla, toimielintasolla ja tehtävätasolla. Raportoinnissa seurataan taloudellisen tuloksen, toiminnallisten tavoitteiden ja tunnuslukujen toteutumista. Kuntatason raportoinnista vastaa kunnanhallitus, joka lautakuntien ja johtokuntien raporttien perusteella laatii kaksi osavuosisikasta kunnanvaltuustolle, tilanteessa 30.4., 31.8. ja tilinpäätökseen kuuluvan vuosikertomuksen.

Kunnanhallitus päättää, miten kunnan toimielimet raportoivat sille. Kunnanhallitus voi myös tarvittaessa päättää yksityiskohtaisemmasta talouden ja toiminnan raportoinnista. Kukin toimielin päättää käyttösuunnitelmassaan, miten vastuuhenkilöiden tulee tilivuoden aikana raportoida toimielimelle talousarvion toteutumisesta.

KÄYTTÖTALOUSOSA

Yleishallinto	25
Tarkastuslautakunta	
Kunnanhallitus	
Perusturva	29
Perusturvalautakunta	
Sivistystoimi	38
Sivistyslautakunta	
Suomenkielinen varhaiskasvatus- ja opetuslautakunta	
Ruotsinkielinen varhaiskasvatus- ja opetuslautakunta	
Liikuntalautakunta	
Nuorisolautakunta	
Yhdyskuntatekniikka	58
Yhdyskuntatekniikan lautakunta	
Rakennus- ja ympäristölautakunta	
Palvelutuotannon lautakunta	
Eerikinkartanon johtokunta	

KÄYTTÖTALOUSOSAN YHTEENVETO

	Tilinpäätös 2015	Talousarvio 2016	Talousarvio 2017	Taloussuunnitelma	
				2018	2019
Yleishallinto					
• Toimintatulot	2 775 368	3 157 988	3 103 902	3 119 422	3 135 019
<i>muutos %</i>		13,8	-1,7	0,5	0,5
• Toimintamenot	-10 308 405	-11 389 035	-12 740 358	-12 804 060	-12 868 080
<i>€/asukas 31.12.</i>	270	295	326	324	322
<i>muutos %</i>		10,5	11,9	0,5	0,5
• Toimintakate	-7 533 037	-8 231 047	-9 636 456	-9 684 638	-9 733 061
<i>muutos %</i>		9,3	17,1	0,5	0,5
-					
Perusturva					
• Toimintatulot	9 596 278	10 542 328	8 162 153	8 202 964	8 243 979
<i>muutos %</i>		9,9	-22,6	0,5	0,5
• Toimintamenot	-106 943 843	-104 500 821	-103 735 938	-104 254 618	-104 775 891
<i>€/asukas 31.12.</i>	2 798	2 702	2 652	2 636	2 625
<i>muutos %</i>		-2,3	-0,7	0,5	0,5
• Toimintakate	-97 347 565	-93 958 493	-95 573 785	-96 051 654	-96 531 912
<i>muutos %</i>		-3,5	1,7	0,5	0,5
-					
Sivistystoimi					
Sivistyslautakunta					
• Toimintatulot	1 183 531	890 183	901 850	906 359	910 891
<i>muutos %</i>		-24,8	1,3	0,5	0,5
• Toimintamenot	-10 832 047	-10 566 183	-10 340 772	-10 392 476	-10 444 438
<i>€/asukas 31.12.</i>	283	273	264	263	262
<i>muutos %</i>		-2,5	-2,1	0,5	0,5
• Toimintakate	-9 648 516	-9 676 000	-9 438 922	-9 486 117	-9 533 547
<i>muutos %</i>		0,3	-2,5	0,5	0,5
-					
Suomenkielinen varhais- kasvatus- ja opetusltk					
• Toimintatulot	4 891 900	4 292 275	4 426 833	4 448 967	4 471 212
<i>muutos %</i>		-12,3	3,1	0,5	0,5
• Toimintamenot	-58 546 203	-57 632 413	-57 327 290	-57 613 926	-57 901 996
<i>€/asukas 31.12.</i>	1 532	1 490	1 466	1 457	1 451
<i>muutos %</i>		-1,6	-0,5	0,5	0,5
• Toimintakate	-53 654 303	-53 340 138	-52 900 457	-53 164 959	-53 430 784
<i>muutos %</i>		-0,6	-0,8	0,5	0,5
-					
Ruotsinkielinen varhais- kasvatus- ja opetusltk					
• Toimintatulot	1 066 159	851 521	814 000	818 070	822 160
<i>muutos %</i>		-20,1	-4,4	0,5	0,5
• Toimintamenot	-14 427 110	-14 149 046	-14 113 599	-14 184 167	-14 255 088
<i>€/asukas 31.12.</i>	377	366	361	359	357
<i>muutos %</i>		-1,9	-0,3	0,5	0,5
• Toimintakate	-13 360 951	-13 297 525	-13 299 599	-13 366 097	-13 432 927
<i>muutos %</i>		-0,5	0,0	0,5	0,5
-					

	Tilinpäätös 2015	Talousarvio 2016	Talousarvio 2017	Taloussuunnitelma 2018	Taloussuunnitelma 2019
Liikuntalautakunta					
• Toimintatulot	869 516	747 500	791 600	795 558	799 536
<i>muutos %</i>		-14,0	5,9	0,5	0,5
• Toimintamenot	-2 898 058	-3 016 500	-3 005 635	-3 020 663	-3 035 766
<i>€/asukas 31.12.</i>	76	78	77	76	76
<i>muutos %</i>		4,1	-0,4	0,5	0,5
• Toimintakate	-2 028 542	-2 269 000	-2 214 035	-2 225 105	-2 236 231
<i>muutos %</i>		11,9	-2,4	0,5	0,5
Nuorisolautakunta					
• Toimintatulot	257 010	264 154	250 000	251 250	252 506
<i>muutos %</i>		2,8	-5,4	0,5	0,5
• Toimintamenot	-1 323 066	-1 375 154	-1 367 701	-1 374 540	-1 381 412
<i>€/asukas 31.12.</i>	35	36	35	35	35
<i>muutos %</i>		3,9	-0,5	0,5	0,5
• Toimintakate	-1 066 056	-1 111 000	-1 117 701	-1 123 290	-1 128 906
<i>muutos %</i>		4,2	0,6	0,5	0,5
Sivistystoimi yhteensä					
• Toimintatulot	8 268 116	7 045 633	7 184 283	7 220 204	7 256 305
<i>muutos %</i>		-14,8	2,0	0,5	0,5
• Toimintamenot	-88 026 484	-86 739 296	-86 154 997	-86 585 772	-87 018 701
<i>€/asukas 31.12.</i>	2 303	-2 243	2 203	2 190	2 180
<i>muutos %</i>		-1,5	-0,7	0,5	0,5
• Toimintakate	-79 758 368	-79 693 663	-78 970 714	-79 365 568	-79 762 395
<i>muutos %</i>		-0,1	-0,9	0,5	0,5
Yhdyskuntatekniikka Yhdyskuntatekniikan lautakunta					
• Toimintatulot	601 239	504 000	574 000	576 870	579 754
<i>muutos %</i>		-16,2	13,9	0,5	0,5
• Toimintamenot	-9 875 950	-9 875 950	-9 355 574	-9 402 352	-9 449 364
<i>€/asukas 31.12.</i>	258	255	239	238	237
<i>muutos %</i>		0,0	-5,3	0,5	0,5
• Toimintakate	-9 274 711	-9 371 950	-8 781 574	-8 825 482	-8 869 609
<i>muutos %</i>		1,0	-6,3	0,5	0,5
Rakennus- ja ympäristö- lautakunta					
• Toimintatulot	747 253	684 000	702 500	706 013	709 543
<i>muutos %</i>		-8,5	2,7	0,5	0,5
• Toimintamenot	-1 134 195	-1 208 000	-1 226 825	-1 232 959	-1 239 124
<i>€/asukas 31.12.</i>	30	31	31	31	31
<i>muutos %</i>		6,5	1,6	0,5	0,5
• Toimintakate	-386 942	-524 000	-524 325	-526 947	-529 581
<i>muutos %</i>		35,4	0,1	0,5	0,5
Palvelutuotannon lautakunta					
• Toimintatulot	32 764 130	33 153 639	32 718 533	32 882 126	33 046 536
<i>muutos %</i>		1,2	-1,3	0,5	0,5
• Toimintamenot	-33 205 128	-32 674 834	-32 372 683	-32 534 546	-32 697 219
<i>€/asukas 31.12.</i>	-869	845	828	823	819
<i>muutos %</i>		-1,6	-0,9	0,5	0,5
• Toimintakate	-440 998	478 805	345 850	347 579	349 317
<i>muutos %</i>		-208,6	-27,8	0,5	0,5

Erikinkartanon johtokunta					
• Toimintatulot	181 303	166 061	160 000	160 800	161 604
<i>muutos %</i>		-8,4	-3,6	0,5	0,5
• Toimintamenot	-452 152	-402 661	-297 354	-298 841	-300 335
<i>€/asukas 31.12.</i>	12	10	8	8	8
<i>muutos %</i>		-10,9	-26,2	0,5	0,5
• Toimintakate	-270 849	-236 600	-137 354	-138 041	-138 731
<i>muutos %</i>		-12,6	-41,9	0,5	0,5
Yhdyskuntatekniikka yhteensä					
• Toimintatulot	34 293 925	34 507 700	34 155 033	34 325 808	34 497 437
<i>muutos %</i>		0,6	-1,0	0,5	0,5
• Toimintamenot	-44 667 425	-44 161 445	-43 252 436	-43 468 698	-43 686 042
<i>€/asukas 31.12.</i>	1 169	1 142	1 106	1 099	1 095
<i>muutos %</i>		-1,1	-2,1	0,5	0,5
• Toimintakate	-10 373 502	-9 653 745	-9 097 403	-9 142 890	-9 188 604
Yhteensä					
• Toimintatulot	54 933 687	55 253 649	52 605 371	52 868 398	53 132 740
<i>muutos %</i>		0,6	-4,8	0,5	0,5
• Toimintamenot	-249 946 157	-246 790 597	-245 883 729	-247 113 148	-248 348 713
<i>€/asukas 31.12.</i>	6 539	6 382	6 287	6 249	6 222
<i>muutos %</i>		-1,3	-0,4	0,5	0,5
• Toimintakate	-195 012 470	-191 536 948	-193 278 358	-194 244 750	-195 215 974
<i>muutos %</i>		-1,8	0,9	0,5	0,5

**Yleishallinnon lukuihin eivät sisälly maankäyttösopimusten eivätkä käyttöomaisuuden myyntitulot

YLEISHALLINTO

- Tarkastuslautakunta
- Kunnanhallitus

YLEISHALLINTO

	TP 2015	TA 2016	TA 2017	TSS 2018	TSS 2019
Toimintatuotot	2 775 368	3 157 988	3 103 902	3 129 974	3 145 624
Myyntituotot	2 169 081	2 477 988	2 429 988	2 442 138	2 454 349
Maksutuotot	0	0	0	0	0
Tuet ja avustukset	503 263	580 000	583 914	586 834	589 768
Muut toimintatuotot	103 024	100 000	90 000	101 003	101 508
Toimintakulut	-10 308 405	-11 389 035	-12 740 358	-12 804 060	-12 868 080
Henkilöstökulut	-3 128 072	-3 015 407	-3 484 635	-3 502 058	-3 519 568
Palkat ja palkkiot	-2 313 085	-2 197 365	-2 621 278	-2 634 384	-2 647 556
Henkilösivukulut	-814 987	-818 042	-863 357	-867 674	-872 012
Palvelujen ostot	-5 455 683	-6 199 366	-5 694 863	-5 723 337	-5 751 954
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-179 489	-176 071	-178 109	-179 000	-179 895
Avustukset	-166 060	-155 000	-150 000	-150 750	-151 504
Muut toimintakulut	-1 379 101	-1 843 191	-3 232 751	-3 248 915	-3 265 159
*Toimintakate (S)	-7 533 037	-8 231 047	-9 636 456	-9 674 086	-9 722 456
josta					
*Sisäiset tulot	2 092 156	2 354 988	2 354 988	2 366 763	2 378 597
Sisäiset menot	-1 084 307	-1 067 107	-1 068 094	-1 073 434	-1 078 802
Tulosityksiköt	TP 2015	TA 2016	TA 2017	TSS 2018	TSS 2019
Tarkastuslautakunta					
Ulkoiset toimintatuotot	0	0	0	0	0
sisäiset toimintatuotot	0	0	0	0	0
Ulkoiset toimintamenot	-75 054	-75 362	-72 443	-72 805	-73 169
sisäiset toimintamenot	-1 210	-1 236	-1 236	-1 242	-1 248
Toimintakate	-76 264	-76 598	-73 679	-74 047	-74 418
Kunnanhallitus					
Ulkoiset toimintatuotot	683 212	803 000	748 914	752 659	756 422
sisäiset toimintatuotot	2 092 156	2 354 988	2 354 988	2 366 763	2 378 597
Ulkoiset toimintamenot	-9 149 044	-10 246 566	-11 599 821	-11 657 820	-11 716 109
sisäiset toimintamenot	-1 083 097	-1 065 871	-1 066 858	-1 072 192	-1 077 553
Toimintakate	-7 456 773	-8 154 449	-9 562 777	-9 610 591	-9 658 644
Taloudellinen tuloksellisuus	TOT 2015	TA 2016	TA 2017	TSS 2018	TSS 2018
*Asukasmäärä 31.12.	38 628	38 649	39 293	39 906	40 451
euroa per asukas	-195	-213	-245	-242	-240

*Asukasmäärä on Kirkkonummen kunnan uuden väestöennusteselvityksen mukainen (aina edellisen vuoden 31.12. tilanne)

Tarkastuslautakunta

Tarkastuslautakunta valmistelee valtuuston päätettävät hallinnon ja talouden tarkastusta koskevat asiat ja arvioi, ovatko valtuuston asettamat toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet toteutuneet (kuntalaki 71 § 2 mom.)

Valtuuston valitseman tilintarkastajan tehtävänä on tarkastaa hyvän tilintarkastustavan mukaisesti tilikauden hallinto, kirjanpito ja tilinpäätös.

Kunnanhallitus

Konsernihallinnon päätehtävänä on

- tukea ydintehtävää tuottavien toimialojen tuloksellista toimintaa ja mahdollistaa niille hyvät edellytykset palvella kuntalaisia
- ohjata ja seurata kuntatason tavoitteiden toteutumista
- tuottaa toimialojen johtamista ja päätöksentekoa sekä poliittista päätöksentekoa varten oikea-aikaista tietoa kunnan toiminnasta

Vuonna 2017 otetaan käyttöön järjestelmiä, jotka uuden kuntalain mukaisesti edistävät päätöksenteon ja hallinnon avoimuutta sekä kuntalaisia palvelevien prosessien sujuvuutta:

- sähköinen asiointialusta tarjoaa yhdellä kirjautumisella kuntalaiselle omat sähköiset palvelut;
- vanha asianhallintaohjelma Dynasty korvataan uudella tiedonhallintajärjestelmällä (CaseM), joka mahdollistaa mm. sähköisen kokousmenettelyn sekä avoimen, mutta samalla tietoturvallisen tavan julkaista hallintoa ja päätöksentekoa koskevia tietoja;
- kunnan internet-sivut uudistetaan vuorovaikutteisiksi ja EU-direktiivin mukaisesti esteettömiksi. Uudistus tukee nykyaikaista verkkodemokratiaa ja vahvistaa kuntalaisten vaikutusmahdollisuuksia.

Vuoden 2017 alusta alkaen työllisyyden edistämisen koordinaatio keskitetään konsernihallintoon. Työllisyyden edistämisen toimenpiteitä valmistelee aktivointiryhmä, jossa on edustus kaikilta toimialoilta. Tavoitteena on tuottaa konkreettisia, vaikuttavia toimenpiteitä työllisyyden edistämiseksi:

- nuorten kesätyöpaikkojen lisääminen
- pitkäaikaistyöttömien työllistäminen kierrätyskeskussopimuksen tms. avulla
- työllisyyden edistäminen oppisopimustoiminnan avulla
- selvitetään työllisyyden hoitamisen ulkoistamisen mahdollisuus
- varataan kotouttamiseen 30 000 euroa

Talousarvio 2017

Kunnanvaltuuston nähdn sitovat määrärahat

Vesihuollon avustuksiin ja kehittämiseen on varattu 60 000 euron määräraha. Määräraha kohdennetaan kunnanvaltuustoon nähdn sitovasti kunnanhallituksen 2.12.2013 § 496 päättämien haja-asutusalueiden vesihuollon kehittämisen yleisperiaatteiden mukaisesti.

Kunnanhallitus varaa 50 000 määrärahan kehityshankkeisiin.

Toiminnan painopistealueet

- Sote- ja maakuntahallintouudistukseen valmistautuminen
- § Uuden tiedonhallintajärjestelmän käyttöönotto
- § Sähköisen asiointialustan käyttöönotto
- § Kunnan palvelutuotannon sähköisten työtapojen ja hallintaprosessien laajentaminen ja kehittäminen sekä tätä tukevien työkalujen ja alustojen käyttöönotto
- § Uuden hallintosäännön käyttöönotto
- § Uuteen toimielin- ja virkamiesrakenteeseen siirtyminen
- § Työllisyyden edistäminen
- § Kuntien väliseen yhteistyöhön osallistuminen

Sitovat toiminnalliset tavoitteet

Strateginen menestystekijä ja päätoimenpide Kehittyvät palvelut / Uudistetaan palveluprosesseja tehokkuuden kehittämiseksi	
Tavoite 1 / Mittari ja/tai tavoitetaso 2017 Palveluprosessien kokonaistarkastelu ja digitalisaation hyödyntäminen palveluprosessien kehittämisessä	Toimenpiteet Sähköinen asiointialusta otetaan käyttöön vuoden 2017 aikana Vuorovaikutteiset ja esteettömät internet-sivut otetaan käyttöön vuoden 2017 aikana Tiedonhallintajärjestelmä CaseM otetaan käyttöön vuoden 2017 aikana Vastuuhenkilö: hallintojohtaja
Strateginen menestystekijä ja päätoimenpide Hyvinvoiva ja osaava henkilöstö / Edistetään hyvällä johtamisella, yhteistyöllä ja mahdollisuudella vaikuttaa oman työn kehittämiseen työpaikkojen asiakaslähtöistä ja myönteistä ilmapiiriä	
Tavoite 2 / Mittari ja/tai tavoitetaso 2017 Tiedolla johtamisen edistäminen Huomioidaan tulevat kuntakentän muutokset	Toimenpiteet HR-analytics -järjestelmä otetaan käyttöön Valtakunnallisiin kuntakentän muutoksiin varaudutaan kohdentamalla resursseja oikein Vastuuhenkilö: henkilöstöpäällikkö
Strateginen menestystekijä ja päätoimenpide Talous / Noudatetaan budjettikuria ja tuloksellisuutta	
Tavoite 3 / Mittari ja/tai tavoitetaso 2017 Talouden budjetointi- ja seurantajärjestelmän nykyi-kaistaminen	Toimenpiteet Taitoan kuntamalli -tietojärjestelmä otetaan käyttöön vuoden 2017 aikana. Vastuuhenkilö: talousjohtaja
Strateginen menestystekijä ja päätoimenpide Aktiivinen elinkeinopolitiikka / Verkostoidutaan ja tehdään yhteistyötä lähikuntien kanssa	
Tavoite 4 / Mittari ja/tai tavoitetaso v. 2017 Kunnan elinvoimaisuuden edistäminen asumista ja yritystoiminnan sijoittumista tukevien toimenpiteiden avulla	Toimenpiteet Kunnan elinvoimaisuuden edistämisen ohjelma valmistuu syyskuun 2017 loppuun mennessä. Vastuuhenkilö: kehitysjohtaja

PERUSTURVA

- Hallintopalvelut
- Sosiaalipalvelut
- Terveyspalvelut
- Erikoissairaanhoido
- Toimintakyvyn tukipalvelut
- Ikäihmisten hyvinvointipalvelut

PERUSTURVALAUTAKUNTA

	TOT 2015	TA 2016	TA 2017	TSS 2018	TSS 2019
Toimintatuotot	9 596 279	10 227 130	8 162 153	8 202 964	8 243 979
Myyntituotot	1 034 717	1 012 049	999 500	1 004 498	1 009 520
Maksutuotot	5 113 430	5 414 157	5 678 770	5 707 164	5 735 700
Tuet ja avustukset	2 654 147	2 812 029	877 000	881 385	885 792
Muut toimintatuotot	793 985	988 895	606 883	609 917	612 967
Toimintakulut	-106 943 843	-104 185 622	-103 735 938	-104 254 618	-104 775 891
Henkilöstökulut	-28 389 279	-28 836 365	-27 666 444	-27 804 776	-27 943 800
Palkat ja palkkiot	-21 652 197	-21 807 265	-21 052 261	-21 157 522	-21 263 310
Henkilösivukulut	-6 737 082	-7 029 100	-6 614 183	-6 647 254	-6 680 490
Palvelujen ostot	-63 419 779	-61 194 521	-67 533 373	-67 871 040	-68 210 395
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-2 707 121	-2 224 643	-2 508 250	-2 520 791	-2 533 395
Avustukset	-9 388 287	-9 021 329	-2 986 500	-3 001 433	-3 016 440
Muut toimintakulut	-3 039 377	-2 908 764	-3 041 371	-3 056 578	-3 071 861
Vuokratulut	-2 981 886	-2 873 667	-3 015 696	-3 030 774	-3 045 928
Muut toimintakulut	-57 491	-35 097	-25 675	-25 803	-25 932
*Toimintakate (S)	-97 347 564	-93 958 492	-95 573 785	-96 051 654	-96 531 912
<i>josta</i>					
*Sisäiset tulot	309 079	0	0	0	0
Sisäiset menot	-5 265 335	-4 941 473	-4 645 356	-4 668 583	-4 691 926
Tulosityksiköt	TOT 2015	TA 2016	TA 2017	TSS 2018	TSS 2019
Hallintopalvelut					
Ulkoiset toimintatuotot	7 923	322 847	11 000	11 055	11 110
sisäiset toimintatuotot	0	0	0	0	0
Ulkoiset toimintamenot	-927 101	-1 217 397	-934 190	-938 861	-943 555
sisäiset toimintamenot	-313 387	-398 970	-398 051	-400 041	-402 041
Toimintakate	-1 232 565	-1 293 520	-1 321 241	-1 327 847	-1 334 486
Sosiaalipalvelut					
Ulkoiset toimintatuotot	3 221 724	3 289 150	1 191 660	1 197 618	1 203 606
sisäiset toimintatuotot	0	0	0	0	0
Ulkoiset toimintamenot	-14 394 159	-14 503 058	-8 150 808	-8 191 562	-8 232 520
sisäiset toimintamenot	-489 842	-438 503	-439 802	-442 001	-444 211
Toimintakate	-11 662 277	-11 652 411	-7 398 950	-7 435 945	-7 473 124
Terveyspalvelut					
Ulkoiset toimintatuotot	1 649 045	1 842 623	2 163 500	2 271 675	2 385 259
sisäiset toimintatuotot	4 254	0	0	0	0
Ulkoiset toimintamenot	-13 096 218	-12 968 491	-13 724 641	-13 793 264	-13 862 231
sisäiset toimintamenot	-972 870	-890 186	-933 688	-938 356	-943 048
Toimintakate	-12 415 789	-12 016 054	-12 494 829	-12 459 946	-12 420 020
Erikoissairaanhoido					
Ulkoiset toimintatuotot	63 759	90 084	90 000	90 450	90 902
sisäiset toimintatuotot	0	0	0	0	0
Ulkoiset toimintamenot	-37 843 581	-35 902 682	-36 890 000	-37 074 450	-37 259 822
sisäiset toimintamenot	0	0	0	0	0
*Toimintakate (S)	-37 779 822	-35 812 598	-36 800 000	-36 984 000	-37 168 920
Toimintakyvyn tukipalvelut					
Ulkoiset toimintatuotot	602 201	599 910	681 100	684 506	687 928
sisäiset toimintatuotot	168 435	0	0	0	0
Ulkoiset toimintamenot	-16 793 671	-16 143 318	-18 137 768	-18 228 457	-18 319 599
sisäiset toimintamenot	-802 763	-749 361	-883 457	-887 874	-892 314

Toimintakate	-16 825 798	-16 292 769	-18 340 125	-18 431 826	-18 523 985
Ikäihmisten hyvinvointipalvelut					
Ulkoiset toimintatuotot	3 742 548	4 082 517	4 024 893	4 045 017	4 065 243
sisäiset toimintatuotot	136 390	0	0	0	0
Ulkoiset toimintamenot	-18 623 779	-18 509 204	-21 253 175	-21 359 441	-21 466 238
sisäiset toimintamenot	-2 686 473	-2 464 453	-1 990 358	-2 000 310	-2 010 311
Toimintakate	-17 431 314	-16 891 140	-19 218 640	-19 314 733	-19 411 307

Taloudellinen tuloksellisuus	TOT 2015	TA 2016	TA 2017	TSS 2018	TSS 2019
*Asukasmäärä 31.12.	38 628	38 649	39 293	39 906	40 451
euroa per asukas	-1 414	-1 377	-1 378	-1 361	-1 347
Hallintopalvelut	-32	-33	-34	-33	-33
Sosiaalipalvelut	-302	-301	-188	-186	-185
Terveyspalvelut	-321	-311	-318	-312	-307
Erikoissairaahoito	-978	-927	-937	-927	-919
Toimintakyvyn palvelut	-436	-422	-467	-462	-458
Ikäihmisten hyvinvointipalv.	-451	-437	-489	-484	-480

*Asukasmäärä on Kirkkonummen kunnan uuden väestöennusteselvityksen mukainen (aina edellisen vuoden 31.12. tilanne)

*Perusturvan tuloksellisuusluvusta on poistettu erikoissairaanhoidon vaikutus.

Perusturvan keskeisinä pitkän aikavälin strategiset tavoitteet

- ihmisten terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen ja eriarvoisuuden vähentäminen
- kansalaisten kannustaminen vastuulliseen terveystyöhön
- mielenterveyspalveluiden saatavuuden, erityisesti matalan kynnyksen palveluiden parantaminen
- ikäihmisten toimintakyvyn säilymisen tukeminen

Toimintaympäristön ulkoiset muutokset

Keskeisiä toimintaympäristön muutostekijöitä ovat lähivuosina mm. kunnan väestön ikärakenteen muutos sekä kansallinen sosiaali- ja terveydenhuollon uudistus.

Tilastokeskuksen väestöennusteen mukaan 65 vuotta täyttäneiden määrä kasvaa jo vuodesta 2016 vuoteen 2020 noin 32,9 % ja vastaavasti yli 75-vuotiaiden määrä 54,2 %. Koko kunnan väestömäärän kasvuksi samalla aikavälillä arvioidaan 5,6 %.

Sote- ja maakuntauudistuksen tavoitteena on mm. toteuttaa maakuntien itsehallintoon perustuva palvelu- ja hallintojärjestelmä. Sosiaali- ja terveydenhuollon uudistuksen tavoitteena on kaventaa ihmisten hyvinvointi- ja terveyseroja, parantaa palveluiden yhdenvertaisuutta, saatavuutta ja vaikuttavuutta sekä hillitä kustannusten kasvua. Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämis- ja rahoitusvastuu siirtyy maakunnille 1.1.2019. Uudenmaan maakunnan sote –uudistuksen valmistelu on käynnistynyt maalikuussa 2016.

Perusturva on mukana sosiaali- ja terveydenhuollon yhteisen asiakas- ja potilastietojärjestelmän (Apotti/Epic) käyttöönoton valmistelussa. Perusturva osallistuu edelleen TEMPO-hankeeseen sekä pääkaupunkiseudun kuntien kanssa käynnistyneisiin kansallisiin ikäihmisten ja lapsiperheiden kärkihankkeisiin.

Perusturva valmistautuu sosiaalihuollon asiakastiedon arkiston käyttöönottoon mm. ottamalla käyttöön valtakunnalliset palvelutehtäväluokitukset. Perusturva on mukana pääkaupunkiseudun osaa- miskeskus Soccan Kansa-kouluhankkeessa, jossa valmennetaan sosiaalialan ammattilaisia uuden asiakasasiakirjalain mukaiseen kirjaamiseen.

Toimintaympäristön sisäiset muutokset

Talousarvioesitys on laadittu pääosin nykytasaisen toiminnan pohjalta. Selkeimmät muutokset koskevat perustoimeentulotuen siirtoa Kelalle 1.1.2017 alkaen, mikä vähentää määrärahatarvetta 2,3 milj. euroa. Toiseksi terveyskeskussairaaloiminnan siirtyminen Espoon uuteen sairaalaan maaliskuun 2017 alussa lisää kustannuksia 1,7 milj. euroa. Sairaalasiirto edellyttää omien hoitoketjujen vahvistamista. Talousarviossa on näin varauduttu mm. kotisairaaloiminnan sekä kotiutuksen ja kotikuntoutuksen vahvistamiseen ikäihmisten palveluissa.

Työmarkkinatuen kuntaosuuden 1,6 milj. euron määräraha on siirretty konsernihallintoon kunnanhallituksen 13.6.2016 päätöksen mukaisesti.

Toiminnan painopistealueet

- palveluketjujen ja prosessien kehittäminen mm. osallistamalla toiminnan ja palvelujen kehittämishankkeeseen (Apotti) sekä osallistuminen Epic -järjestelmän käyttöönottoon
- hyvinvointikeskuksen rakentamisen kokonaissuunnitteluun osallistuminen
- päihdehuollon avopalveluiden saatavuuden parantaminen ja sisällön kehittäminen
- kuntouttavan sosiaalityön kehittäminen
- kuntalaisten osallistaminen
- henkilöstön tukeminen muuttuvassa toimintaympäristössä
- Sote uudistuksen esivalmisteluun ja väliaikaishallinnon suunnitteluun osallistuminen
- kuntalaisten sähköisten asiointipalvelujen käyttöönotto

Sitovat toiminnalliset tavoitteet

Strateginen menestystekijä ja päätoimenpide Kehittyvät palvelut / Kehitetään palveluja uudella tavalla ja uusilla ratkaisuilla	
Tavoite Suun terveydenhuollon palvelujen saatavuuden ja tehokkuuden parantaminen Mittari Lähtötaso 2015: Jonossa olevat asiakkaat 2023, joista yli 6 kk jonottaneet 635 Tavoite 2017: Jonossa olevat asiakkaat 0, joista yli 6 kk jonottaneet 0	Toimenpiteet Kerralla kuntoon -mallin vakiinnuttaminen: joustava aikuisväestön pääsy hoitoon ja hoito saadaan valmiiksi samalla käynnillä 60 %:lla potilaista
Strateginen menestystekijä ja päätoimenpide Kehittyvät palvelut / Uudistetaan palveluprosesseja tehokkuuden lisäämiseksi	
Tavoite Päihdehuollon avopalveluiden saatavuuden parantaminen erityisesti ikääntyneelle väestölle Mittarit Avokäyntien määrä Lähtötaso 2015: 3131 käyntiä Tavoite 2017: 3900 käyntiä Hoitovuorokausien määrä Lähtötaso 2015: 2682 hoitovuorokautta Tavoite 2017: 1300 hoitovuorokautta	Toimenpiteet Päihdepalveluiden polikliinisen avotyön vahvistaminen kotikatkaisua ja -kuntoutusta sekä ryhmätoimintaa lisäämällä

<p>Tavoite Ikäihmisten kotona selviytymisen tukeminen</p> <p>Mittarit *Kotikuntoutuksen asiakaskäynnit Toteutuma 2015: 300 käyntiä Tavoite 2017: 1500 käyntiä *Sairaalahoitojaksojen pituus Toteutuma 2015: 28,6 vrk Tavoite 2017: 13 vrk (Espoon sairaala)</p>	<p>Toimenpiteet Kotiutustiimin perustaminen sekä kotikuntoutuksen ja kotisairaalatoiminnan laajentaminen sekä sairaalahoitojaksojen lyhentäminen</p>
---	---

Hallintopalvelut

Toiminnan painopistealueet

- Toimintaedellytysten luominen perusturvan johtamiselle ja kehittämiselle tuki- ja asiantuntijapalveluita tuottaen sekä hallinnollisten prosessien sujuvuuden varmistaminen.
- Toimialan sopimusten ja niiden hallinnoinnin sekä sopimusprosessin mukaisen toiminnan varmistaminen yhteistyössä perusturvan muiden tulosalueiden kanssa.

Sosiaalipalvelut

Aikuissosiaalityö	TP 2015	TA 2016	TA 2017	TSS 2018	TSS 2019
Toimeentulotuki, ruokakuntia	1 679	1 600	600	600	sote-uud.
Lastensuojelu					
Avohuollon tukitoimenpiteiden piirissä olevat lapset	456	600	200	200	sote-uud.
Jälkihuollon piirissä olevat nuoret	66	55	65	65	sote-uud.
Lastensuojelun ostopalvelut, hoitovrk:t	10 702	13 500	10 000	10 000	sote-uud.
Lastensuojelun perhehoito, hoitovrk:t	12 795	13 200	13 200	12 000	sote-uud.
Lapsiperheiden kotipalvelujen käynnit	1 192	900	1 200	1 200	sote-uud.
Perhepalvelut					
Palvelutarpeen arviointeja	-	180	170	170	sote-uud.
Velkaneuvonta					
Uusien asiakkaiden määrä	-	200	180	180	sote-uud.

Toimintaympäristön ulkoiset muutokset

Perustoimeentulotuki siirtyy Kansaneläkelaitoksen hoidettavaksi vuoden 2017 alusta. Kuntiin jää hoidettavaksi osa täydentävästä toimeentulotuesta sekä ennaltaehkäisevä toimeentulotuki.

Toiminnan painopistealueet

Aikuissosiaalityö

- Palveluohjaus- ja neuvontapisteen käynnistäminen vuonna 2017. Sosiaalista kuntoutusta kehitetään Typ-palvelupisteen, päihdehuollon, terveyspalveluiden, ikäihmisten hyvinvointipalveluiden ja mielenterveyspalveluiden kanssa yhteistyössä.
- Maahanmuuttajien kotoutumista tuetaan ja toimitaan yhteistyössä kolmannen sektorin kanssa. Kirkkonummi vastaanottaa joka toinen vuosi 15 pakolaista. Lisäksi kuntaan muuttaa omaehtoisesti oleskeluluvan saaneita pakolaisia.

Perhepalvelut ja lastensuojelu

- Palvelutarpeen arvioinnit ja lastensuojeluilmoitukset käsitellään moniammatillisena yhteistyönä lain säätämässä määräajassa.

Terveyspalvelut

Terveystuotot	TP 2015	TA 2016	TA 2017	TSS 2018	TSS 2019
Terveystuotot					
Neuvolakäynnit yht. terveydenhoitajilla	17 064	19 200	18 300	18 300	sote-uud.
Neuvolakäynnit yhteensä lääkäriillä	4 620	5 500	4 500	4 500	sote-uud.
Käynnit kouluterveydenhoitajalla	11 789	13 300	13 300	13 300	sote-uud.
Käynnit koululääkäriillä	2 321	2 300	2 350	2 350	sote-uud.
Vastaanotto toiminta					
Hoitajakäynntejä vastaanotoilla, sis. Päivystyksen	24 864	21 000	21 000	21 000	sote-uud.
Lääkärikäynntejä vastaanotoilla	42 737	42 000	42 000	42 000	sote-uud.
Lääkäreiden puhelinkontaktit	-	34 782	34 782	34 782	sote-uud.
Suun terveydenhuolto					
Asiakkaita	13 860	15 200	15 600	15 600	sote-uud.
Käynntejä	-	39 500	39 000	39 000	sote-uud.

Toimintaympäristön ulkoiset muutokset

KanTa palveluiden valtakunnallinen kehitystyö jatkuu. Sähköinen resepti tulee pakolliseksi vuonna 2017. Suun terveydenhuolto liittyy palveluihin 2017 loppuun mennessä. Terveystuotot ammattilaisia palveleva potilasyhteenveto otetaan käyttöön vuosina 2016 - 2018.

Toiminnan painopistealueet

- palveluketjujen ja prosessien kehittäminen: kiireellistä vastaanotto toimintaa parannetaan osallistamalla HUS perusterveydenhuollon Sujuvat prosessit -hankkeeseen ja arvioidaan lääkäreille mahdollinen uusi toimintamalli sekä suun terveydenhuollossa hoidetaan uudella mallilla potilaita ns. kerralla kuntoon
- kuntalaisten osallistaminen: otetaan käyttöön sähköinen asiakaspalautejärjestelmä
- henkilöstön tukeminen muuttuvassa toimintaympäristössä: suun terveydenhuollossa koko henkilöstö osallistuu työkiertoon
- kuntalaisten sähköisten asiointipalvelujen käyttöönotto: terveydenhoitopalveluissa otetaan käyttöön sähköinen ajanvaraus keväällä 2017 ja vastaanotto palveluissa kannustetaan potilaita jokaisella käynnillä käyttämään Omakantaa, käytetään digitaalista ravitsemus- ja ryhmäohjausmallia sekä uudistetaan potilaiden verenohennushoitoa.

Erikoissairaanhoito

Toimintaympäristön muutosten vaikutukset toimintaan

Erikoissairaanhoito menot olivat vuonna 2015 36,51 milj. euroa, kun vuoden 2015 erikoissairaanhoito kunnan tilinpäätösluvusta on vähennetty HUS:n vuoden 2015 toiminnan ylijäämä, joka palautettiin kunnille vasta vuonna 2016. Elokuun 2016 tilanteen mukainen toteumaennuste vuodelle 2016 37,0 – 38,0 milj. euroa.

Erikoissairaanhoito määräraha varaus perustuu HUS:n talousarvioesitykseen (12.9.2016), josta on vähennetty vuonna 2017 oletettu toiminnan ylijäämä 1,1 milj. euroa. Vuoden 2017 talousarvioon on varattu 36,8 milj. euroa, josta HUS palvelulaskutukseen osuus on 35,4 milj. euroa. Lisäksi erikoissairaanhoito määrärahoihin on varattu eläkemenoperusteisiin vakuutusmaksuihin ja sairaankuljetukseen yhteensä 1,4 milj. euroa.

Toimintakyvyn tukipalvelut

Kuntoutuspalvelut	TP 2015	TA 2016	TA 2017	TSS 2018	TSS 2019
Käynnit erityistyöntekijöillä yht.	10 979	11 000	11 300	11 300	sote-uud.
Ostopalvelukäynnit	2 389	3 500	3 500	3 500	sote-uud.
Mielenterveyspalvelut					
Käynnit erityistyöntekijöillä	1 442	1 600	1 500	1 500	sote-uud.
Nuorten hyvinvointiasema, käynnit yhteensä	644	1 000	800	800	sote-uud.
Päihdehuolto					
A-klinikka, käyntejä	3 131	2 800	3 900	3 900	sote-uud.
Nissnikun päivätoimintakeskus			1 200	1 200	sote-uud.
Päihdehuollon ostopalvelut:					
Avohoidon käyntejä	766	1 000	500	500	sote-uud.
Hoitopäiviä	579	600	1 300	1 300	sote-uud.
Ankkuri					
Toimintapäiviä	1 999	2 000	2 000	2 000	sote-uud.
Perheneuvola					
Perheneuvonta, kunnan oma, käyntejä	3 938	3 800	3 800	3 800	sote-uud.
Kuntouttava työtoiminta					
Toimintapäiviä	10 095	11 000	12 000	12 000	sote-uud.
Kehitysvammaisten erityishuolto:					
Oma työkeskus, toimintapäiviä	8 934	9 000	9 000	9 000	sote-uud.
Kehitysvammaisten asumispalvelut, asumisvrk*	21 752	23 000	23 000	23 000	sote-uud.
Kehitysvammaisten laitoshoido, hoitovrk*	3 759	3 300	3 300	3 300	sote-uud.
Lakisääteinen vammaishuolto:					
Palveluasuminen, asiakkaita	49	50	50	50	sote-uud.
Kuljetustuki (vpl), asiakkaita	758	720	740	740	sote-uud.
Henkilökohtainen apu, asiakkaita	126	125	140	140	sote-uud.
Omaishoidontuki alle 65v asiakkaat	124	125	125	125	sote-uud.

Toimintaympäristön ulkoiset muutokset

Kuntoutuspalveluihin on tulossa yhtenäiset valtakunnalliset apuvälineiden luovutusperiaatteet, jotka saattavat muuttaa olemassa olevia käytäntöjä.

Omaishoidontukeen on tullut lakimuutos 29.6.2016, joka edellyttää kuntaa järjestämään tarvittaessa omaishoitajille valmennusta ja koulutusta hoitotehtävää varten.

Toimintaympäristön sisäiset muutokset

Toimintakyvyn tukipalveluiden toimintaan tulee vaikuttamaan sairaalasiirron edellyttämät kehittämistarpeet palveluketjuihin ja tehtäväkuviin. Muutoksien vaikutukset heijastuvat etenkin kuntoutus-, mielenterveys- ja päihdepalveluihin sekä terveystalouteen.

Tilaratkaisut, jotka mahdollistuvat sairaalasiirron myötä, parantavat asiakaslähtöistä toimintaa. Päihdepalveluiden avopalveluiden kehittämistyö jatkuu.

Toiminnan painopistealueet

Kuntoutuspalvelut

- kotikuntoutuksen käynnistäminen yhteistyössä ikääntyneiden palveluiden kanssa
- fysioterapian suoravastaanottotoiminnan käynnistäminen yhteistyössä terveyspalveluiden kanssa
- toimintaterapeuttisten lasten arviointien ja terapioiden lisääminen omana toimintana

Mielenterveyspalvelut

- Ikäihmisten mielenterveyspalvelujen saatavuuden parantaminen vuoden 2016 kartoituksen pohjalta

- Mielenterveyskuntoutujien päivätoiminnan sisällöllinen kehittäminen asiakaskunnan tarpeita paremmin vastaavaksi
- Päihdepalvelut**
- Kuntalaisten palveluun pääsyn parantaminen mm. päivystysvastaanottoa ja avopalveluita lisäämällä
 - Avopalveluiden kehittäminen
- Vammaispalvelut**
- Vammaisten nuorten asumispalveluiden sekä työ- ja päivätoiminnan kehittäminen yhteistyössä palveluntuottajien kanssa
 - Omaishoitajien jaksamisen tukeminen vuoden 2016 lakimuutoksen hengen mukaisesti
- Kuntouttava työtoiminta**
- Monialaisen työvoiman palvelukeskuksen toiminnan kehittäminen yhdessä Länsi-Uudenmaan kuntien kanssa
 - Työtä vailla olevien terveystarkastusten kehittäminen yhdessä terveystieteiden kanssa
 - Kuntoutuneiden työtä vailla olevien asiakkaiden jatkopolkujen suunnittelu yhdessä kunnan työllisyyspalveluiden kanssa (konsernihallinto)
- Perheneuvola**
- Perheiden matalan kynnyksen palveluiden parantaminen laajentamalla perheneuvolan palveluita niin, että niitä tarjotaan 1.6.2017 lähtien perheille, joissa on alle 16-vuotiaita lapsia (nykyisin raja on alle 13 v.).

Ikäihmisten hyvinvointipalvelut

Kotona-asumista tukevat palvelut:	TP 2015	TA 2016	TA 2017	TSS 2018	TSS 2019
Säännöllisen kotihoidon asiakkaita	234	400	450	450	sote-uud.
Tilapäisen kotihoidon asiakkaita	171	250	300	300	sote-uud.
Ikäihmisten kuljetuspalvelut (shl asiakkaita)	172	160	160	160	sote-uud.
Omaishoidon tuen piirissä, asiakkaita	140	113	120	120	sote-uud.
Ympäri vuorokautinen hoiva:					
Oma toiminta:					
Tehostettu palveluasuminen, hoivapaikat	69	69	69	69	sote-uud.
Laitoshoidon, omat (Lehmuskart. muutos 2012)	64	64	49	49	sote-uud.
Ostopalvelut:					
Tehostettu palveluasuminen, hoivapaikat	72	72	82	82	sote-uud.
Laitoshoidon pitkäaikaishoitopaikat	2	2	2	2	sote-uud.
Terveyskeskussairaala (paikkojen määrä)	40	40	0	0	
Tk-sairaala, hoitajakson pituus/vuodesta 2017					
Espeen sairaala	26	18	13	13	sote-uud.
Intervallipaikkoja	10	10	18	18	sote-uud.
Päiväasiakaspaikkoja	10	10	12	12	sote-uud.
Kotisairaalan hoitajaksojen määrä	56	100	200	200	sote-uud.

Toimintaympäristön ulkoiset muutokset

Oman terveyskeskussairaalan toiminnan lopettaminen ja palvelujen ostaminen Espoon uudesta sairaalasta edellyttävät omien hoitoketjujen kehittämistä. Espoolta on varauduttu ostamaan tarpeen mukaan terveyskeskustasoista sairaalahoitoa (laskennallisesti 25 sairaansijaa).

Omaishoidontukeen on tullut lakimuutos 29.6.2016, joka edellyttää kuntaa järjestämään tarvittaessa omaishoitajille valmennusta ja koulutusta hoitotehtävää varten.

Toimintaympäristön sisäiset muutokset

Volskodin tilat ei täytä palveluasumiselle asetettuja tilavaatimuksia. Vols-kodin toiminta voidaan korvata joko lisäämällä tehostetun palveluasumisen ostopalveluita tai palvelusetelillä tuotettuja yksityisiä

palveluja tai rakentamalla oma tehostetun palveluasumisen yksikkö tai remontoimalla nykyiset tilat palveluasumiseen soveltuviksi. Tarveselvitystyö eri vaihtoehdoista valmistunee vuoden 2017 aikana.

Osallistutaan Sosiaalitaidon Kotona Kotoa Kotiin –kehittämishjelmaan. Kehittämishjelma on kahden vuoden kestoisen ja kattaa kaikki ikäihmisten hyvinvointipalvelujen toiminnot. Henkilöstön koulutusta LEAN- ja ELO-D menetelmien käytöstä jatketaan vuonna 2017. Nämä menetelmät tukevat myös johtamista.

Toiminnan painopistealueet

- toiminnan kehittäminen kuntoutuspainotteiseksi kaikissa ikäihmisten palveluissa ja toimintayksiköissä
- kotiutusprosessin tehostaminen sekä kotikuntoutuksen laajentaminen
- kotisairaalan toiminnan vahvistaminen
- RAI-mittariston hyödyntäminen toiminnan suunnittelussa ja johtamisessa
- ikäihmisten sosiaalisen kuntoutuksen kehittäminen sosiaalipalveluiden kanssa
- palvelusetelimallin käyttöönoton selvittäminen kotihoidon tukipalveluissa 31.3. mennessä
- yhdessä laadittujen pelisääntöjen noudattaminen toimintayksiköissä

SIVISTYSTOIMI

- Hallinto- ja toimistopalvelut
- Opetustoimen yhteiset toiminnot
- Vapaa sivistystyö, taiteen perusopetus ja kulttuuri
- Kirjastotoimi
- Suomenkielinen varhaiskasvatus
- Suomenkielinen opetustoimi
- Ruotsinkielinen varhaiskasvatus
- Ruotsinkielinen opetustoimi
- Liikuntapalvelut
- Kirkkonummen uimahalli
- Nuorisopalvelut

SIVISTYSTOIMI

	TOT 2015	TA 2016	TA 2017	TSS 2018	TSS 2019
Toimintatuotot	8 268 116	7 045 633	7 184 283	7 220 204	7 256 305
Myyntituotot	747 014	503 695	893 433	897 900	902 390
Maksutuotot	5 331 430	5 614 366	5 405 210	5 432 236	5 459 397
Tuet ja avustukset	1 252 736	171 000	120 000	120 600	121 203
Muut toimintatuotot	936 936	756 572	765 640	769 468	773 316
Toimintakulut	-88 026 484	-86 739 295	-86 170 997	-86 601 852	-87 034 861
Henkilöstökulut	-53 626 790	-54 023 823	-52 822 199	-53 086 310	-53 351 742
Palkat ja palkkiot	-42 519 441	-42 742 704	-42 685 893	-42 899 322	-43 113 819
Henkilösivukulut	-11 107 349	-11 281 119	-10 136 306	-10 186 988	-10 237 922
Palvelujen ostot	-14 972 685	-13 556 361	-14 811 000	-14 885 055	-14 959 480
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-2 265 159	-2 047 650	-2 360 036	-2 371 836	-2 383 695
Avustukset	-7 565 016	-7 660 715	-6 721 750	-6 755 359	-6 789 136
Muut toimintakulut	-9 596 834	-9 450 746	-9 456 012	-9 503 292	-9 550 809
*Toimintakate (S)	-79 758 368	-79 693 663	-78 986 714	-79 381 648	-79 778 556
josta					
*Sisäiset tulot	135 477	49 000	30 150	30 301	30 452
Sisäiset menot	-17 969 012	-18 164 357	-18 027 413	-18 117 550	-18 208 138
Taloudellinen tuloksellisuus	TOT 2015	TA 2016	TA 2017	TSS 2018	TSS 2019
*Asukasmäärä 31.12.	38 628	38 649	39 293	39 906	40 451
euroa per asukas	-2 065	-2 062	-2 010	-1 989	-1 972

*Asukasmäärä on Kirkkonummen kunnan uuden väestöennusteselvityksen mukainen (aina edellisen vuoden 31.12. tilanne)

SIVISTYSLAUTAKUNTA

	TOT 2015	TA 2016	TA 2017	TSS 2018	TSS 2019
Toimintatuotot	1 183 531	890 183	901 850	906 359	910 891
Myyntituotot	113 717	83 683	96 100	96 581	97 063
Maksutuotot	727 090	660 832	682 750	686 164	689 595
Tuet ja avustukset	132 183	6 000	2 000	2 010	2 020
Muut toimintatuotot	210 541	139 668	121 000	121 605	122 213
Vuokrat	167 046	99 511	95 000	95 475	95 952
Muut toimintatuotot	43 495	40 157	26 000	26 130	26 261
Toimintakulut	-10 832 047	-10 566 183	-10 340 772	-10 392 476	-10 444 438
Henkilöstökulut	-7 101 455	-7 338 346	-7 088 257	-7 123 698	-7 159 317
Palkat ja palkkiot	-5 629 339	-5 826 810	-5 782 399	-5 811 311	-5 840 368
Henkilösivukulut	-1 472 116	-1 511 536	-1 305 858	-1 312 387	-1 318 949
Palvelujen ostot	-2 206 415	-1 941 517	-1 996 312	-2 006 294	-2 016 325
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-358 709	-327 984	-273 070	-274 435	-275 808
Avustukset	-253 275	-156 000	-156 500	-157 283	-158 069
Muut toimintakulut	-912 193	-802 336	-826 633	-830 766	-834 920
Vuokratulut	-860 585	-796 036	-774 510	-778 383	-782 274
Muut toimintakulut	-51 608	-6 300	-52 123	-52 384	-52 646
*Toimintakate (S)	-9 648 516	-9 676 000	-9 438 922	-9 486 117	-9 533 547
<i>josta</i>					
*Sisäiset tulot	47 012	0	0	0	0
Sisäiset menot	-1 205 729	-1 089 060	-1 075 075	-1 080 450	-1 085 853

Tulosalueet	TOT 2015	TA 2016	TA 2017	TSS 2018	TSS 2019
Hallinto- ja toimistopalvelut					
Ulkoiset toimintatuotot	239	0	0	0	0
sisäiset toimintatuotot	0	0	0	0	0
Ulkoiset toimintamenot	-1 519 231	-1 475 894	-1 512 390	-1 519 952	-1 527 552
sisäiset toimintamenot	-440 181	-402 896	-403 610	-405 628	-407 656
Toimintakate	-1 959 173	-1 878 790	-1 916 000	-1 925 580	-1 935 208
Opetustoimen yhteiset toiminnot					
Ulkoiset toimintatuotot	225 180	100 591	96 000	96 480	96 962
sisäiset toimintatuotot	34 872	0	0	0	0
Ulkoiset toimintamenot	-4 439 234	-4 552 581	-4 282 019	-4 303 429	-4 324 946
sisäiset toimintamenot	-38 045	-30 108	-31 968	-32 128	-32 288
Toimintakate	-4 217 227	-4 482 098	-4 217 987	-4 239 077	-4 260 272
Vapaa sivistystyö					
Ulkoiset toimintatuotot	735 204	667 330	678 000	681 390	684 797
sisäiset toimintatuotot	12 140	0	0	0	0
Ulkoiset toimintamenot	-2 075 101	-1 958 700	-1 990 302	-2 000 254	-2 010 255
sisäiset toimintamenot	-319 693	-243 374	-243 127	-244 343	-245 564
Toimintakate	-1 647 450	-1 534 744	-1 555 429	-1 563 206	-1 571 022
Kirjastotoimi					
Ulkoiset toimintatuotot	175 896	122 262	127 850	128 489	129 132
sisäiset toimintatuotot	0	0	0	0	0
Ulkoiset toimintamenot	-1 592 752	-1 507 240	-1 524 566	-1 532 189	-1 539 850
sisäiset toimintamenot	-407 810	-395 390	-396 370	-398 352	-400 344
Toimintakate	-1 824 666	-1 780 368	-1 793 086	-1 802 051	-1 811 062

Taloudellinen tuloksellisuus	TOT 2015	TA 2016	TA 2017	TSS 2018	TSS 2019
*Asukasmäärä 31.12.	38 628	38 649	39 293	39 906	40 451
euroa per asukas	-250	-250	-240	-238	-236
Hallinto- ja toimistopalvelut	-51	-49	-49	-48	-48
Opetustoimen yht. toiminnot	-109	-116	-107	-106	-105
Vapaa sivistystyö	-43	-40	-40	-39	-39
Kirjastotoimi	-47	-46	-46	-45	-45

*Asukasmäärä on Kirkkonummen kunnan uuden väestöennusteselvityksen mukainen (aina edellisen vuoden 31.12. tilanne)

HALLINTO- JA TOIMISTOPALVELUT

Yhteiset hallinnolliset palvelut ja vastuu strategisesta suunnittelusta ja johtamisesta. Sovittaa yhteen toimialan operatiivisen johtamisen. Tavoitteena laadukkaat palvelut ja tuotantoprosessit. Sivistyspalvelukeskus vastaa palvelutoiminnan tukipalvelujen tuottamisesta sekä valmistelee ja toimeenpanee lautakuntien päätökset, vastaa hallinnollisesta valvonnasta ja toimii tilaajana perusparannus – sekä uudisrakentamisen hankkeissa.

Taloussuunnitelma 2017-2019

Toimintaympäristön muutosten vaikutukset toimintaan / Ulkoiset muutokset

Kuntalain uudistuminen

Useamman johtosäännön sijaan laaditaan yksi kattava hallintosääntö.

Viestintä

Uusi kuntalaki edellyttää viestinnän avoimuutta ja vuorovaikutusta. Tämä tarkoittaa sisäisen ja ulkoisen viestinnän sekä vuorovaikutuksen suunnittelun ja toteutuksen täsmentämistä sekä erillistä ja riittävää resursointia. Huomioon on myös otettava EU:n tietosuojauudistus, johon kuuluvat tietosuojasetus, joka käsittää yleisen tietosuojasetuksen sekä direktiivi henkilötietojen käsittelystä.

Talousarvio 2017

Toiminnan painopistealueet

- ICT-kokonaisarkkitehtuurin kehittäminen
- Hallinnollisten prosessien sujuvuuden varmistaminen toimialan asiakaslähtöisten palvelujen turvaamiseksi.

OPETUSTOIMEN YHTEISET TOIMINNOT

Tulosalue opetustoimen yhteiset toiminnot sisältää koulukuljetuksia, koulujen vahtimestaripalveluja ja oppilashuoltoa koskevat palvelut.

Taloussuunnitelma 2017-2019

Toimintaympäristön muutosten vaikutukset toimintaan / Sisäiset muutokset

Keskeinen muutos koulukuljetuksiin - Kuljetusten yhteensovittaminen

Kunnanhallitus on päättänyt hyväksyä kuljetusten yhteensovittamisen selvityksen jatkokehittämisen pohjaksi sekä huomioitavaksi vuoden 2017 talousarvion laadinnassa.

Talousarvio 2017

Toiminnan painopistealueet oppilashuollossa

- Oppilashuollon palveluiden saatavuus
- Palvelurakenteen kehittäminen ja verkostomainen toimintatapa oppilashuollossa

Toiminnalliset tavoitteet

Strateginen menestystekijä ja päätoimenpiteet	
Kehittyvät palvelut/kehitetään palveluja uudella tavalla ja uusilla ratkaisuilla seuraten aktiivisesti kuntalaisten ja kunnan elinkeinoelämän palvelutarpeiden kehitystä. Palvelujen kehittämisessä huomioidaan laatu- ja talousnäkökulmat.	
Tavoite 1/ Tavoitetaso v. 2017	Mittari/Seurantatapa
Laadukas asiakaspalvelu lakisääteisten aikarajojen kuluessa. <ul style="list-style-type: none"> • Oppilashuoltohenkilöstö pystyy vastaamaan kaikkiin asiakaspyyntöihin lakisääteisten aikarajojen kuluessa (100%) 	<ul style="list-style-type: none"> • Oppilashuoltohenkilöstön kyky vastata asiakaspyyntöihin lakisääteisen aikarajan kuluessa (keskimääräinen prosentti, jolla oppilashuoltohenkilöstö pystyy vastaamaan asiakaspyyntöihin tilanne 30.4., 31.8. ja 31.12.2017)

Strateginen menestystekijä ja toimenpide / Hyvinvoiva ja osaava henkilöstö/Huolehditaan resurssien oikeasta kohdentumisesta sekä työskentelyolosuhteiden, työvälineiden ja ammattitaidon ajanmukaisuudesta.	
Tavoite 2/Tavoitetaso v. 2017	Mittari/Seurantatapa
Laadukkaat palvelut mahdollistava resursointi. – Oppilashuollon asiakaspohjat eivät ylitä kunnan linjaamia asiakaspohjia 800 oppilasta tai opiskelijaa/koulukuraattori, 1000 oppilasta tai opiskelijaa/koulupsykologi.	· Keskimääräinen asiakaspohja oppilashuollon työntekijää kohden (oppilaiden ja opiskelijoiden määrä per toimien/virkojen määrä tilanne 30.4., 31.8. ja 31.12.2017)

Tunnusluvut/ suoritteet

OPETUSTOIMEN YHTEISET TOIMINNOT	TP 2015	TA 2016	TA 2017	TSS 2018	TSS 2019
Koulukuljetukset; Kuljetusetuud. piirissä olevat opp.	1 240	1 352	1 385	1 408	1 420
Koulukuljetukset; Kustannukset euroa / oppilas	1 085	1 091	1 022	1 006	997
Oppilashuollon kustannukset euroa / oppilas	383	366	370	369	372

VAPAA SIVISTYSTYÖ, TAITEEN PERUSOPETUS JA KULTTUURI**Kirkkonummen musiikkiopisto****Taloussuunnitelma 2017-2019****Toimintaympäristön muutosten vaikutukset toimintaan / Sisäiset muutokset**

Opetustuntimäärä pyritään säilyttämään vähintään vuoden 2016 tasolla kehittämällä hallinnollista organisaatiota siten, että riittävät resurssit opetukseen kyetään turvaamaan.

Hallinto-organisaatiota kehitetään yhdistämällä toimintoja kansalaisopiston ja kuvataidekoulun kanssa vastaamaan tulevaisuuden tarpeisiin digitaalisten palveluiden ja laadukkaan pedagogiikan vaatimalla tavalla. Oppilaitosten identiteetti ja talous säilytetään itsenäisinä. Toimistojen tukipalvelut keskitetään ja digitalisoidaan joustavasti huomioiden asiakaspalvelun ruuhka-ajat sekä eri koulutusmuotojen erityistarpeet yhden rehtorin alaisuuteen. Organisaatiomuutoksella vahvistetaan pedagogista osaamista, digitaalisten palveluiden kehittymistä hallinnossa, yhteistyömuotoja yli oppilaitosrajojen ja ulkopuolista varainhankintaa. Selvitystöitä kansalaisopiston, musiikkiopiston ja kuvataidekoulun organisaatorakenteesta on tehty vuosina 2005, 2010, 2012 ja 2014, joiden perusteella kunnanhallitus on esittänyt 19.11.2014 hallinnollisen yhteistyön tiivistämistä.

Talousarvio 2017**Toiminnan painopistealueet**

- Yhteismusisointi
- Taidekasvatusjärjestelmän korkeatasoisuus ja monimuotoisuus; Taiteen perusopetuksen OPS uudistus 2017 musiikin laaja oppimäärä
- Suomi100-juhlavuoden huomioiminen toiminnassa
- Opetustilojen kehittäminen
- Yhteistyö; musiikillisen vuorovaikutuksen laajentaminen, erityisesti päiväkotit- koulu- ja palvelutaloyhteistyö
- Sujuvat hallinnolliset prosessit digitaaliset mahdollisuudet huomioiden

Toiminnalliset tavoitteet**Kuntastrategian näkökulma ja päämäärä**

Kehittyvät palvelut/kehitetään palveluja uudella tavalla ja uusilla ratkaisuilla seuraten aktiivisesti kuntalaisten ja kunnan elinkeinoelämän palvelutarpeiden kehitystä. Palvelujen kehittämisessä huomioidaan laatu- ja talousnäkökulmat.

<p>Tavoite / Tavoitetaso v. 2017</p> <p>Tehokkaasti toimiva musiikkiopisto - musiikkiopiston tuottavuus pysyy vähintään vuoden 2016 tasoisena</p>	<p>Mittari/Seurantatapa</p> <p>Tuottavuuden muutos vuodesta 2016 vuoteen 2017</p>
--	--

Kirkkonummen kansalaisopisto

Taloussuunnitelma 2017-2019

Toimintaympäristön muutosten vaikutukset toimintaan/Sisäiset muutokset

Opetustuntimäärä pyritään säilyttämään vähintään vuoden 2016 tasolla kehittämällä hallinnollista organisaatiota siten, että riittävät resurssit opetukseen kyetään turvaamaan.

Hallinto-organisaatiota kehitetään yhdistämällä toimintoja musiikkiopiston ja kuvataidekoulun kanssa vastaamaan tulevaisuuden tarpeisiin digitaalisten palveluiden ja laadukkaan pedagogiikan vaatimalla tavalla. Katso tarkempi selvitys musiikkiopiston alta.

Talousarvio 2017

Toiminnan painopistealueet

- Monipuolinen, laadukas ja paikalliset tarpeet huomioiva opinto-ohjelma
- Sujuvat asiakasprosessit digitaaliset mahdollisuudet huomioiden
- Maahanmuuttajien integrointi hankkeiden kautta
- Paikallinen ja valtakunnallinen yhteistyö oppilas- ja asiakaslähtöisesti
- Sujuvat hallinnolliset prosessit digitaaliset mahdollisuudet huomioiden
- Kansalaisopiston kaksikielisyyttä vahvistetaan
- Selvitetään yhteistyömahdollisuuksia lähialueen suomen- ja ruotsinkielisten vapaan sivistystyön toimijoiden kanssa.

Toiminnalliset tavoitteet

<p>Kuntastrategian näkökulma ja päämäärä</p> <p>Kehittyvät palvelut/kehitetään palveluja uudella tavalla ja uusilla ratkaisulla seuraten aktiivisesti kuntalaisten ja kunnan elinkeinoelämän palvelutarpeiden kehitystä. Palvelujen kehittämisessä huomioidaan laatu- ja talousnäkökulmat.</p>	
<p>Tavoite / Tavoitetaso v. 2017</p> <p>Tehokkaasti toimiva kansalaisopisto - kansalaisopiston tuottavuus pysyy vähintään vuoden 2016 tasoisena</p>	<p>Mittari/Seurantatapa</p> <p>Tuottavuuden muutos vuodesta 2016 vuoteen 2017</p>

Kirkkonummen kuvataidekoulu

Taloussuunnitelma 2017-2019

Toimintaympäristön muutosten vaikutukset toimintaan/Sisäiset muutokset

Kuvataidekouluun pyritään varmistamaan riittävä pedagoginen kehittämispotentiaali kuvataidekoulun sisäisin vakanssijärjestelyin muuttamalla kuvataidekoulun johtavan opettajan virka kansalaisopiston työ- ja virkaehtosopimusten mukaiseksi suunnittelijaopettajan viraksi.

Talousarvio 2017**Toiminnan painopistealueet**

- Taidekasvatusjärjestelmän korkeatasoisuus ja monimuotoisuus; Taiteen perusopetuksen OPS uudistus 2017 kuvataiteen yleinen oppimäärä
- Paikallinen ja valtakunnallinen yhteistyö oppilas- ja asiakaslähtöisesti
- Sujuvat hallinnolliset prosessit digitaaliset mahdollisuudet huomioiden

Toiminnalliset tavoitteet**Kuntastrategian näkökulma ja päämäärä**

Kehittyvät palvelut/kehitetään palveluja uudella tavalla ja uusilla ratkaisuilla seuraten aktiivisesti kuntalaisten ja kunnan elinkeinoelämän palvelutarpeiden kehitystä. Palvelujen kehittämisessä huomioidaan laatu- ja talousnäkökulmat.

Tavoite / Tavoitetaso v. 2017	Mittari/Seurantatapa
Tehokkaasti toimiva kuvataidekoulu - kuvataidekoulun tuottavuus pysyy vähintään vuoden 2016 tasoisena	Tuottavuuden muutos vuodesta 2016 vuoteen 2017

Kulttuuripalvelut

Vuonna 2017 kulttuuritoimi osallistuu Suomi100-juhlavuoden koordinointiin ja toteutukseen Kirkkonummella.

Talousarvio 2017**Toiminnan painopistealueet**

- Kotiseututiedon tallentamista, tuottamista ja tarjontaa kehitetään sähköisten ratkaisujen avulla.
- Paikallisen kulttuuritoiminnan tukemisella ja koordinoinnilla luodaan toimintaedellytyksiä kolmannelle sektorille sekä aktivoidaan kuntalaisia omatoimisuuteen.

Toiminnalliset tavoitteet**Strateginen menestystekijä ja päätoimenpiteet**

Kehittyvät palvelut/ luodaan toimintaedellytyksiä kolmannelle sektorille sekä aktivoidaan kuntalaisia omatoimisuuteen

Tavoite 1/Tavoitetaso v. 2017	Mittari/Seurantatapa
Elinvoimainen paikalliskulttuuri: <ul style="list-style-type: none"> · Koordinoitujen kansalaisjuhlien, paikalliskulttuuri- ja museotoiminnan kävijämäärä vähintään 1000 kävijää · Sähköiset pienjulkaisut ja näyttelyt, väh 2 kpl 	Koordinoitujen kansalaisjuhlien, paikalliskulttuuri- ja museotoiminnan kävijämäärä Tuotettujen sähköisten pienjulkaisuiden ja näyttelyiden määrä

Tunnusluvut / Suoritteet

VAPAA SIVISTYSTYÖ, TAITEEN PERUSOPETUS JA KULTTUURI	TP 2015	TA 2016	TA 2017	TSS 2018	TSS 2019
Musiikkiopisto; kust. (netto) euroa / opetustunti	48	44	46	46	46
Musiikkiopisto: oppilas/opiskelijamäärä perusopetus	293	270	300	300	300
Kansalaisopisto; kust. (netto) euroa / opetustunti	45	50	48	47	47
Kansalaisopisto: oppilas/opiskelija määrä	7 723	7 800	7 800	7 900	7900
Kuvataidekoulu; kust. (netto) euroa / opetustunti	52	48	48	46	44
Kuvataidekoulu: oppilas/opiskelija määrä	362	310	310	310	310
Kulttuuritoimi; kust. (netto) euroa / asukas	9	9	9	9	9

Kirjastotoimi

Taloussuunnitelma 2017-2019

Toimintaympäristön muutosten vaikutukset toimintaan/Sisäiset muutokset

Pääkirjaston laajennus rakennetaan ja nykyinen kirjasto peruskorjataan vv. 2016 - 2019.

Talousarvio 2017

Toiminnan painopistealueet

- Yhteisöllisyyttä ja osallisuutta uusissa tiloissa
- Kuntalaisten digivalmennus

Toiminnalliset tavoitteet

Strateginen menestystekijä ja päätoimenpiteet

Kehittyvät palvelut/kehitetään palveluja uudella tavalla ja uusilla ratkaisulla seuraten aktiivisesti kuntalaisten ja kunnan elinkeinoelämän palvelutarpeiden kehitystä. Palvelujen kehittämisessä huomioidaan laatu- ja talousnäkökulmat.

Tavoite 1/Tavoitetaso v. 2016	Mittari/Seurantatapa
<p><i>Taloudellisesti ja tehokkaasti toimivat kirjastopalvelut</i></p> <ul style="list-style-type: none"> · Kirjaston taloudellisuus ja tehokkuus on vähintään maan keskitasoa 	<p>Toteutunut taloudellisuusluku (<i>henkilöstön ja aineistohankintojen suhde fyysisiin käynteihin ja kokonaislainaukseen</i>) verrattuna maan keskiarvoon (mitä pienemmän arvon taloudellisuusluku saa, sitä taloudellisempaa toiminta on arviointitavalla arvioituna)</p>

Tunnusluvut / Suoritteet

KIRJASTOTOIMI	TP 2015	TA 2016	TA 2017	TSS 2018	TSS 2019
Kustannukset euroa / asukas	49	51	49	48	48
Lainojen määrä	736 289	735 000	700 000	700 000	700 000
Kävijämäärä	706 535	580 000	600 000	600 000	600 000

SUOMENKIELINEN VARHAISKASVATUS- JA OPETUSLAUTAKUNTA

	TOT 2015	TA 2016	TA 2017	TSS 2018	TSS 2019
Toimintatuotot	4 891 900	4 292 275	4 426 833	4 448 967	4 471 212
Myyntituotot	605 352	588 099	765 833	769 662	773 510
Maksutuotot	3 252 450	3 410 489	3 420 000	3 437 100	3 454 286
Tuet ja avustukset	849 896	130 000	89 000	89 445	89 892
Muut toimintatuotot	184 201	163 687	152 000	152 760	153 524
Vuokrat	158 951	157 563	152 000	152 760	153 524
Muut toimintatuotot	25 249	6 124	0	0	0
Toimintakulut	-58 546 204	-57 632 413	-57 327 290	-57 613 926	-57 901 996
Henkilöstökulut	-35 817 195	-36 117 711	-35 192 375	-35 368 337	-35 545 179
Palkat ja palkkiot	-28 362 844	-28 514 146	-28 310 280	-28 451 831	-28 594 091
Henkilösivukulut	-7 454 351	-7 603 565	-6 882 095	-6 916 505	-6 951 088
Palvelujen ostot	-9 649 154	-8 284 335	-9 656 212	-9 704 493	-9 753 016
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-1 101 827	-1 041 614	-1 205 640	-1 211 668	-1 217 727
Avustukset	-5 704 763	-5 952 348	-5 035 000	-5 060 175	-5 085 476
Muut toimintakulut	-6 273 264	-6 236 405	-6 238 063	-6 269 253	-6 300 600
Vuokrakulut	-6 174 376	-6 198 920	-6 199 486	-6 230 483	-6 261 636
Muut toimintakulut	-98 888	-47 697	-38 577	-38 770	-38 964
*Toimintakate (S)	-53 654 304	-53 340 138	-52 900 457	-53 164 959	-53 430 784
josta					
*Sisäiset tulot	12 133	0	0	0	0
Sisäiset menot	-12 156 048	-12 351 398	-12 416 655	-12 478 738	-12 541 132
Tehtäväalueet	TOT 2015	TA 2016	TA 2017	TSS 2018	TSS 2019
Suomenkielinen varhaiskasvatus					
Ulkoiset toimintatuotot	3 098 395	3 253 926	3 235 000	3 251 175	3 267 431
sisäiset toimintatuotot	1 141	0	0	0	0
Ulkoiset toimintamenot	-21 328 638	-21 261 363	-20 821 380	-20 925 487	-21 030 114
sisäiset toimintamenot	-3 300 612	-3 363 822	-3 535 543	-3 553 221	-3 570 987
Toimintakate	-21 529 715	-21 371 259	-21 121 923	-21 227 532	-21 333 670
Suomenkielinen opetustoimi					
Ulkoiset toimintatuotot	1 781 372	1 038 349	1 191 833	1 197 792	1 203 781
sisäiset toimintatuotot	10 992	0	0	0	0
Ulkoiset toimintamenot	-25 061 517	-24 019 652	-24 089 256	-24 209 702	-24 330 751
sisäiset toimintamenot	-8 855 436	-8 987 576	-8 881 112	-8 925 518	-8 970 145
Toimintakate	-32 124 589	-31 968 879	-31 778 535	-31 937 428	-32 097 115
Taloudellinen tuloksellisuus	TOT 2015	TA 2016	TA 2017	TSS 2018	TSS 2019
*Asukasmäärä 31.12.	38 628	38 649	39 293	39 906	40 451
euroa per asukas	-1 389	-1 380	-1 346	-1 332	-1 321
Lasten päivähoido	-557	-553	-538	-532	-527
Opetustoimi	-832	-827	-809	-800	-793

*Asukasmäärä on Kirkkonummen kunnan uuden väestöennusteselvityksen mukainen (aina edellisen vuoden 31.12. tilanne)

SUOMENKIELINEN VARHAISKASVATUS

Varhaiskasvatuksen eri toimintamuotoja ovat päiväkotij- ja perhepäivähoito sekä avoin varhaiskasvatus, joka sisältää asukaspuisto- ja kerhotoiminnan. Tavoitteena on tarjota lapselle laadukas oppimisympäristö sekä edistää lapsen osallisuutta.

Taloussuunnitelma 2017-2019

Toimintaympäristön muutosten vaikutukset toimintaan

Ulkoiset muutokset

Opetushallitus laatii ja päättää varhaiskasvatussuunnitelman perusteet vuoden 2016 loppuun mennessä.

Sisäiset muutokset

- Varhaiskasvatuksen taloussuunnitelma perustuu kunnanhallituksen 13.6.2016, § 183 antamaan laadintakehyksen liitteen 2 perusvaihtoehtoon.
- Uusi varhaiskasvatussuunnitelma otetaan käyttöön kunnallisessa ja yksityisessä varhaiskasvatuksessa 1.8.2017 alkaen.
- Varhaiskasvatuspalveluiden yhteissuunnittelua toteutetaan 30.4.2016 annetun Varhaiskasvatuksen asiakaslähtöisten palveluiden kehittäminen -selvityksen mukaisesti.
- Varhaiskasvatuksen tarjonta sopeutetaan kysyntään suunnitelmakaudella kaikilla alueilla lakauttamalla vuokratiloissa toimivia yksiköitä ja vähentämällä henkilöstöä niissä yksiköissä, joissa täyttöaste on pienempi kuin hoitopaikkatarjonta.
- Yksityisen varhaiskasvatuksen osuutta varhaiskasvatuksen tarjonnassa lisätään suunnitelmakaudella asteittain tavoitteena 33 – 35 %.
- Kunnan kotihoidon tuen kuntalisä maksetaan edelleen alle 3-vuotiaille lapsille 150 €/kk. Kustannukset kotihoidontuen kuntalisässä vuonna 2017 noin 638 400 €.
- Varhaiskasvatuksessa toteutetaan Suomi 100-juhlavuoden tapahtumia kevät- ja syyslukukauden 2017 aikana.

Talousarvio 2017

Toiminnan painopistealueet

- Varhaiskasvatuksen pedagogiikka
- Asiakaskohtaistetut palvelut
- Syrjäytymisen ennaltaehkäisy
- Henkilöstön osaaminen ja hyvinvointi
- Tehokas tieto- ja viestintäteknologian käyttö varhaiskasvatuspalveluiden kaikissa osa-alueissa

Toiminnalliset tavoitteet

Strateginen menestystekijä ja päätoimenpiteet

Hyvinvoiva ja osaava henkilöstö / Huolehditaan resurssien oikeasta kohdentumisesta sekä työskentelyolosuhteiden, työvälineiden ja ammattitaidon ajanmukaisuudesta.

Tavoite 1/ Mittari ja/tai tavoitetaso 2016

Pedagogisesti osaava ja hyvinvoiva kasvatushenkilöstö varhaiskasvatuksessa / kasvatushenkilöstön sijaisten (yli 5 kk) kelpoisuusaste 90 % kunnallisessa varhaiskasvatuksessa

Henkilöstön sairauspoissaolopäivien määrä alle 18 pv/hlö/v

Henkilöstön työhyvinvointi väh. hyvällä tasolla (3).

Toimenpiteet

Kelpoisuusehdot täyttävien kasvatushenkilöiden suhteellista osuutta seurataan koko kasvatushenkilöstöstä yli viisi (5) kuukautta kestävässä palvelussuhteissa.

Seurataan henkilöstön sairauspoissaolopäivien määrä 30.4., 31.8. 31.12.2016

Työhyvinvointi2 -kyselyn tulosten seuranta 30.4. ja 31.12.

Strateginen menestystekijä ja päätoimenpiteet Kehittyvät palvelut/ kehitetään palveluja uudella tavalla ja uusilla ratkaisuilla seuraten aktiivisesti kuntalaisten ja kunnan elinkeinoelämän palvelutarpeiden kehitystä. Palvelujen kehittämisessä huomioidaan laatu- ja talousnäkökulmat	
Tavoite 2/Mittari ja/tai tavoitetaso 2016 Asiakaslähtöiset ja vaikuttavat palvelut /Asiakastyytyväisyys vähintään hyvällä tasolla (3)	Toimenpiteet Suoritetaan asiakastyytyväisyyskysely

Tunnusluvut / Suoritteet

Suomenkielinen varhaiskasvatus	TP 2015	TA 2016	TA 2017	TSS 2018	TSS 2019
0-6 vuotiaiden lkm 31.12 (suomenkieliset)	3 016	3 192	2 971	2 884	2834
Päivähoidossa olevat lapset % ikäluokasta 0-6-v.	65	67	65	65	65
Lapsia kunnallisessa päivähoidossa	1 604	1 675	1 502	1 446	1411
Lapsia yksityisessä päivähoidossa	342	452	384	429	431
Kunnallisen pvhoidon nettokust. euroa /lapsi (sk)	8 874	8 434	9 417	9 830	10 125
Lapsia kotihoidontuen piirissä 31.12. (S+R)	735	560	703	682	670
Päivähoidon nettokust. €/ ikäluokasta 0-6-v (S+R)/lapsi	7 107	6 672	7 121	7 374	7 540
0-6-vuotiaiden määrä (S+R)	3 600	3 800	3 537	3 433	3374

SUOMENKIELINEN OPETUSTOIMI

Suomenkielinen opetustoimi muodostuu esiopetusta, perusopetusta, lukiokoulutuksesta (nuoriso- ja aikuislukio), koululaisten aamu- ja iltapäivätoimintaa ja kerhotoimintaa koskevista toiminnoista.

Taloussuunnitelma 2017-2019**Toimintaympäristön muutosten vaikutukset toimintaan****Ulkoiset muutokset**

- Hallitusohjelmassa on kirjattu, että esiopetusta täydentävä varhaiskasvatus voitaisiin järjestää kerhotoimintana..
- Vuonna 2016 voimaan astuneiden opetussuunnitelmien käyttöönotto vaatii toimintaympäristön muutoksia sekä digitaalisten oppimisympäristöjen ja digitaalisten oppimateriaalien lisääntyvää käyttöönottoa. Hallituksen kärkihankkeet ja kunnan strategian tavoitteet velvoittavat digitalisaation merkittävää kehittämistä minkä vuoksi mobiililaitteiden kantaa on lisättävä jatkuvasti.
- Lukiokoulutuksessa siirrytään vaiheittain sähköisiin ylioppilaskirjoituksiin, mistä seuraa, että vaatimukset kehittää TVT :ä ja hankkia TVT -varusteita kasvavat merkittävästi.

Sisäiset muutokset

- Esi- ja perusopetuksessa sekä lukiossa toteutetaan erilaisia Suomi 100-vuotisjuhlavuoteen liittyviä tapahtumia.
- Yhdistämällä Heikkilän ja Papinmäen koulu hallinnollisesti yhden rehtorin johdettavaksi, tehostetaan hallintoa ja hyödynnetään asiantuntemusta ja osaamista erityistä tukea tarvitsevien oppilaiden opetuksen järjestämiseksi ja kehittämiseksi Kirkkonummella. Järjestelyllä mahdollistetaan erityiskoulun ja kunnan keskitettyjen pienryhmien yhteistyön sekä erityistä tukea tarvitsevien oppilaiden integroitumisen helpommin yleisopetuksen ryhmiin. Uudella hallinnollisella järjestelyllä säästetty rehtorin virka muutetaan luokanopettajan viraksi.
- Tieto- ja viestintäteknologian -toimintakulttuurin muutetaan uusia oppimisympäristöjä vastaavaksi: laitehankinnat ja toiminnan koordinointi palvelevat TVT -opetuksen käyttöä tehokkaasti, laadukkaasti ja mahdollisimman tuottavasti.

Talousarvio 2017**Toiminnan painopistealueet**

- Uusien opetussuunnitelmien mukaisten pedagogisten ratkaisujen, ilmiöpohjaisen opetuksen ja arvioinnin käyttöönoton aloittaminen
- Digitalisaation hyödyntäminen ja TVT -pohjaisen opetuksen ajanmukainen huomioiminen
- Esi- ja perusopetuksen uuden opetussuunnitelman painopistealueiden mukaisen toiminnan kehittäminen
- Henkilöstön osaamisen ja hyvinvoinnin kehittäminen: yhteistyö, jakaminen ja koulutus
- Porkkalan lukion osallistuminen valtakunnalliseen tuntijakokokeiluun

Toiminnalliset tavoitteet

Strateginen menestystekijä ja päätoimenpiteet Hyvinvoiva ja osaava henkilöstö/ Huolehditaan resurssien oikeasta kohdentumisesta sekä työskentelyolosuhteiden, työvälineiden ja ammattitaidon ajanmukaisuudesta.	
Tavoite 1/ Tavoitetaso v. 2017 Pedagogisesti osaava ja hyvinvoiva kasvatushenkilöstö esiopetuksessa, perusopetuksessa ja lukiossa <ul style="list-style-type: none"> • kattavuus opetustoimen henkilöstön kanssa 100% • Vähintään 3 koulutuspäivää / opettaja/ lukuvuosi: %-osuus (100%) 	Mittari/Seurantatapa Pedagogisesti osaava ja hyvinvoiva kasvatushenkilöstöesiopetuksessa, perusopetuksessa ja lukiossa <ul style="list-style-type: none"> • WEB-tallennuksen mukainen käytyjen kehityskeskustelujen määrä <u>lukuvuoden</u> loppuun mennessä • Koulutuspäivien määrä / opettaja / koulujen ja lukion keskiarvo (30.4., 31.8. ja 31.12.2017 tilanne WEB-tallennuksen mukaan)
Strateginen menestystekijä ja toimenpide / Kehittyvät palvelut / Uudistetaan palveluprosesseja ottamalla käyttöön uusia sähköisiä ratkaisuja prosessien laadun ja tehokkuuden kehittämiseksi	
Tavoite 2/Tavoitetaso v. 2017 Tieto- ja viestintäteknologia vastaa opetussuunnitelmien velvoitetta tehokkaasta hyödyntämisestä opetuksessa <ul style="list-style-type: none"> – Hallituksen kärkihankkeen mukaisesti laajennetaan oppimistapoja ottamalla käyttöön digitaalisia oppimisympäristöjä 	Mittari/Seurantatapa Digitalisoinnin edistäminen: Digitaalisia oppimisympäristöjä on otettu käyttöön ainakin seuraavilla osa-alueilla <ul style="list-style-type: none"> • Teknologiset valmiudet • Toimintatavat • Asennoituminen • Opetuskäyttö • TVT -osaaminen Mittari: OPEKA-kysely
Strateginen menestystekijä ja päätoimenpiteet Kehittyvät palvelut/ kehitetään palveluja uudella tavalla ja uusilla ratkaisuilla seuraten aktiivisesti kuntalaisten ja kunnan elinkeinoelämän palvelutarpeiden kehitystä. Palvelujen kehittämisessä huomioidaan laatu- ja talousnäkökulmat	
Tavoite 3/ Tavoitetaso v. 2017 Opetuksen hyvä laatu <ul style="list-style-type: none"> • Perusopetuksen monialaisten oppimiskokonaisuuksien toteutuminen / vähintään yksi vvt per oppilas / lukuvuosi • Ylioppilaiden tutkintojen riittävän laajuuden ylläpito jatko-opintoihin tähtäävässä lukiokoulutuksessa / vähintään tutkintojen vuoden 2016 taso 	Mittari/Seurantatapa <ul style="list-style-type: none"> • Keskimääräinen monialaisten oppimiskokonaisuuksien toteutuminen / oppilas lukuvuoden aikana vuosiluokittain 1-2 lk 3-6 lk 7-9 lk • Valmistuvien ylioppilaiden ylioppilastutkintojen ja suoritettujen lukiodiplomien yhteenlaskettu keskimääräinen laajuus verrattuna edellisvuoden tasoon

Tunnusluvut / Suoritteet

SUOMENKIELINEN OPETUSTOIMI	TP 2015	TA 2016	TA 2017	TSS 2018	TSS 2019
Esiopetus: oppilasmäärä	472	486	467	444	400
Perusopetus: oppilasmäärä	4 153	4 208	4 308	4 324	4322
Perusopetu: kustannukset euroa / oppilas	6 720	6 352	6 230	6 238	6 273
Lukiokoulutus: oppilasmäärä (päivälukio)	529	526	531	540	542
Lukiokoulutus: kustannukset euroa / oppilas	5 445	5 330	5 530	5 469	5 477

RUOTSINKIELINEN VARHAISKASVATUS- JA OPETUSLAUTAKUNTA

	TOT 2015	TA 2016	TA 2017	TSS 2018	TSS 2019
Toimintatuotot	1 066 159	851 521	814 000	818 070	822 160
Myyntituotot	0	539	0	0	0
Maksutuotot	799 450	799 261	772 000	775 860	779 739
Tuet ja avustukset	241 394	35 000	29 000	29 145	29 291
Muut toimintatuotot	25 315	16 721	13 000	13 065	13 130
Vuokrat	14 264	14 499	13 000	13 065	13 130
Muut toimintatuotot	11 050	2 222	0	0	0
Toimintakulut	-14 427 110	-14 149 046	-14 113 599	-14 184 167	-14 255 088
Henkilöstökulut	-9 345 261	-9 052 306	-9 068 478	-9 113 820	-9 159 389
Palkat ja palkkiot	-7 432 434	-7 203 712	-7 427 510	-7 464 648	-7 501 971
Henkilösivukulut	-1 912 827	-1 848 594	-1 640 968	-1 649 173	-1 657 419
Palvelujen ostot	-2 048 511	-2 014 765	-1 952 017	-1 961 777	-1 971 586
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-438 925	-396 751	-520 931	-523 536	-526 153
Avustukset	-1 045 333	-1 120 186	-1 050 840	-1 056 094	-1 061 375
Muut toimintakulut	-1 549 079	-1 565 038	-1 521 333	-1 528 940	-1 536 584
Vuokratulut	-1 523 374	-1 552 150	-1 495 379	-1 502 856	-1 510 370
Muut toimintakulut	-25 705	-12 518	-25 954	-26 084	-26 214
*Toimintakate (S)	-13 360 952	-13 297 525	-13 299 599	-13 366 097	-13 432 927
<i>josta</i>					
*Sisäiset tulot	527	0	0	0	0
Sisäiset menot	-2 974 134	-3 055 458	-2 907 108	-2 921 644	-2 936 252

Tehtäväalueet	TOT 2015	TA 2016	TA 2017	TSS 2018	TSS 2019
Ruotsinkielinen varhaiskasvatus					
Ulkoiset toimintatuotot	651 887	633 409	612 000	615 060	618 135
sisäiset toimintatuotot	0	0	0	0	0
Ulkoiset toimintamenot	-4 042 374	-3 954 722	-4 123 292	-4 143 908	-4 164 628
sisäiset toimintamenot	-665 491	-662 376	-714 747	-718 321	-721 912
Toimintakate	-4 055 978	-3 983 688	-4 226 039	-4 247 169	-4 268 405
Ruotsinkielinen opetustoimi					
Ulkoiset toimintatuotot	413 745	218 112	202 000	203 010	204 025
sisäiset toimintatuotot	527	0	0	0	0
Ulkoiset toimintamenot	-7 410 601	-7 138 866	-7 083 199	-7 118 615	-7 154 208
sisäiset toimintamenot	-2 308 643	-2 393 083	-2 192 361	-2 203 323	-2 214 339
Toimintakate	-9 304 973	-9 313 836	-9 073 560	-9 118 928	-9 164 522

Taloudellinen tuloksellisuus

	TOT 2015	TA 2016	TA 2017	TSS 2018	TSS 2019
*Asukasmäärä 31.12.	38 628	38 649	39 293	39 906	40 451
euroa per asukas	-346	-344	-338	-335	-332
Lasten päivähoito	-105	-103	-108	-106	-106
Opetustoimi	-241	-241	-231	-229	-227

*Asukasmäärä on Kirkkonummen kunnan uuden väestöennusteselvityksen mukainen (aina edellisen vuoden 31.12. tilanne)

RUOTSINKIELINEN VARHAISKASVATUS

Varhaiskasvatuksen eri toimintamuotoja ovat päiväkotij- ja perhepäivähoito sekä avoin varhaiskasvatus, johon kuuluu asukaspuisto- ja kerhotoiminta. Tavoitteena on tarjota lapselle laadukkaan oppimisympäristön sekä osallisuuden edistäminen.

Taloussuunnitelma 2017–2019

Toimintaympäristön muutosten vaikutukset toimintaan

Ulkoiset muutokset

- Opetushallitus laatii ja päättää varhaiskasvatussuunnitelman perusteet vuoden 2016 loppuun mennessä.

Sisäiset muutokset

- Varhaiskasvatuksen taloussuunnitelma perustuu kunnanhallituksen 13.06.2016 § 183 antamaan laadintakehyksen liitteen 2 väestöprojektion perusvaihtoehtoon.
- Uusi varhaiskasvatussuunnitelma otetaan käyttöön kunnallisessa ja yksityisessä varhaiskasvatuksessa 1.8.2017 alkaen.
- Varhaiskasvatuspalveluiden yhteissuunnittelu toteutetaan 30.4.2016 annetun Varhaiskasvatuksen asiakaspalveluiden kehittäminen-selvityksen mukaisesti.
- Yksityisen varhaiskasvatuksen osuutta varhaiskasvatuksen tarjonnassa pyritään lisäämään suunnitelmakaudella asteittain 33 – 35 %.
- Kunnan kotihoidon tuen kuntalisä maksetaan edelleen alle 3-vuotiaille lapsille 150 €/kk. Kustannukset kotihoidontuen kuntalisässä vuonna 2017 ovat noin 121 600 €.
- Varhaiskasvatuksessa toteutetaan erilaisia Suomen 100-vuotisjuhlavuoteen liittyviä tapahtumia.

Talousarvio 2017

Toiminnan painopistealueet

- Varhaiskasvatuksen pedagogiikka
- Asiakaskohdistetut palvelut
- Syrjäytymisen ennaltaehkäisy
- Henkilöstön osaaminen ja hyvinvointi
- Tehokas tieto- ja viestintätekniikan käyttö kaikilla osa-alueilla.

Toiminnalliset tavoitteet

Strateginen menestystekijä ja päätoimenpiteet

Hyvinvoiva ja osaava henkilöstö / Huolehditaan resurssien oikeasta kohdentumisesta ja ammattitaidon ajanmukaisuudesta.

Tavoite 1/Tavoitetaso v. 2017

Pedagogisesti osaava ja hyvinvoiva kasvatushenkilöstö päivähoitosa/kasvatushenkilöstön sijaisten (yli 5 kk) kelpoisuusaste 90 % kunnallisessa päivähoitossa

Henkilökunnan sairauspoissaolojen lukumäärä alle 18 päivää/henkilö/vuosi

Henkilökunnan työhyvinvointi vähintään hyvällä tasolla (3).

Mittari/seurantatapa

Kelpoisuusvaatimukset täyttävän kasvatushenkilökunnan suhteellista osuutta seurataan koko kasvatushenkilökunnan osalta yli viiden kuukauden mittaisissa työsuhteissa.

Henkilöstön sairauspoissaolopäivien määrää seurataan 30.4., 31.8. ja 31.12.2016.

Henkilöstökyselyn (tyhy2) seuranta 30.4. ja 31.12.2016

Strateginen menestystekijä ja päätoimenpiteet Kehittyvät palvelut / palvelut vastaavat kuntalaisten palvelutarpeita, ovat asiakaslähtöisiä ja vaikuttavia.	
Tavoite 2/Mittari ja tavoitetaso v. 2017 Asiakaslähtöiset ja vaikuttavat palvelut/asiakastyytyväisyys vähintään hyvällä tasolla (3).	Mittari/seurantatapa Suoritetaan asiakastyytyväisyyskysely.

Tunnusluvut/Suoritteet

Ruotsinkielinen varhaiskasvatus	TP 2015	TA 2016	TA 2017	TS 2018	TS 2019
0–6-vuotiaita	584	608	566	549	540
Lapsia päivähoidossa 0–6-vuotiaiden ikäluokasta	76	78	80	80	80
Lapsia kunnallisessa päivähoidossa	326	335	334	326	322
Lapsia yksityisessä päivähoidossa	118	140	116	112	108
Kunnallisen päivähoidon nettokustannukset, €/lapsi	8 769	8 151	8 677	8 934	9 090
Lapsia kotihoidon tuen piirissä 31.12. (S+R)	722	560	703	682	670
Päivähoidon nettokustannukset, €/ikäluokka 0–6 vuotta	7 107	6 672	7 121	7 374	7 540
0–6-vuotiaita (S+R)	3 600	3 800	3 537	3 433	3374

Ruotsinkielinen opetustoimi

Opetustoimi muodostuu esiopetuksesta, perusopetuksesta, lukiokoulutuksesta (nuoriso), koululaisten aamu- ja iltapäivätoiminnasta sekä kerhotoiminnasta.

Taloussuunnitelma 2017–2019

Toimintaympäristön muutosten vaikutus toimintaan

Ulkoiset muutokset

- Hallitusohjelmaan on kirjattu, että esiopetusta täydentävä varhaiskasvatus voitaisiin järjestää kerhotoimintana.
- V. 2016 voimaan astuneiden opetussuunnitelmien käyttöönotto vaati toimintaympäristön muutoksia sekä digitaalisten oppimisympäristöjen ja digitaalisten oppimateriaalien yhä lisääntyvää käyttöönottoa. Hallituksen kärkihankkeen ja kuntastrategian tavoitteet velvoittavat digitalisoinnin kehittämiseen koulutuksessa, mikä tarkoittaa, että mobiililaitteiden määrää on lisättävä jatkuvasti.
- Lukiokoulutuksessa siirrytään vaiheittain sähköisiin ylioppilaskirjoituksiin, mistä seuraa, että vaatimukset kehittää TVT:tä ja hankkia TVT-varusteita kasvavat merkittävästi.

Sisäiset muutokset

- Esiopetuksessa, perusopetuksessa ja lukiokoulutuksessa toteutetaan erilaisia Suomen 100-vuotisjuhlavuoteen liittyviä tapahtumia.
- Tieto- ja viestintäteknologian toimintakulttuuri muutetaan uusia oppimisympäristöjä vastaavaksi: laitehankinnat ja toiminnan koordinointi palvelevat TVT -opetuksen käyttöä tehokkaasti, laadukkaasti ja mahdollisemman tuottavasti.
- Kyrkslätts gymnasium toimii kansallisen lukioverkoston koordinaattorina.

Talousarvio 2017

Toiminnan painopistealueet

- Uusien opetussuunnitelmien mukaisten pedagogisten ratkaisujen, ilmiöpohjaisen opetuksen ja arvioinnin käyttöönoton aloittaminen
- Digitalisoinnin hyödyntäminen ja TVT-pohjaisen opetuksen ajanmukainen huomioiminen

- Esi- ja perusopetuksen opetussuunnitelmien painopistealuiden mukaisen toiminnan kehittäminen
- Henkilöstönsaamisen ja hyvinvoinnin kehittäminen: yhteistyö, osallisuus ja koulutus.

Toiminnalliset tavoitteet

Strateginen menestystekijä ja päätoimenpiteet Hyvinvoiva ja osaava henkilöstö / Huolehditaan resurssien oikeasta kohdentumisesta ja ammattitaidon ajantuvaisuudesta.	
Tavoite 1/Tavoitetaso v. 2017 Pedagogisesti osaava ja hyvinvoiva henkilöstö esiopetuksessa, perusopetuksessa ja lukiokoulutuksessa <ul style="list-style-type: none"> • Opetustoimessa käydyt kehityskeskustelut ovat 100 % • Vähintään 3 täydennyskoulutuspäivää opettajaa ja lukuvuotta kohti: % -osuus (100 %) 	Mittari/seurantatapa Pedagogisesti osaava ja hyvinvoiva kasvatushenkilöstö esiopetuksessa, perusopetuksessa ja lukiossa. <ul style="list-style-type: none"> • Kehityskeskusteluiden määrä lukuvuoden lopussa (syötetty webTallennukseen) • Täydennyskoulutuspäivien määrä / opettaja / koulujen ja lukion keskiarvo (tilanne 30.4., 31.8. ja 31.12.2017, webTallennuksen mukaan)
Strateginen menestystekijä ja päätoimenpiteet Kehittyvät palvelut / Uudistetaan palveluprosesseja ottamalla käyttöön sähköisiä ratkaisuja tehokkuuden kehittämiseksi	
Tavoite 2/Tavoitetaso v. 2017 Tieto- ja viestintäteknologia vastaa opetussuunnitelmien vaatimusta tehokkaasta käytöstä opetuksessa <ul style="list-style-type: none"> – Oppimistapoja laajennetaan ottamalla käyttöön digitaalisia oppimisympäristöjä hallituksen kärkihankkeen mukaisesti. 	Mittari/seurantatapa Digitalisoinnin edistäminen: Digitaalisia oppimisympäristöjä on otettu käyttöön ainakin seuraavilla osa-alueilla: <ul style="list-style-type: none"> • Teknologiset valmiudet • Toimintatavat • Asennoituminen • Käyttö opetuksessa • TVT-osaaminen Mittari: OPEKA-kysely
Strateginen menestystekijä ja päätoimenpiteet Kehittyvät palvelut / Uudistetaan palveluprosesseja laadun ja tehokkuuden kehittämiseksi	
Tavoite 3/Tavoitetaso v. 2017 Opetuksen hyvä laatu <ul style="list-style-type: none"> • Monialaisten oppimiskokonaisuuksien toteuttaminen perusopetuksessa / vähintään yksi vvt per oppilas ja lukuvuosi • Ylioppilaiden tutkintojen riittävän laajuuden ylläpito jatko-opintoihin tähtäävässä lukiokoulutuksessa / vähintään tutkintojen vuoden 2016 taso 	Mittari/seurantatapa <ul style="list-style-type: none"> • Monialaisten oppimiskokonaisuuksien toteuttaminen keskimäärin / oppilas / lukuvuosi per vuosikurssi <ul style="list-style-type: none"> ○ Vuosiluokat 1–2 ○ Vuosiluokat 3-6 ○ Vuosiluokat 7-9 • Valmistuvien ylioppilaiden ylioppilastutkintojen ja suoritettujen lukiokoulutuksen yhteenlaskettu keskimääräinen laajuus verrattuna edellisvuoden tasoon

Tunnusluvut/suoritteet

Ruotsinkielinen opetustoimi	TP 2015	TA 2016	TA 2017	TS 2018	TS 2019
Esiopetus: oppilasmäärä	95	118	120	100	100
Perusopetus: oppilasmäärä	1 035	1 061	1 065	1 083	1 092
Perusopetus: kustannukset/oppilas	7 272	6 795	6 272	6 650	6 628
Lukiokoulutus: opiskelijamäärä	215	227	214	218	228
Lukiokoulutus: kustannukset / opiskelija	6 853	6 305	6 882	6 790	6 524

LIIKUNTALAUTAKUNTA

	TOT 2015	TA 2016	TA 2017	TSS 2018	TSS 2019
Toimintatuotot	869 516	747 500	791 600	795 558	799 536
Myyntituotot	27 945	31 500	31 500	31 658	31 816
Maksutuotot	505 438	483 900	485 000	487 425	489 862
Tuet ja avustukset	29 262	0		0	0
Muut toimintatuotot	306 871	232 100	275 100	276 476	277 858
Vuokrat	304 338	226 600	271 600	272 958	274 323
Muut toimintatuotot	2 533	5 500	3 500	3 518	3 535
Toimintakulut	-2 898 058	-3 016 500	-3 005 635	-3 020 663	-3 035 766
Henkilöstökulut	-730 551	-795 506	-794 523	-798 496	-802 488
Palkat ja palkkiot	-589 134	-626 259	-624 320	-627 442	-630 579
Henkilösivukulut	-141 417	-169 247	-170 203	-171 054	-171 909
Palvelujen ostot	-821 843	-962 004	-960 399	-965 201	-970 027
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-340 338	-326 330	-338 600	-340 293	-341 994
Avustukset	-523 066	-463 847	-443 410	-445 627	-447 855
Muut toimintakulut	-482 260	-468 813	-468 703	-471 047	-473 402
Vuokrakulut	-480 375	-468 704	-468 703	-471 047	-473 402
Muut toimintakulut	-1 885	-109		0	0
*Toimintakate (S)	-2 028 542	-2 269 000	-2 214 035	-2 225 105	-2 236 231
josta					
*Sisäiset tulot	49 671	19 000	0	0	0
Sisäiset menot	-1 160 743	-1 223 292	-1 195 223	-1 201 199	-1 207 205
Tulosityksiköt	TOT 2015	TA 2016	TA 2017	TSS 2018	TSS 2019
Liikuntapalvelut					
Ulkoiset toimintatuotot	174 608	117 500	126 600	127 233	127 869
sisäiset toimintatuotot	4 515	0	0	0	0
Ulkoiset toimintamenot	-928 144	-873 537	-871 314	-875 671	-880 049
sisäiset toimintamenot	-1 044 661	-1 178 845	-1 150 567	-1 156 320	-1 162 101
Toimintakate	-1 793 682	-1 934 882	-1 895 281	-1 904 757	-1 914 281
Uimahalli					
Ulkoiset toimintatuotot	645 236	611 000	665 000	668 325	671 667
sisäiset toimintatuotot	45 156	19 000	0	0	0
Ulkoiset toimintamenot	-809 170	-919 671	-939 098	-943 793	-948 512
sisäiset toimintamenot	-116 082	-44 447	-44 656	-44 879	-45 104
Toimintakate	-234 860	-334 118	-318 754	-320 348	-321 950
Taloudellinen tulokellisuus	TOT 2015	TA 2016	TA 2017	TSS 2017	TSS 2018
*Asukasmäärä 31.12.	38 628	38 649	39 293	39 906	40 451
euroa per asukas	-53	-59	-56	-56	-55
Liikuntapalvelut	-46	-50	-48	-48	-47
Uimahalli	-6	-9	-8	-8	-8

*Asukasmäärä on Kirkkonummen kunnan uuden väestöennusteselvityksen mukainen (aina edellisen vuoden 31.12. tilanne)

Liikuntapalvelut

Liikuntatoimi järjestää liikunnallisia palveluja sekä terveyttä ja hyvinvointia edistävää liikuntaa, tukee kansalais- ja seuratoimintaa sekä rakentaa ja ylläpitää liikuntapaikkoja. Liikuntapalvelut toteuttaa liikunnanohjausta ja kehittää erityisesti lasten ja nuorten liikunnallisten elämäntapojen edellytyksiä yhteistyössä kunnan muiden toimijoiden kanssa sekä koordinoimalla kuntastrategian mukaisesti paikallista yhteistyötä kolmannen sektorin kanssa.

Toimintaympäristön sisäiset muutokset

Tietyillä vakanssimuutoksilla luodaan lisää mahdollisuuksia kaikenikäisten kirkkonummelaisten liikunnallisten elintapojen edesauttamiseen, keskittyen erityisesti vaikuttamaan lasten ja nuorten päivittäiseen liikunnalliseen toimintaan. Samalla lisätään uimahalli asiakasturvallisuutta.

Toiminnan painopistealueet

- lasten ja nuorten liikunnan edistäminen yhteistyössä koulujen, nuorisopalveluiden, yhdyskuntatekniikan ja perusturvan kanssa
- laadukkaiden ja turvallisten vesiliikuntamahdollisuuksien tuottaminen niin, että toiminta on monipuolista.
- terveysliikuntapalveluiden ja liikuntapalvelutuotannon kehittäminen sekä erilaisten liikuntatapah- tumien järjestäminen
- liikuntapaikkojen turvallisuus

Tunnusluvut / Liikuntapalvelut

Uimahalli / Kävijämäärä

TP 2015	TA 2016	TA 2017	TA 2018	TS 2019
234 483	200 000	200 000	200 00	200 000

NUORISOLAUTAKUNTA

	TOT 2015	TA 2016	TA 2017	TSS 2018	TSS 2019
Toimintatuotot	257 011	264 154	250 000	251 250	252 506
Myyntituotot		0		0	0
Maksutuotot	47 002	57 020	45 460	45 687	45 916
Muut toimintatuotot	210 009	207 134	204 540	205 563	206 591
Vuokrat	210 009	207 134	204 540	205 563	206 591
Muut toimintatuotot					
Toimintakulut	-1 323 066	-1 375 154	-1 383 701	-1 390 620	-1 397 573
Henkilöstökulut	-632 328	-700 195	-678 566	-681 959	-685 369
Palkat ja palkkiot	-505 690	-551 777	-541 384	-544 091	-546 811
Henkilösivukulut	-126 638	-148 418	-137 182	-137 868	-138 557
Palvelujen ostot	-246 762	-240 064	-246 060	-247 290	-248 527
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-25 360	-14 668	-21 795	-21 904	-22 013
Avustukset	-38 579	-36 000	-36 000	-36 180	-36 361
Muut toimintakulut	-380 037	-384 227	-401 280	-403 286	-405 303
*Toimintakate (S)	-1 066 055	-1 111 000	-1 133 701	-1 139 370	-1 145 066
<i>josta</i>					
*Sisäiset tulot	26 135	30 000	30 150	30 301	30 452
Sisäiset menot	-472 357	-462 440	-463 503	-465 821	-468 150
Taloudellinen tuloksellisuus	TOT 2015	TA 2016	TA 2017	TSS 2018	TSS 2019
*Asukasmäärä 31.12.	38 628	38 649	39 293	39 906	40 451
euroa per asukas	-28	-29	-29	-29	-28

*Asukasmäärä on Kirkkonummen kunnan uuden väestöennusteselvityksen mukainen (aina edellisen vuoden 31.12. tilanne)

Nuorisopalvelut

Nuorisolautakunta huolehtii nuorisolain mukaisista tehtävistä

Toiminnan painopistealueet

- Alueellinen nuorisotyö, nuorisoteatteritoiminta, työpajatoiminta ja etsivä nuorisotyö, sekä moniammatillinen yhteistyö
- Nuorten osallisuus- ja vaikuttamistoiminta

Toimintaympäristön sisäiset muutokset

Nopeasti reagoivaa, liikkuvaa ja vaikuttavaa nuorisotoimintaa lisätään. Sosiaalisen median eri muotoja hyödynnetään nuorisotoiminnassa.

Koulunuorisotyötä toteutetaan eri alueilla verkostomaisesti.

Tunnusluvut / Nuorisopalvelut	TP2015	TA2016	TA2017	TS2018	TS2019
0-28 vuotiaiden määrä	14 704	14 730	14 760	14 800	14 830
Kustannukset euroa / 0 - 28-vuotiaat	91	93	93	93	93

YHDYSKUNTATEKNIikka

- Kehittämis- ja yhteiset palvelut
- Joukkoliikenteen tuki
- Valvonta- ja viranomaistehtävät
- Tekniset palvelut
- Palo- ja pelastuspalvelut
- Ruokapalveluyksikkö
- Vesihuoltolaitos
- Eerikinkartanon maa- ja metsätila

YHDYSKUNTATEKNIikka

	TOT 2015	TA 2016	TA 2017	TSS 2018	TSS 2019
Toimintatuotot	34 293 926	34 507 700	34 155 033	34 325 808	34 497 437
Myyntituotot	17 759 323	18 068 293	17 662 046	17 750 356	17 839 108
Maksutuotot	945 841	894 000	899 000	903 495	908 012
Tuet ja avustukset	2 617	3 049	3 049	3 064	3 080
Muut toimintatuotot	15 586 145	15 542 358	15 590 938	15 668 893	15 747 237
Vuokrat	15 576 465	15 509 251	15 418 067	15 495 157	15 572 633
Muut toimintatuotot	9 680	33 108	172 871	173 735	174 604
Toimintakulut	-44 048 354	-44 161 446	-43 272 436	-43 488 798	-43 706 242
Henkilöstökulut	-10 702 296	-11 776 012	-11 789 749	-11 848 698	-11 907 941
Palkat ja palkkiot	-8 277 627	-9 087 481	-9 232 997	-9 279 162	-9 325 558
Henkilösivukulut	-2 424 669	-2 688 531	-2 556 752	-2 569 536	-2 582 383
Palvelujen ostot	-20 495 965	-19 396 086	-18 760 962	-18 854 767	-18 949 041
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-7 896 381	-8 502 001	-8 322 494	-8 364 106	-8 405 927
Avustukset	-276 747	-303 700	-320 000	-321 600	-323 208
Muut toimintakulut	-4 676 965	-4 183 647	-4 079 231	-4 099 627	-4 120 125
*Toimintakate	-9 754 428	-9 653 745	-9 117 403	-9 162 990	-9 208 805
josta					
*Sisäiset tulot	23 504 619	23 322 721	22 906 395	23 020 927	23 136 032
Sisäiset menot	-1 722 678	-1 536 693	-1 505 954	-1 513 484	-1 521 051
Taloudellinen tuloksellisuus	TOT 2015	TA 2016	TA 2017	TSS 2018	TSS 2019
*Asukasmäärä 31.12.	38 628	38 649	39 293	39 906	40 451
euroa per asukas	-253	-250	-232	-230	-228

*Asukasmäärä on Kirkkonummen kunnan uuden väestöennusteseselvityksen mukainen (aina edellisen vuoden 31.12. tilanne)

	TOT 2015	TA 2016	TA 2017	TSS 2018	TSS 2019
Toimintatuotot	601 239	504 000	574 000	576 870	579 754
Myyntituotot	101 992	64 000	77 000	77 385	77 772
Maksutuotot	198 588	210 000	197 000	197 985	198 975
Muut toimintatuotot	300 659	230 000	300 000	301 500	303 008
Vuokrat	295 339	230 000	300 000	301 500	303 008
Muut toimintatuotot	5 320	0	0	0	0
Toimintakulut	-9 256 878	-9 875 950	-9 355 574	-9 402 352	-9 449 364
Henkilöstökulut	-1 292 658	-1 381 094	-1 374 897	-1 381 771	-1 388 680
Palkat ja palkkiot	-992 645	-1 101 789	-1 119 263	-1 124 859	-1 130 484
Henkilösivukulut	-300 013	-279 305	-255 634	-256 912	-258 197
Palvelujen ostot	-7 694 263	-8 229 498	-7 714 504	-7 753 077	-7 791 842
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-16 572	-15 885	-15 100	-15 176	-15 251
Muut toimintakulut	-253 385	-249 473	-251 073	-252 328	-253 590
Vuokratulut	-246 601	-247 473	-249 073	-250 318	-251 570
Muut toimintakulut	-6 784	-2 000	-2 000	-2 010	-2 020
*Toimintakate	-8 655 639	-9 371 950	-8 781 574	-8 825 482	-8 869 609
<i>josta</i>					
*Sisäiset tulot	43 982	0	0	0	0
Sisäiset menot	-303 361	-283 977	-283 977	-285 397	-286 824

Tulosityksiköt	TOT 2015	TA 2016	TA 2017	TSS 2018	TSS 2019
Kehittämisen- ja yhteiset palvelut					
Ulkoiset toimintatuotot	557 257	504 000	574 000	576 870	579 754
sisäiset toimintatuotot	43 982	0	0	0	0
Ulkoiset toimintamenot	-1 898 601	-1 717 423	-1 872 597	-1 881 960	-1 891 370
sisäiset toimintamenot	-68 515	-34 431	-49 131	-49 377	-49 624
Toimintakate	-1 365 877	-1 247 854	-1 347 728	-1 354 467	-1 361 239
Joukkoliikenne					
Ulkoiset toimintatuotot	0	0	0	0	0
sisäiset toimintatuotot	0	0	0	0	0
Ulkoiset toimintamenot	-7 054 917	-7 779 000	-7 199 000	-7 234 995	-7 271 170
sisäiset toimintamenot	-234 846	-234 846	-234 846	-236 020	-237 200
Toimintakate	-7 289 763	-8 013 846	-7 433 846	-7 471 015	-7 508 370

Toimintakate (€/per asukas)	TOT 2015	TA 2016	TA 2017	TSS 2018	TSS 2019
------------------------------------	----------	---------	---------	----------	----------

Taloudellinen tuloksellisuus	TOT 2015	TA 2016	TA 2017	TSS 2018	TSS 2019
*Asukasmäärä 31.12.	38 628	38 649	39 293	39 906	40 451
euroa per asukas	-41	-41	-40	-40	-40
<i>Kehittämisen- ja yhteiset palvelut</i>	-35	-32	-34	-34	-34
<i>Joukkoliikenne (HSL)</i>	-189	-207	-189	-187	-186

*Asukasmäärä on Kirkkonummen kunnan uuden väestöennusteselvityksen mukainen (aina edellisen vuoden 31.12. tilanne)

Kehittämis- ja yhteiset palvelut	TP 2015	TA 2016	TA 2017	TSS 2018	TSS 2019
Yhdyskuntasuunnittelu					
Vuoden aikana aloitetut kaavahankkeet, OAS, kpl	6	8	4	4	4
Vuoden aikana hyväksytyt (osa) yleiskaavahankkeet, kpl/ha	0/0	1/1300	1	2	1
Vuoden aikana hyväksytyt asemakaavat ja -muutokset, kpl/ha	4/37	9/150	5	5	5
Vuoden aikana hyväksytyt ranta-asemakaavat, kpl/ha	1/5	2/30	2	2	2
Tontti- ja paikkatietopalvelut					
Luovutetut/varatut AO-tontit, kpl	17	25	50	50	50
Luovutetut tuottajamuotoiset tontit, rakennusoikeus k-m ²	18 400	4 000	4 000	4000	4000

Perustehtävät

Yhdyskuntatekniikan lautakunnan vastuualueelle kuuluvat kehittämis- ja yhteiset palvelut (kaavoitus- ja liikennejärjestelmäpalvelut sekä tontti- ja paikkatietopalvelut) ja joukkoliikenne.

Yhdyskuntatekniikan lautakunta edistää kunnan maankäyttöä viisivuotisen kaavoitusohjelman mukaisesti. Nykyisten taajamien vahvistamisella, elinkeinoelämän toimintaedellytysten parantamisella, yhdyskuntarakenteen eheyttämisellä ja täydennysrakentamishankkeiden edistämällä vaikutetaan kunnan talouden vahvistamiseen.

Yhdyskuntarakentamiseen tarvittavan maan hankintaa aktivoidaan kuntastrategian mukaisesti. Talousarviossa asetetaan tavoitteet asuntotonttien luovuttamiselle.

Paikkatietojärjestelmää sekä -aineistoja kehitetään eri toimialojen käyttöön suunnittelun sekä päätöksen teon tueksi. Kuntalaisten käyttöön lisätään paikkatietoaineistoja kunnan internetkarttapalvelussa.

Sitovat toiminnalliset tavoitteet

Toiminnallinen tavoite	Kriittinen menestyskijä	Mittari	Tavoitetaso 2017
Tehokas ympäristöarvot huomioiva maankäyttö / aktiivinen elinkeinopoliitiikka	MAL-sopimuksen mukaisten asemakaavoituksen tavoitteiden toteuttaminen	asemakaavoituksen asuntotuotannon vuositavoite (AK, AO, AP, k-m ² , toteutumisaste)	asuntotuotannon vuositavoite noin 40 000 k-m ² (asemakaavoitus)
Tehokas ympäristöarvot huomioiva maankäyttö / Kaavoitusohjelman toteuttaminen Kirkkonummen kunnan maankäytön kehityskuvan 2040 ja muiden maankäyttöä ohjaavien strategioiden mukaisesti	Henkilöstöressurssien ja konsulttimäärärahojen riittävyys ja niiden oikea-aikainen kohdentaminen	lainvoimaisten kaavojen lukumäärä	viisi hyväksyttyä asemakaavaa / yksi hyväksytty osayleiskaava
Tehokas ympäristöarvot huomioiva maankäyttö / Ympäristöarvojen kartoittaminen ja tiedon tehokas hyödyntäminen kaavoituksessa ja hankkeissa	Ympäristö ja luontoarvot kunnan vetovoimatekijänä	Muistutusten ja valitusten väheneminen. Kaavoituksen nopeutuminen.	Otetaan laajemmin käyttöön digitaalisia työkaluja kuten paikkatietokanta.

Talous/ Edistetään tulojen kasvua	Tonttien myynti/ vuokraus	*luovutettujen omakotitonttien määrä *luovutettujen rivi- ja kerrostalojen määrä	* 50 omakotitonttia. *3-5 rivi- ja kerrostalotonttia. Osa tonteista varataan ARA-asunto- tuotantoon.
Kehittyvät palvelut / Asukkaille tarjotaan laadukkaat ja kustannustehokkaat joukkoliikennepalvelut	Joukkoliikenteen käyttäjämäärät	Joukkoliikenteen käyttö: nousujen määrä (lkm)	Nousujen määrän kasvu vuodesta 2016

Kaavoitus- ja liikennejärjestelmäpalvelut

Kaavoituksella luodaan edellytykset hyvälle ja toimivalle elinympäristölle ja yhdyskuntarakenteelle. Toteutetaan kaavataloudellisesti kestävää maankäytön suunnittelua ja asemakaavoja, jotka tukevat joukkoliikenteen kehittämistä. Alueelliset osayleiskaavat laaditaan kuntastrategian ja maankäytön kehityskuvan, kaavoituksen linjausten sekä kestävä kehityksen periaatteiden mukaisesti kunnan kokonaisvaltaisen kehityksen ja ennustettavuuden hallitsemiseksi. Vuosittain julkaistaan lakisääteinen kaavoituskatsaus, jonka tavoitteena on antaa kokonaiskuva vireillä olevista ja lähiaikoina aloitettavista osayleis- ja asemakaavahankkeista.

Toimintaympäristön muutosten vaikutukset toimintaan

Vuonna 2015 hyväksytyt Helsingin seudun maankäyttösuunnitelma 2050 (MASU) ja liikennejärjestelmäsuunnitelma (HLJ 2015) vaikuttavat pitkällä aikavälillä Kirkkonummen yhdyskuntarakenteeseen. Tavoitteena on, että asemakaavojen asuntorakennusoikeudesta vähintään 80 % sijoittuu maankäyttösuunnitelman ensisijaisille kohdealueille.

Helsingin seudun kunnat ovat toteuttaneet MAL-aiesopimusta, jossa on määritelty mm. kuntien vuosittaiset asuntotuotantotavoitteet. Helsingin seudun kuntien ja valtiovallan kesken on voimassa MAL-sopimus sopimuskaudelle 2016 - 2019. Uudenmaan 4. vaihemaakuntakaava on tarkoitus saada hyväksytyä vuonna 2017.

Tontti- ja paikkatietopalvelut

Maapolitiikan toteuttaminen

- Kunnan maanhankinta, tonttien luovutus, maa-alueiden vuokralle antaminen
- Asemakaavoitukseen liittyvät maankäytösopimukset yksityisten maanomistajien kanssa

Kunnan paikkatietojärjestelmän ylläpito ja kehittäminen

- Paikkatietoaineistojen tuottaminen ja ylläpito suunnittelun pohjaksi
- Paikkatietoihin liittyvien kuntarekisterien ylläpito ja kehittäminen
- Viranomais- ja maastomittaukset
- Kunnan kopiolaitoksen toiminnasta vastaaminen

Joukkoliikenne

Tehtävä käsittää Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymän (HSL) kuntaosuudet sekä liityntä-pysäköinnin menot.

Toimintaympäristön muutosten vaikutukset toimintaan

Kirkkonummen kunta on Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymän perustajajäsen. HSL on Kirkkonummen joukkoliikenteen toimivaltainen viranomais- ja järjestäjä. HSL:n tehtävä on suunnitella ja järjestää toiminta-alueensa joukkoliikennekokonaisuus. HSL kilpailuttaa ja hankkii Kirkkonummen kunnan tarvitsemat joukkoliikennepalvelut, joihin liittyvät sopimukset näin ollen ovat HSL:n ja liikennöitsijöiden välisiä.

HSL:n toiminta-alueella on käynnissä suuria infrahankkeita, mm. Länsimetro. Länsimetron ensimmäinen vaihe on tarkoitus ottaa käyttöön vuonna 2017. Käyttöönoton myötä Kirkkonummen seutulinjat tulevat päättymään Matinkylään. HSL:n talousarvion mukainen Kirkkonummen kuntaosuuden kokonaismäärä on vuonna 2017 yhteensä 7,18 milj. euro

RAKENNUS- JA YMPÄRISTÖLAUTAKUNTA

	TOT 2015	TA 2016	TA 2017	TSS 2018	TSS 2019
Toimintatuotot	747 253	684 000	702 500	706 013	709 543
Myyntituotot		0	0	0	0
Maksutuotot	747 253	684 000	702 500	706 013	709 543
Muut toimintatuotot	0	0	0	0	0
Toimintakulut	-1 132 760	-1 208 000	-1 226 825	-1 232 959	-1 239 124
Henkilöstökulut	-710 784	-753 198	-778 979	-782 874	-786 788
Palkat ja palkkiot	-571 876	-604 357	-637 851	-641 040	-644 245
Henkilösivukulut	-138 908	-148 841	-141 128	-141 834	-142 543
Palvelujen ostot	-366 725	-420 648	-414 042	-416 112	-418 193
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-27 747	-5 850	-5 000	-5 025	-5 050
Avustukset	-4 200	-4 500	-5 000	-5 025	-5 050
Muut toimintakulut	-23 304	-23 804	-23 804	-23 923	-24 043
*Toimintakate (S)	-385 507	-524 000	-524 325	-526 947	-529 581
<i>josta</i>					
*Sisäiset tulot	1 025	0	0	0	0
Sisäiset menot	-39 128	-39 023	-39 240	-39 436	-39 633

Taloudellinen tuloksellisuus	TOT 2015	TA 2016	TA 2017	TSS 2017	TSS 2018
*Asukasmäärä 31.12.	38 628	38 649	39 293	39 906	40 451
euroa per asukas	-10	-14	-13	-13	-13

*Asukasmäärä on Kirkkonummen kunnan uuden väestöennusteselvityksen mukainen (aina edellisen vuoden 31.12. tilanne)

VALVONTA- JA VIRANOMAISTEHTÄVÄT

Tunnusluvut / Valvonta- ja viranomaistehtävät	TP 2015	TA 2016	TAe 2017	TS 2018	TS 2019
<u>Ympäristönsuojelu</u>					
Ympäristö- ja maa-aineslupapäätökset kpl		5	5	5	5
Viranhaltijapäätökset, kpl	42	30	50	50	50
Vapautukset vesi- ja viemäriverkostoon liittymisestä, kpl	7	20	5	5	5
Lausunnot kpl	-	110	100	100	100
Tarkastukset kpl		-	110	110	110
<u>Ympäristöterveydenhuolto</u>					
Elintarvikevalvontaan liittyvät tarkastukset	189	130	130	130	130
<u>Rakennusvalvonta</u>					
Käsitellyt / Myönnetyt rakennusluvut, lkm	549 / 542	350	380	380	380
Myönnetyt rakennusluvut, k-m2	70691	65000	65000	65000	65000
Käsitellyt / Myönnetyt poikkeamishakemukset ja suunnittelutarveratkaisut, lkm	104/93	85	85	85	80

Perustehtävät

Viranomaistoiminnan tulosalue käsittää ympäristösuojelun, rakennusvalvonnan sekä lisäksi eräitä muita kunnan lakisääteisiä tehtäviä.

Taloussuunnitelma 2017–2019

Ympäristönsuojelu

Ympäristönsuojelu hoitaa lakisääteisiä lupa-, valvonta-, seuranta- ja edistämistehtäviä, joilla ehkäistään ympäristön pilaantumista ja edistetään ympäristön kestäväää käyttöä. Lisäksi ympäristönsuojelu hoitaa maankäyttö- ja rakennuslain mukaisia maisematyölupiin ja kiinteistöjen jätevesijärjestelmiin liittyviä tehtäviä.

Ulkoiset muutokset

- Lainsäädännön muutokset vaikuttavat ympäristönsuojelun tehtäviin ja aiheuttavat jatkuvaa koulutustarvetta. Hajajätevesiasetus on muuttunut ja maa-aines- ja ympäristöluvan yhteiskäsittely on tullut voimaan. Lisäksi mm. ministeriöt ja Kuntaliitto antavat uusia ohjeistuksia vuosittain.
- Valtion ympäristöhallinnossa tapahtuvat muutokset vaikuttavat ympäristönsuojelun tehtäväkenttään. Uudenmaan ELY- keskuksen resurssien vähentyminen ja tulevan organisaatiouudistuksen aiheuttama epävarmuus lisäävät työtaakkaa kunnan ympäristön suojelussa.
- Digitalisaatio ja sähköisten palvelujen käyttöönotto

Sisäiset muutokset

- Lupapiste –sähköinen palvelu on otettu käyttöön 2016. Palvelua markkinoidaan aktiivisesti asiakkaille ja tavoitellaan mahdollisimman korkeaa sähköisen asioinnin osuutta.
- Ympäristönsuojelun prosessien kuvaamista ja kehittämistä jatketaan. Tämä liittyy erityisesti Lupapiste-palvelun ja uuden asianhallintajärjestelmän käyttöönottoon.
- Vuonna 2016 laaditun valvontaohjelman toteuttaminen aloitetaan.
- Kunnassa hyväksytyt ja vireillä olevat kaavat sekä toimenpiderajoitukset vaikuttavat ympäristönsuojelun tehtävien sisältöön ja määrään.

Palvelujen kehittämisen painopistealueet ja toiminnalliset tavoitteet

- lupapisteen kautta tapahtuvan asioinnin osuus kasvaa
- valvontaohjelman toteuttaminen
- asiantuntijapalveluiden kehittäminen: lisätään tietämystä kosteikoista
- aktiivisempi ja suunnitelmallisempi viestintä, verkkosivujen uudistaminen

Kuntastrategian menestystekijä Kehittyvät palvelut	
Tavoite 1 / Tavoitetaso v. 2017 Lupapisteen kautta tapahtuvan asioinnin määrä kasvaa merkittävästi	Mittari/ Seurantatapa Raportointi osavuositarkastuksissa
Kuntastrategian menestystekijä Tehokas ympäristöarvot huomioiva maankäyttö	
Tavoite 2 Ympäristö- ja virkistysarvojen turvaaminen	Mittari/ Seurantatapa Ympäristön tilan säännöllinen seuranta

Terveysvalvonta

Kunnan terveysvalvonta on järjestetty osana Espoon seudun ympäristöterveyttä 2008 alkaen. Espoon kaupungin sosiaali- ja terveystoimi hoitaa ja vastaa seutuyksikön taloudesta ja toiminnasta. Terveysvalvonnan tehtävänä on suojella ihmisiä terveyshaitoilta ja valvoa elinympäristöä siten, että jokaiselle kuntalaiselle turvataan terveellinen elinympäristö.

Yhteistoimintasopimuksen mukaisesti Kirkkonummen kunnan maksuosuus muodostuu talousarvion mukaisesti keskimääräisen asukasmäärän perusteella. Talousarvioehdotukseen on varattu sopimusperusteiseen maksuosuuteen seuraavasti:

Yleinen terveysvalvonta	-180 871
Eläinlääkintähuolto	-132 720
yhteensä	-313 591 euroa

Rakennusvalvonta

Rakennusvalvonta huolehtii lakisääteisten viranomaistehtävien lisäksi suunnittelutarveratkaisujapoikkeamishakemusten ratkaisemisesta. Rakennusvalvonta edistää neuvonnan, lupa- ja päätöskäsittelyn ja valvonnan avulla ympäristöön sopeutuvaa rakentamista sekä valvoo rakentamisen ja rakennetun ympäristön laatua palveluajatuksen 2006 mukaisesti: päätös tai -esitys rakennuslupa-asioissa 2 kk hakemusten täydennys-, korjaamis- tai kuulemisaikaa lukuun ottamatta.

Rakentamispaine on säilynyt, jolloin neuvonnan ja ohjauksen tarve on säilynyt edistää hyvän ja käyttäjän tarpeita palvelevan, terveellisen, turvallisen, energiatehokkaan ja viihtyisän sekä toimivan ympäristön aikaansaamisessa.

Tehokas ja vaikuttava asiakaspalvelu edellyttää riittävien asiantuntijahenkilöresurssien lisäksi paikkatiedon helppoa saatavuutta. Rakennusvalvonnan tuottama lisäarvo on ennakoivaa, tasapuolista ja riippumatonta sekä kustannustehokasta. Luvattomaan ja luvanvastaiseen rakentamiseen on oltava edellytykset puuttua ajoissa.

Ulkoiset muutokset

Valtio on siirtänyt kunnille uusia viranomaistehtäviä entistä laajemmin keventämättä vanhoja tehtäviä. Ministeriön säädösmuutokset ovat entisestään laajentaneet luvanvaraisia asioita, mikä lisää lupatarvetta ja asiantuntijatyöpanosta. Lupien vaikeusaste on kasvanut.

Digitalisaation eteneminen eli sähköiseen asiointiin siirtyminen (Lupapiste.fi) on edellyttänyt prosessien arviointia ja korostanut erityisesti ennakkoneuvonnan merkitystä. Rakenneuudistusten tavoitteena on saada vahvoja yksiköitä sekä tarjota asukkaille ja yrityksille ympärivuotiset asiantuntijapalvelut lakisääteisiä viranomaistehtäviä laajemmin.

Sisäiset muutokset

Yhteistyön kehittämistä yhdyskuntatekniikan toimialalla jatketaan. Yhteys maankäytön suunnitteluun ja kaavoitukseen säilytetään kiinteänä. Toimialan paikkatiedot edistävät keskeisen paikkatietopohjaisen aineiston saatavuutta ja laajaa käytettävyyttä.

Palveluiden kehittämisen painopistealueet

- Rakennusvalvonnan viranomaiskatselmukset toimitetaan viivytyksettä.
- Sähköinen asiointi kasvaa Lupapiste.fi –palvelussa
- Sähköisen arkistoinnin selvittäminen toiminnassa

Toiminnalliset tavoitteet

Kuntastrategian menestystekijä Kehittyvät palvelut	
Tavoite 1 / Tavoitetaso v. 2017 Sähköistä asioinnin käyttöä laajennetaan (70% asiointista), viranomaiskatselmuspöytäkirjat osaksi sähköistä asiointia	Mittari/Seurantatapa raportointi osavuosikatsauksissa
Kuntastrategian menestystekijä Kehittyvät palvelut	
Tavoite 2 / Tavoitetaso v. 2017 Selvitetään edellytykset siirtyä lupa-asioissa sähköiseen arkistointiin	Mittari/Seurantatapa raportointi osavuosikatsauksissa

PALVELUTUOTANNON LAUTAKUNTA

	TOT 2015	TA 2016	TA 2017	TSS 2018	TSS 2019
Toimintatuotot	32 764 130	33 153 639	32 718 533	32 882 126	33 046 536
Myyntituotot	17 657 331	18 004 293	17 585 046	17 672 971	17 761 336
Tuet ja avustukset	2 617	3 049	3 049	3 064	3 080
Muut toimintatuotot	15 104 182	15 146 297	15 130 438	15 206 090	15 282 121
Vuokrat	15 099 822	15 113 294	15 118 067	15 193 657	15 269 626
Muut toimintatuotot	4 360	33 004	12 371	12 433	12 495
Toimintakulut	-33 205 128	-32 674 834	-32 392 683	-32 554 646	-32 717 420
Henkilöstökulut	-8 661 803	-9 634 182	-9 604 069	-9 652 089	-9 700 350
Palkat ja palkkiot	-6 683 602	-7 375 335	-7 450 313	-7 487 565	-7 525 002
Henkilösivukulut	-1 978 202	-2 258 848	-2 153 756	-2 164 525	-2 175 347
Palvelujen ostot	-12 088 589	-10 591 153	-10 406 796	-10 458 830	-10 511 124
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-7 799 919	-8 257 037	-8 262 764	-8 304 078	-8 345 598
Avustukset	-272 547	-299 200	-315 000	-316 575	-318 158
Muut toimintakulut	-4 382 270	-3 893 262	-3 804 054	-3 823 074	-3 842 190
*Toimintakate (S)	-440 998	478 805	325 850	327 479	329 117
<i>josta</i>					
*Sisäiset tulot	23 398 214	23 322 721	22 906 395	23 020 927	23 136 032
Sisäiset menot	-1 370 423	-1 210 014	-1 179 237	-1 185 133	-1 191 059
Tulosityksiköt	TOT 2015	TA 2016	TA 2017	TSS 2018	TSS 2019
Tekniset tuotantopalvelut					
Ulkoiset toimintatuotot	2 255 279	2 059 988	2 085 138	2 095 564	2 106 042
sisäiset toimintatuotot	17 475 489	17 230 714	17 049 734	17 134 983	17 220 658
Ulkoiset toimintamenot	-20 020 651	-18 835 959	-18 600 931	-18 693 936	-18 787 405
sisäiset toimintamenot	-982 510	-826 090	-799 719	-803 718	-807 736
Toimintakate	-1 272 393	-371 347	-265 778	-267 107	-268 442
Palo- ja pelastustoimi					
Ulkoiset toimintatuotot	0	0	0	0	0
sisäiset toimintatuotot	0	0	0	0	0
Ulkoiset toimintamenot	-2 453 426	-2 608 802	-2 566 660	-2 579 493	-2 592 391
sisäiset toimintamenot	0	0	0	0	0
Toimintakate	-2 453 426	-2 608 802	-2 566 660	-2 579 493	-2 592 391
Ruokahuoltopalvelut					
Ulkoiset toimintatuotot	413 672	843 500	765 000	768 825	772 669
sisäiset toimintatuotot	5 463 881	5 637 647	5 406 661	5 433 694	5 460 863
Ulkoiset toimintamenot	-4 834 230	-5 410 562	-5 205 343	-5 231 370	-5 257 527
sisäiset toimintamenot	-314 861	-308 781	-304 314	-305 836	-307 365
Toimintakate	728 462	761 804	662 004	665 314	668 641
Vesihuoltolaitos					
Ulkoiset toimintatuotot	6 696 965	6 927 430	6 962 000	6 996 810	7 031 794
sisäiset toimintatuotot	458 844	454 360	450 000	452 250	454 511
Ulkoiset toimintamenot	-4 526 398	-4 609 497	-4 820 512	-4 844 615	-4 868 838
sisäiset toimintamenot	-73 051	-75 143	-75 204	-75 580	-75 958
Toimintakate	2 556 360	2 697 150	2 516 284	2 528 865	2 541 510
Taloudellinen tuloksellisuus	TOT 2015	TA 2016	TA 2017	TSS 2018	TSS 2019
*Asukasmäärä 31.12.	38 628	38 649	39 293	39 906	40 451
euroa per asukas	-11	12	8	8	8
Tekniset tuotantopalvelut	-33	-10	-7	-7	-7
Palo- ja pelastustoimi	-64	-67	-65	-65	-64
Ruokahuoltopalvelut	19	20	17	17	17
Vesihuoltolaitos	66	70	64	63	63

*Asukasmäärä on Kirkkonummen kunnan uuden väestöennusteselvityksen mukainen (aina edellisen vuoden 31.12. tilanne)

Perustehtävät

Palvelutuotannon lautakunta käsittää tekniset palvelut (toimialan hallintopalvelut, rakennuskannan ylläpitopalvelut, yhdyskuntatekniikan kunnossapitopalvelut, siivouspalvelut), ruokapalvelut, palo- ja pelastustoimi ja vesihuoltolaitos. Tavoitteena on palvelutuotannon järjestäminen asiakaslähtöisesti, tehokkaasti ja joustavasti. Ostopalveluja käytetään hallitusti ja harkiten, jotta säilytetään kustannusvertailtavuus oman tuotannon ja ostopalvelujen välillä ja palvelujen ohjaus säilyy kunnalla.

Toimintaympäristön muutokset

Väestön ja investointien kasvaessa pyritään säilyttämään palveluiden kohtuullinen taso toimialan prosesseja kehittämällä sekä tarvittaessa vakanssimuutoksin. Talousarviovuonna 2017 palvelutuotannon organisaatiota ja prosesseja kehitetään, mm. valmiudet sote- ja maakunta-uudistuksen edellyttämiin toimenpiteisiin.

Lautakunnan sitovat toiminnalliset tavoitteet

Tavoite	Kriittinen menestystekijä	Mittari	Tavoitetaso 2017
Talous/ Riittävä ja oikea-aikainen talousseuranta	Talousseurannan oikea-aikainen toteuttaminen, yhdenmukainen menettely	Lautakunnan sisäisen valvonnan suunnitelman mukaiset kehittämistoimenpiteet	Kehittämistoimenpiteet ovat suoritettu suunnitelman mukaisesti
Talous/ Tilakustannusten hallinta	Kunnan omistamien tilojen tehokas käyttö	Ulkoa vuokrattujen tilojen määrä m ² m ² / käyttäjä eri tyyppisissä kiinteistöissä	Ulkopuolisilta kunnan käyttöön vuokrattuja tilojen määrä vähenee Ei ylitetä valtakunnallisia keskiarvoja kiinteistöjen käyttötehokkuudessa
Hyvinvoiva ja osaava henkilöstö / Resurssien oikea kohdentuminen ja ammattitaidon ajanmukaisuus	Henkilöstö osallistuu työtehtävien hoidon edellyttämään tai sitä tukevaan koulutukseen	koulutuspäivät/ hlö	3 pv/ hlö

TEKNISET PALVELUT

Hallintopalvelut

Hallintoyksikkö toimii koko yhdyskuntatekniikan toimialan tukipalveluyksikkönä ja huolehtii yhteisistä kokous-, hallinto- ja taloustehtävistä sekä asiantuntijoiden avustamisesta. Hallintoyksikkö edistää yhteistyötä toimialalla sekä tukee ja luo omalta osaltaan edellytykset toimialan tulokselliselle ja tehokkaalle toiminnalle.

Toiminnan painopistealueet 2017:

- CaseM –asianhallintaohjelman käyttöönotto
- Cloudia –sopimustenhallinnan käytön tehostaminen
- Cloudia –kilpailutusjärjestelmän käytön tehostaminen

Tilapalvelut

Tilapalveluiden tehtävänä on Kirkkonummen kunnan rakennuskannan ylläpito ja uudisrakentaminen sekä rakennusten hallinnointi.

Toiminnan painopistealueet 2017:

- Palveluverkkoselvitykseen perustuva toimitilaohjelman laadinta tilapalveluiden operatiivisen toiminnan selkeyttämiseksi
- Energiatehokkuussopimusten uusiminen
- Sähköisen huoltokirjan hankinta, sisältäen palvelupyntöominaisuuden

- Vuosikorjausten määrärahan hallitulla korottamisella pyritään hillitsemään kunnan kiinteistöjen korjausvelan kasvua.

Toimintaympäristön muutokset

- Tilastokeskuksen mukaan kiinteistöjen ylläpidon kustannukset nousivat vuodessa 0,3% vuoden 2016 ensimmäisellä neljänneksellä vuoden takaisesta.
- Energian kokonaishinnat laskivat edelleen. Energian halpenemiseen on vaikuttanut erityisesti öljyn maailmanmarkkinahinnan lasku sekä sähkön tukkuhinnan lasku Pohjoismaisessa sähköpörssissä
- Rakennuskustannusindeksi nousi 0,5 % vuoden 2015 heinäkuun vuoden 2016 heinäkuuhun.
- Kirkkonummen kunnan ylläpidettävä kiinteistökanta kasvaa suunnittelukauden 2016 – 2019 aikana n. 1 414 krsm² eli lisäys on n. 0,7 %
- Tilapalveluiden velottamaa sisäistä vuokraa tullaan veloittamaan vuoden 2017 alusta alkaen kiinteistöön kohdistuvien todellisten kustannusten mukaan. Muutoksella ei ole vaikutusta tilapalveluiden nettotulokseen, mutta vaikuttaa käyttäjähallintokuntien kiinteistöjen menoihin.
- Sääolosuhteet voivat vaikuttaa kuluihin huomattavasti

Siivouspalvelut

Vuonna 2017 siivouspalvelusta on täydentävänä ostopalveluna 18,3 % ja omana palveluna 81,7 %. Siivouskustannukset vuonna 2017 ovat 2,05 €/kk/m² .

Tunnusluvut / Rakennuskannan kunnossapitopalvelut

Tekniset tuotantopalvelut	TP 2015	TA 2016	TA 2017	TSS 2018	TSS 2019
Rakennusten ylläpito					
Ylläpidettävien toimitilojen kerrosala, m ²	163 684	165 156	163 770	163 870	166 570
Ylläpidettävien vuokrattujen tilojen kerrosala, m ²	15 799	15 799	15 799	15 799	15 799
Ylläpidettävien muiden tilojen kerrosala, m ²	7 900	7 900	7 900	7 900	7 900
YHTEENSÄ:	187 383	188 855	187 469	187 569	190 269
Muu palvelutoiminta					
Siivottava pinta-ala	117 979	116 385	122 295	122 395	125 095

Yhdyskuntatekniikan kunnossapitopalvelut

Yleisten alueiden hoito ja ylläpito

- liikennealueiden (esim. katujen ja torien) kunnossapito
- viheralueiden (esim. lähivirkistysalueiden ja leikkipaikkojen) ja metsien kunnossapito
- kiinteistöjen piha-alueiden kunnossapito
- urheilu- ja ulkoilualueiden kunnossapito

Viranomaistoiminta

- hylätyt ajoneuvot
- kaivanto-, sijoitus-, käyttö- ja puunkaato- luvat

Toimintaympäristön muutokset

Infrastruktuurin voimakas rakentaminen on lisännyt kunnossapidettävien alueiden määrää. Alueiden hoito on osittain ulkoistettu kunnossapidon alueurakoissa ja viherhoitourakoissa. Noin puolet liikennealueiden kunnossapidosta hoidetaan omajohtoisena konepalvelu-urakointina. Kunnossapidon korkeaa tasoa kuntakeskuksen alueella jatketaan. Kunnossapidon tasoa vastaavasti pidetään alhaisempina muilla taajama-alueilla kokonaiskustannuksien pitämiseksi tasapainossa.

Avustukset

Talousarvioehdotukseen on sisällytetty määräraha avustuksille. Määrärahaa esitetään ympäristön parantamiseen, vesien suojeluun, nuorisoseura- ja yhdistystalojen peruskorjaukseen ja erikseen

kuntalaisten ja yhteisöjen haettavaksi. Tiejaoaston talousarvioehdotukseen on sisällytetty 210 000 euron määräraha yksityisteiden avustuksina tiehoitokunnille.

Leasinglaitteet

Kunnossapitopalveluiden käyttöikänsä lopussa olevat ajoneuvot korvataan leasingajoneuvoilla.

Tunnusluvut / Yhdyskuntatekniikan kunnossapitopalvelut

Kunnossapitopalvelut	TP 2015	TA 2016	TA 2017	TSS 2018	TSS 2019
Taloussäät, ha	161	164	164	164	164
Virkistysalueet, ha			1550	1550	1550
Hoidetut viheralueet, ha	56	60	60	62	64
Kunnossapidettävät liikenneväylät, km	209	213	216	219	221
Päällystetyt kadut, km	107	109	111	113	115
Katuvalojen määrä, kpl	8000	7650	8000	8050	8100

Palo- ja pelastustoimi

Tehtävä käsittää sammutus- ja pelastustoiminnan, öljyntorjuntapalvelut ja väestönsuojelun, sekä VPK-avustusten myöntämisen.

Palvelut ostetaan Länsi-Uudenmaan pelastuslaitokselta. Alueen pelastustoimi päättää pelastustoimen palvelutasosta kuntia kuultuaan. Päätöksessä on selvitettävä alueella esiintyvät uhat, käytettävät voimavarat ja määriteltävä onnettomuuksien ehkäisy, pelastustoiminnan ja väestönsuojelun palvelujen taso sekä suunnitelma niiden kehittämiseksi. Kunnanvaltuusto on kokouksessaan 11.11.2013 § 145 antanut lausuntonsa Länsi-Uudenmaan pelastustoimen vuosien 2014–2017 palvelutasopäätöksestä. Lausunnossa todettiin mm. että Kirkkonummen kunta edellyttää, että osana toimivaa ja kustannustehokasta pelastustointia käytetään alueen sopimuspalokuntia ja laaditaan hälytysohjeet niin, että sopimuspalokuntien toimintakyky säilyy ja näin osaltaan vaikuttaa kuntalaisten turvallisuuteen.

Avustukset

VPK-rakennusten peruskorjauksia varten on varattu 30 000 euron avustusmääräraha. Avustus myönnetään Kirkkonummen Palokunnat ry:n laatiman pitkän aikavälin korjaussuunnitelman perusteella.

Palo- ja pelastustoimi, suoritteet	TP 2015	TA 2016	TA 2017	TSS 2018	TSS 2019
tehtävät Kirkkonummella, kpl/vuosi	676	720	680	680	680
Rakennuspalot, kpl/vuosi	13	12	15	15	15
Rakennuspalovaara, kpl/vuosi	14	20	20	20	20
Liikenneonnettomuudet	80	85	85	85	85

Ruokapalvelut

Ruokapalveluyksikkö hoitaa kunnan ruokapalvelut toimien nettobudjetoina yksikkönä. Kunnan eri tilaajatahojen edustajat tilaavat ateriat alueensa tuotantokeittiöistä. Ruokapalvelu laskuttaa tilaajayksiköitä tilausten mukaan käyttäen palvelutuotantolautakunnan päättämiä hintoja. Ruokatuotanto on organisoitu viiteen aluetuotantokeittiöön.

Toimintaympäristön ulkoiset muutokset

Ruokapalvelujen tarve ja erityistarpeet vaihtelevat vuosittain. Elintarvikkeiden ja muiden ruokahuoltopalveluissa käytettävien tarvikkeiden hintojen ennakoidaan pysyvän maltillisena. Ostopalveluna hoidettu, vuonna 2015 kilpailutettu ruoankuljetus on noussut muutaman prosenttiyksikön. Uudet valtakunnalliset lasten ravitsemussuositukset muuttuivat v. 2016. Ruokalistat ja elintarvikehankinnat suunnitellaan ravitsemussuositusten mukaan.

Toimintaympäristön sisäiset muutokset

Ruokapalvelu on mukana pilottina päiväkotiruokailun diplomihankkeessa. Pilottikohteena on Kartanonrannan päiväkoti ja Kartanonrannan tuotantokeittiö. Päiväkotiruokailun kuten kouluruoka-diplominkin diplomihankkeen tavoitteena on luoda toimiva kriteeristö ruoan ja ruokailun hyvistä käytänteistä.

Koko Masalan alueen ruokatuotannon yhdistäminen Kartanonrannan tuotantokeittiön hoidettavaksi vaatii edelleen sisäisiä järjestelyjä. Sepänkannaksen päiväkoti aloitti toimintansa Kantvikin päiväkodin väistötilana elokuussa 2016. Sjäskullan oppimiskeskus aloittaa toimintansa elokuussa 2017, jolloin Oitbacka skola -nimisen koulun ja Evitskogin ja Lapinkylän päivähoitoyksiköt siirtyvät samaan yksikköön. Ruokatuotanto hoidetaan Veikkolan koulun yhteydessä olevasta tuotantokeittiöstä. Sjäskullan oppimiskeskuksen - ja Masalan koulun uuden palvelukeittiön käyttöönotto elokuussa 2017.

Tunnusluvut

Ruokapalveluyksikkö	TP 2015	TA 2016	TA 2017	TSS 2018	TSS 2019
Tuotettuja aterioita, opetustoimi	1 186 302	1 218 000	1 143 069	1 155 000	1 200 000
Tuotettuja aterioita, lasten päivähoito	1 173 486	900 000	975 229	977 000	980 000
Tuotettuja aterioita, laitospalvelu	118 486	64 000	44 348	44 500	45 000
Tuotettuja aterioita, henkilöstöruokailu	84 676	50 000	42 600	43 000	45 000
Tuotettuja aterioita, muu tilausruokailu	61 136	30 000	56 786	56 000	56 000
Tuotettuja aterioita, palvelutalo	42 259	9 000	8 064	9 000	9 000
Ostopalvelujen osuus tuotetuista aterioista, %	6	0	0		

Vesihuoltolaitos

Vesihuoltolaitos tuottaa vesi- ja viemärintipalvelut toiminta-alueellaan. Vesihuoltolaitos kattaa kaikki käyttö-, pääoma- ja rahoituskulunsa maksuillaan ja toimii kirjanpidollisesti eriytettyinä taseyksikkönä.

Toimintaympäristön ulkoiset muutokset

Kustannusten nousun ennakoitaan pysyvän maltillisena. Merkittävimpien kuluerien, ostoveden ja jäteveden puhdistuksen kustannustason arvioidaan nousevan yhteensä keskimäärin 2 % vuodessa. Vuonna 2019 Kirkkonummen arvioidaan hankkivan talousvedestä noin 56 % ostopalveluna. Jätevesistä 98 % viemäroidään Espooseen puhdistettavaksi. Kirkkonummi viemäriä lisäksi Siuntion jätevedet verkostonsa kautta Espooseen. Muita kulueriä suurempia kustannusnousuja vuodesta 2016 on ennakoitu sähkön siirrolle (10 %) ja henkilöstösivukuluille (20 %).

Toimintaympäristön sisäiset muutokset

Veden ominaiskulutus on kääntynyt laskuun. Myyntiennusteita on muutettu edellisen taloussuunnitelman jälkeen. Vaikka vedenkäyttäjien määrän arvioidaan kasvavan, ominaiskulutuksen vastaavan laskun ansiosta veden kokonaisympäristön ennakoitaan pysyvän lähes vuoden 2016 tasolla vuoteen 2018 saakka, minkä jälkeen myynnin arvioidaan kääntyvän lievään nousuun. Kulutuksen laskun syynä ovat mm. vesilaitteiden uusiminen kiinteistöillä ja huoneistokohtaisten vesimittarien yleistäminen.

Vesihuoltolaitoksen hyvän rahoitustilanteen vuoksi suunnitelmakaudelle ei ole ennakoitavissa merkittäviä taksankorotustarpeita. Veden ja jäteveden käyttömaksuja on suunniteltu korotettavan 2 % 1.1.2017 alkaen. Liittymismaksuja ja perusmaksuja ei koroteta vuoden 2017 aikana. Näin ollen veden ja jäteveden hinta nousisi kokonaisuudessaan 1,7 % vuodesta 2016. Investointitarpeen ja liittymismaksutulojen vuosittaiset vaihtelut ja eritahtisuus edellyttävät lainanottoa vuonna 2019.

Investointisuunnitelma perustuu kaavoitusohjelmaan ja 10 vuoden investointisuunnitelmaan. Verkostojen saneerauksiin investoidaan aiempaa enemmän. Arvio suunnitelmavuosien toimintakatteesta ja rahoituslaskelma perustuvat pitkän tähtäimen taloussuunnitelmaan. Talousarvioesitystä

varten laaditut vesihuoltolaitoksen tulos- ja rahoituslaskelma sekä esitys investointien jakautumisesta eri käyttötarkoituksille ovat liitteinä

Syksyllä 2016 laaditaan selvitys vesihuoltolaitoksen toimintamuodon vaihtoehtoista (taseyksikkö, liikelaitos ja osakeyhtiö). Vesihuoltolaitoksen organisaatiomuodosta päätetään 2017. Lisäksi hulevesien hallinnan vastuut ja käytännöt määritetään lainsäädännön edellyttämällä tavalla toimialan sisällä.

Tunnusluvut / Vesihuoltolaitos	TP 2015	TA 2016	TA 2017	TS 2018	TS 2019
Liittyneet kiinteistöt, kpl	3 856	4 190	4 011	4 101	4 221
- vuoden aikana liittyneet	87	160	90	90	120
Pumpattu vesimäärä, m3/vuosi	2 119 435	2 224 265	2 114 000	2 105 000	2 117 000
- siitä ostoveden osuus, m3	1 174 919	1 297 895	1 184 000	985 000	997 000
Myyty vesimäärä, m3/vuosi	1 604 037	1 644 277	1 604 000	1 605 000	1 627 000
Käsitelty jätevesimäärä, m3/vuosi (ostop.)	2 723 159	3 026 010	2 790 000	2 791 000	2 812 000
Laskutettu jätevesimäärä, m3/vuosi	1 837 173	1 928 677	1 840 000	1 841 000	1 862 000

EERIKINKARTANON JOHTOKUNTA

	TOT 2015	TA 2016	TA 2017	TSS 2018	TSS 2019
Toimintatuotot	181 303	166 061	160 000	168 000	176 400
Muut toimintatuotot	181 303	166 061	160 000	160 800	161 604
Toimintakulut	-452 153	-402 661	-297 850	-312 743	-328 380
Henkilöstökulut	-37 051	-7 537	-32 300	-32 462	-32 624
Palkat ja palkkiot	-29 504	-6 000	-25 570	-25 698	-25 826
Henkilösivukulut	-7 547	-1 537	-6 730	-6 764	-6 797
Palvelujen ostot	-346 387	-337 167	-225 620	-226 748	-227 882
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-52 144	-55 849	-39 630	-39 828	-40 027
Muut toimintakulut	-16 571	-2 108	-300	-302	-303
*Toimintakate (S)	-270 850	-236 600	-137 850	-144 743	-151 980
<i>josta</i>					
*Sisäiset tulot	61 397	0	0	0	0
Sisäiset menot	-9 766	-3 462	-3 500	-3 518	-3 535

Määräraha on varattu ylläpitokustannuksiin, korjauksiin sekä johtokunnan vuoden aikana mahdollisesti esittämien parannustoimenpiteiden toteuttamiseen. Tavoitteena on, että kaikki Eerikinkartanon johtokunnan hallinnassa ja aktiivikäytössä olevat rakennukset on kuntokartoitettu ja niiden korjaustarpeet selvitetty 2 – 3 vuoden kuluttua.

Toimielimen negatiivinen toimintakate katetaan C.F. ja Maria von Wahlbergin rahaston varoilla (rahaston säännöt)

TUOSLASKELMAOSA

TULOSLASKELMA

sisältää sisäiset erät

Tuloslaskelma	Tilinpäätös 2015	Talousarvio 2016	Talousarvio 2017	Taloussuunnitelma 2018	2019
Toimintatulot:					
Myyntitulot	15 201 338	22 442 331	21 984 967	22 094 892	22 205 366
Maksutulot	17 899 629	12 015 750	11 982 980	12 042 895	12 103 109
Tuet ja avustukset	4 412 762	3 554 370	1 583 963	1 591 883	1 599 842
Vuokrat	16 701 543	16 331 757	16 455 707	16 537 986	16 620 675
Muut toimintatulot	718 272	909 442	597 754	600 743	603 746
Toimintatulot yhteensä	54 933 544	55 253 650	52 605 371	52 868 399	53 132 738
<i>muutos %</i>		0,6	-4,8	0,5	0,5
Toimintamenot:					
Palkat ja palkkiot	-74 762 351	-76 137 586	-75 592 429	-75 970 391	-76 350 243
Henkilöstökustannukset	-21 084 087	-21 698 500	-20 170 598	-20 271 451	-20 372 808
Palvelujen ostot	-104 345 582	-100 828 150	-106 800 198	-107 334 199	-107 870 870
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-13 052 250	-12 727 970	-13 368 889	-13 435 733	-13 502 912
Avustukset	-17 396 172	-16 901 416	-10 178 250	-10 209 041	-10 260 086
Vuokrat	-18 087 934	-17 595 946	-17 543 482	-17 631 199	-17 719 355
Muut toimintamenot	-604 650	-901 029	-2 265 883	-2 261 132	-2 272 438
Toimintamenot yhteensä	-249 333 027	-246 790 597	-245 919 729	-247 113 146	-248 348 712
<i>muutos %</i>		-1,0	-0,4	0,5	0,5
<i>€/asukas 31.12.</i>	6 523	6 382	6 288	6 249	6 222
Toimintakate	-194 399 483	-191 536 947	-193 314 358	-194 244 747	-195 215 974
<i>muutos %</i>		-1,5	0,9	0,5	0,5
Verotulot	178 491 247	182 221 216	182 243 500	184 033 000	185 871 000
Valtionosuudet	20 685 388	23 015 000	22 650 000	22 800 000	22 900 000
Rahoitustulot ja -menot:					
Korkotulot	137 884	90 000	90 000	90 000	90 000
Muut rahoitustulot	433 854	450 000	400 000	400 000	400 000
Korkomenot	-1 782 517	-1 400 000	-1 300 000	-1 300 000	-1 400 000
Muut rahoitusmenot	-118 267	-50 000	-50 000	-50 000	-50 000
Vuosikate I	3 448 107	12 789 269	10 719 142	11 728 253	12 595 026
Käyttöomaisuuden myyntivoitot	1 241 357	500 000	2 000 000	2 000 000	4 000 000
Maankäyttösopimuskorvaukset	6 508 929	1 230 000	500 000	1 700 000	3 000 000
Vuosikate II	11 198 393	14 519 269	13 219 142	15 428 253	19 595 026
Poistot ja arvonalentumiset					
Suunnitelmapoistot	-12 953 993	-14 700 000	-12 700 000	-14 474 000	-15 180 000
Arvonalentumiset					
Satunnaiset tulot ja menot					
Satunnaiset tulot	81 089	0	0	0	0
Satunnaiset menot					
Tilikauden tulos	-1 674 511	-180 731	519 142	954 253	4 415 026
Poistoeron lisäys (-) tai vähennys	22 837	19 000	16 000	13 000	10 000
Varausten lisäys (-) tai vähennys (+)					
Rahastojen lisäys (-) tai vähennys:	270 849	230 000	40 000	40 000	40 000
Tilikauden yli-/alijäämä	-1 380 826	68 269	575 142	1 007 253	4 465 026

TULOSLASKELMA (kunta ilman vesihuoltolaitosta)

sisältää sisäiset erät (ei eliminoitu kunnan ja veden välisiä eriä)

Tuloslaskelma	Tilinpäätös 2015	Talousarvio 2016	Talousarvio 2017	Taloussuunnitelma 2018	Taloussuunnitelma 2019
Toimintatulot:					
Myyntitulot	8 046 336	15 060 541	14 572 967	14 645 832	14 719 061
Maksutulot	17 899 629	12 015 750	11 982 980	12 042 895	12 103 109
Tuet ja avustukset	4 412 762	3 554 370	1 583 963	1 591 883	1 599 842
Vuokrat	16 701 543	16 331 757	16 455 707	16 537 986	16 620 675
Muut toimintatulot	717 465	409 442	97 754	100 743	103 746
Toimintatulot yhteensä	47 777 735	47 371 860	44 693 371	44 919 339	45 146 433
<i>muutos %</i>		-0,8	-5,7	0,5	0,5
Toimintamenot:					
Palkat ja palkkiot	-74 004 984	-75 350 169	-74 762 355	-75 133 958	-75 520 169
Muut henkilöstömenot	-20 883 353	-21 479 149	-19 919 693	-20 002 621	-20 121 903
Palvelujen ostot	-102 342 601	-98 661 525	-104 735 207	-105 269 208	-105 805 879
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-11 479 864	-11 294 522	-11 699 589	-11 766 433	-11 833 612
Avustukset	-17 396 172	-16 901 416	-10 178 250	-10 209 041	-10 260 086
Vuokrat	-18 087 934	-17 595 946	-17 543 482	-17 631 199	-17 719 355
Muut toimintamenot	-538 668	-823 230	-2 185 437	-2 180 686	-2 191 992
Toimintamenot yhteensä	-244 733 576	-242 105 957	-241 024 013	-242 193 146	-243 452 996
<i>muutos %</i>		-1,1	-0,4	0,5	0,5
€/asukas 31.12.	6 403	6 260	6 163	6 125	6 099
Toimintakate	-196 955 841	-194 734 097	-196 330 642	-197 273 807	-198 306 563
<i>muutos %</i>					
Verotulot	178 491 247	182 221 216	182 243 500	184 033 000	185 871 000
Valtionosuudet	20 685 388	23 015 000	22 650 000	22 800 000	22 900 000
Rahoitustulot ja -menot:					
Korkotulot	137 884	90 000	90 000	90 000	90 000
Muut rahoitustulot	414 527	445 000	400 000	400 000	400 000
Korkomenot	-1 734 456	-1 350 000	-1 300 000	-1 300 000	-1 400 000
Muut rahoitusmenot	-101 349	-34 989	-34 989	-34 989	-34 989
Vuosikate I	937 400	9 652 130	7 717 869	8 714 204	9 519 448
Käyttöomaisuuden myyntivoitot	1 241 357	500 000	2 000 000	2 000 000	4 000 000
Maankäyttösopimuskorvaukset	6 508 929	730 000	-237 000	1 357 000	2 121 000
Vuosikate II	8 687 686	10 882 130	9 480 869	12 071 204	15 640 448
Poistot ja arvonalentumiset					
Suunnitelmapoistot	-11 220 360	-12 787 137	-10 739 000	-12 437 000	-12 421 000
Arvonalentumiset					
Satunnaiset tulot ja menot					
Satunnaiset tulot		800 000			
Satunnaiset menot					
Tilikauden tulos	-2 532 675	-1 105 007	-1 258 131	-365 796	3 219 448
Poistoeron lisäys (-) tai vähennys	0				
Varausten lisäys (-) tai vähennys	0				
Rahastojen lisäys (-) tai vähennys	270 849	230 000	40 000	40 000	40 000
Tilikauden yli-/alijäämä	-2 261 826	-875 007	-1 218 131	-325 796	3 259 448

TULOSLASKELMAOSA

Tuloslaskelmaan summataan talousarvion käyttötalousosan toimintatulot ja -menot. Tuloslaskelma osoittaa, riittääkö kunnan tulorahoitus palvelutoiminnan menojen, rahoitusmenojen ja käyttöomaisuuden käytöstä aiheutuneiden menojen ei poistojen kattamiseen.

Talousarvion tuloslaskelma sisältää myös kunnan ja vesihuoltolaitoksen väliset rahoituserät.

Tuloslaskelman välituloksina esitetään seuraavat tiedot:

Toimintakate

Tuloslaskelman toimintakate ilmoittaa, paljonko käyttötalouden menoista jää katettavaksi verotuloilla ja valtionosuuksilla.

Vuosikate I

Vuosikate kertoo, paljonko talousarviovuoden verorahoituksesta jää investointien, lainanlyhennysten ja muiden pitkävaikutteisten menojen kattamiseen. Verorahoitus on tuloslaskelman verotulojen ja valtionosuuksien summa.

Vuosikate II

Rahoituslaskelmaan siirtyvä vuosikate II eli varsinainen omarahoituserä on vuosikate I lisättynä käyttöomaisuuden myyntivoitoilla ja maankäytösopimuskorvauksilla.

Tilikauden tulos

Tilikauden tulos on tilikauden tulojen ja menojen erotus, joka lisää tai vähentää kunnan omaa pääomaa.

Alijäämän kattamisvelvollisuus (KuntaL 410/2015 § 110 mom. 2)

Alijäämän kattamisvelvoite syntyy, jos kunnan kuluvan vuoden (2016) taseen arvioidaan muodostuvan alijäämäiseksi. Tasearvio on alijäämäinen silloin, kun viimeksi hyväksytyn tilinpäätöksen ja kuluvan vuoden talousarvion yli- ja alijäämäerien yhteenlaskettu määrä on negatiivinen.

Kunnan taloussuunnitelman on oltava tasapainossa tai ylijäämäinen enintään neljän vuoden pituisena suunnittelukautena, jos talousarvion laatimisvuoden taseeseen ei arvioida kertyvän ylijäämää.

Jos kuluvan vuoden tasearvio on ylijäämäinen, kunta voi tehdä alijäämäisen taloussuunnitelman. Taloussuunnitelman eri vuosien tuloksen summa ei kuitenkaan voi olla määrältään negatiivinen enempää kuin määrän, minkä kattamiseen kuluvan vuoden tasearvion mukaiset ylijäämämäärät riittävät.

Vuoden 2016 talousarvio ja neljän vuoden suunnitelmakausi

Kunnan vuoden 2015 tilinpäätös on alijäämäinen noin 1,4 milj. euroa. Edellisten tilikausien ylijäämä ja vuoden 2015 alijäämä vuoden 2015 taseessa olivat yhteensä 20,6 milj. euroa (2014: 22,3 milj. euroa, 2013: 24 milj. euroa 2012: 30,5 milj. euroa, 2011: 38,8 milj. euroa 2010: 28,4 milj. euroa).

Elokuun lopun tilanteesta laaditun tilinpäätösennusteen mukaan vuoden 2016 tulos on muodostumassa noin 2,5 milj. euroa alijäämäiseksi. Vuoden 2016 tasearvion mukaiset ylijäämämäärät olisivat näin ollen noin 18,1 milj. euroa. Tuloksen ennustaminen on vaikeaa, koska syksy on menopainotteinen ja käyttötalouden perusrannuskorjauksiin käytetyt kustannukset siirretään investointipuolelle niiltä osin, kuin ne kerryttävät omaisuuden lisäarvoa.

Talousarvio 2017 ja taloussuunnitelmavuodet 2018 – 2019 ovat ylijäämäisiä. Ensi vuosi on vielä taloudellisesti tiukka, mutta seuraavina vuosina maankäyttösopimusten ja maan myyntitulojen kehitys on positiivinen. Myös verotulot nousevat vuosittain.

Taloussuunnitelman tuloslaskelma

Keskeisin tavoite kunnan talouden hoidossa on säilyttää talouden tasapaino ja huolehtia siitä, että kunnan palvelutehtävän kustannusten kasvu ei ylitä verorahoituksen kasvun tasoa. Kunnanvaltuusto tarkasti edellisen vuoden kokouksessaan (16.6.2014) talouden tasapainottamisohjelmaa vuosille 2012 – 2016 ja raja-arvot tarkistettiin talouden tasapainottamisrajat talousarviossa vuosille 2016 – 2018.

Toimintakatteen kehitys 2017 – 2019

(1000 euroa)	2017	muutos-%	2018	muutos-%	2019	muutos-%
Toimintakate	-193 314	0,9	-194 245	0,5	-195 216	0,5
Verorahoitus (verotulot ja valtionosuudet)	204 894	-0,2	206 833	0,9	208 771	0,9

Vuoden 2017 talousarvion toimintatulojen ja -menojen erotus, toimintakate, on 193,3 milj. euroa negatiivinen. Toimintakate kasvaa 0,9 % vuoden 2016 talousarvioon verrattuna.

Vuosikatteen kehitys 2017 – 2019

(1000 euroa)	2017	muutos-%	2018	muutos-%	2019	muutos-%
Toimintakate	-193 314	0,9	-194 245	0,5	-195 216	0,5
Verorahoitus (verotulot ja valtionosuudet)	204 894	-0,2	206 833	0,9	208 771	0,9
Rahoituserät, netto	-860	-5,5	-860	0,0	-960	11,6
Vuosikate I	10 719		11 728		12 595	
Käyttöomaisuuden myyntivoitot	2 000	300,0	2 000	0,0	4 000	100,0
Maankäyttösopimuskorvaukset	500	-59,3	1 700	240,0	3 000	76,5
Vuosikate II	13 219		15 428		19 595	
Poistot	-12 700		-14 474		-15 180	
Tilikauden tulos	519		954		4 415	

Toimintakatteen jälkeen tuloslaskelmassa seuraavat verotulot, valtionosuudet sekä rahoituserät (korke- ja rahoitustulot ja -menot). Näiden erien jälkeen syntyvä välitulotulos, vuosikate I, on talousarvio- ja taloussuunnitelmavuosina positiivinen eli verorahoituksesta jää jonkin verran investointimenojen kattamiseksi. Vuosikate II eli varsinainen omarahoituserä ei riitä kattamaan poistoja talousarviovuonna mutta taloussuunnitelmavuosina riittää.

TULOSLASKELMAOSAN MÄÄRÄRAHAT JA TULOARVIOT

Verotulot ja valtionosuudet

Kunnan tulovero

Talousarvion tuloveron tuottoarvio perustuu Kuntaliiton lokakuussa päivitettyyn verotulojen ennustekehikkoon taloussuunnitteluvuosien osalta. Talousarviovuoden 2017 verotulot on arvioitu noin prosentin vuosikasvulla. Kilpailukyky sopimuksen vaikutukset on otettu huomioon verotuloarvioissa.

Kiinteistövero

Kirkkonummen kunnan kiinteistöveroprosentit ovat vuonna 2017:

- yleinen kiinteistöveroprosentti 0.93
- vakituiseen asumiseen käytetyn rakennuksen veroprosentti 0.41
- muuhun asumiseen käytetyn rakennuksen veroprosentti 1.25
- rakentamaton rakennuspaikka 3.93

Valtion talousarviossa esitetään vuodelle 2017 yleisen kiinteistöveroprosentin alarajan nostoa 0,93 prosenttiin, vakituiseen asumiseen käytetyn rakennuksen veroprosentin alarajan nostoa 0,41 prosenttiin ja rakentamattoman rakennuspaikan veroprosenttia + 3% suuremmaksi kuin yleinen kiinteistöveroprosentti. Nämä muutokset on huomioitu Kuntaliiton verokehikossa, jota on käytetty talousarvion verotulojen arvioimisessa.

Taloussuunnittelun verotulot

Yhteenveto (1 000 €)							
TILIVUOSI	2013	2014	2015**	2016**	2017**	2018**	2019**
Verolaji							
Kunnallisvero	156 326	158 314	160 693	167 754	164 538	166 250	167 952
<i>Muutos %</i>	7,1	1,3	1,5	4,4	-1,9	1,0	2,1
Yhteisövero	6 451	7 793	8 300	6 424	6 519	6 597	6 733
<i>Muutos %</i>	3,1	20,8	6,5	-22,6	1,5	1,2	3,3
Kiinteistövero	8 343	8 874	9 498	9 638	11 186	11 186	11 186
<i>Muutos %</i>	13,4	6,4	7,0	1,5	16,1	0,0	0,0
YHTEENSÄ	171 120	174 981	178 491	183 816	182 243	184 033	185 871
<i>Muutos %</i>	7,2	2,3	2,0	3,0	-0,9	1,0	2,0

Kuntien peruspalvelujen valtionosuuden määräytymiseen vaikuttavat yleinen osa, sosiaali- ja terveyspalvelujen laskennalliset kustannukset, esi- ja perusopetuksen sekä kulttuuripalvelujen laskennalliset kustannukset, opetus- ja kulttuuritoimen valtionosuus ja verotuloihin perustuva tasaus.

Rahoitustuotot ja -kulut

Korkotulojen tuloarvio käsittää talletusten, sijoitusten ja antolainojen korot. Muiden rahoitustulojen tuloarvio käsittää verotilitysten korot ja korotukset, perityt viivästyskorot sekä kuntayhtymien peruspääomasta maksetun koron.

Korkomenojen määräraha käsittää pitkäaikaisista ja lyhytaikaisista lainoista maksetut korot sekä kunnan kasvavien sisältyvistä rahastojen varoista suoritettavat korot. Muiden rahoitusmenojen määräraha käsittää muut lainojen hoitokustannukset kuin korot, verotilitysten korot ja korotukset, viivästyskorot ja muut rahoitusmenot.

Käyttöomaisuuden myyntivoitot ja maankäyttösopimuskorvaukset

Vuonna 2017 arvioidaan maanmyynnistä kertyvän voittoa yhteensä 2 milj. euroa. Myyntivoitto otetaan huomioon tuloslaskelmaosassa. Myyntivoiton arvioidaan kertyvän tonttien myynnistä.

Kunnanvaltuuston hyväksymien maankäyttösopimusten mukaisia korvauksia arvioidaan kertyvän suunnittelukaudella noin 500 000 euroa. Loput talousarvioon kirjatut maankäyttösopimuskorvausten tuloista ovat valmistuneiden hankkeiden tuloutuksia.

VESIHUOLTOLAITOKSEN TULOSLASKELMA**VESIHUOLTOLAITOKSEN TULOSLASKELMA**

(ei eliminoitu kunnan ja veden sisäisiä eriä)	Tilinpäätös 2015	Talousarvio 2016	Talousarvio 2017	Taloussuunnitelma 2018	Taloussuunnitelma 2019
Liikevaihto					
• Myyntitulot	7 155 002	7 381 790	7 412 000	7 449 060	7 486 305
• Muut toimintatulot	807	500 000	500 000	500 000	500 000
Materiaalit ja palvelut					
• Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-1 572 386	-1 442 448	-1 669 300	-1 716 000	-1 796 000
• Palvelujen ostot	-2 002 981	-2 157 625	-2 064 991	-2 114 000	-2 183 000
Henkilöstömenot	-958 101	-1 006 768	-1 105 263	-1 122 000	-1 139 000
Poistot ja arvonalentumiset	-1 733 633	-1 912 863	-1 961 000	-2 037 000	-2 759 000
Liiketoiminnan muut kulut	-65 982	-77 799	-82 000	-84 000	-85 000
Liikeliijäämä	822 727	1 284 287	1 029 446	876 060	24 305
• <i>muutos %</i>		56,1	19,8	-14,9	-97,2
• <i>€/asukas 31.12.</i>	21	-15	26	22	1
Rahoitustulot ja -menot					
• Muut rahoitustuotot	19 327	5 000	0	0	0
• Kunnalle maksetut korkomenot	-48 061	-50 000	0	0	0
• Muille maksetut korkomenot	0	0	0	0	0
• Korvaus peruspääomasta	-15 011	-15 011	-15 011	-15 011	-15 011
• Muut rahoituskulut	-1 907	0	0	0	0
Tilikauden yli-/alijäämä	777 075	1 224 276	1 014 435	861 049	9 294

Vesihuoltolaitos on osa Kirkkonummen kunnan toimintaa. Se ei ole erillinen yhtiö eikä liikelaitos, vaan käsitellään kunnan kirjanpidossa taseyksikkönä. Talousarvion tuloslaskelmaosassa näytetään informatiivisena vesihuoltolaitoksen tuloslaskelma. Tuloslaskelma sisältää myös vesihuoltolaitoksen ja kunnan väliset rahoituserät. Vesihuoltolaitoksen osuus maankäyttösopimuskorvauksista näkyy kohdassa muut toimintatulot. Valtuusto vahvistaa vuosittain talousarvion vahvistamisen hyväksymisen yhteydessä peruspääomasta maksettavan koron suuruuden. Vuonna 2017 tämä korko on 5 % eli yhtä suuri kuin vuonna 2016.

Organisaatiomuutoksen vaikutus talousarviorakenteeseen

1.1.2013 alkaen voimaan tulleesta organisaatiomuutoksesta johtuen vesihuoltolaitoksen asioista ei enää päättä Vesihuoltolaitoksen johtokunta, vaan Vesihuoltolaitoksen toiminta on palvelutuotannon lautakunnan yhtenä tehtävänä ja vesihuoltolaitoksen toimintakate on osa palvelutuotannon johtokunnan sitovaa toimintakatetta.

INVESTOINTIOSA

INVESTOINTIOSAN YHTEENVETO

	TP 2015	TA 2016	TA 2017	TS 2018	TS 2019
ATK-OHJELMAT JA KÄYTTÖNOTTOPROJEKTIT					
Menot	394 537	977 000	934 989	851 000	652 000
Tulot					
Netto	394 537	977 000	934 989	851 000	652 000
MUUT PITKÄVAIKUTTEISET MENOT					
Menot	34 355	70 000	115 000	70 000	70 000
Tulot					
Netto	34 355	70 000	115 000	70 000	70 000
MAA- JA VESIALUEET					
Menot	1 587 700	2 100 000	500 000	500 000	500 000
Tulot	51 279	30 000	30 000		
Netto	1 536 421	2 070 000	470 000	500 000	500 000
*PERUSKORJAUSHANKKEET					
Menot	1 794 398				
Tulot					
Netto	1 794 398				
**TALONRAKENTAMINEN					
Menot	7 447 315	14 638 000	18 773 000	29 207 350	28 160 100
Tulot	205 266				2 060 000
Netto	7 242 049	14 638 000	18 773 000	29 207 350	26 100 100
LIIKENNEVÄYLÄT JA PUISTOT					
Menot	7 398 966	9 020 000	11 415 000	15 317 000	18 550 000
Tulot					
Netto	7 398 966	9 020 000	11 415 000	15 317 000	18 550 000
LIIKUNTA- JA VIRKISTYSALUEET					
Menot	364 227	615 000	350 000	1 190 000	1 035 000
Tulot		160 000			
Netto	364 227	455 000	350 000	1 190 000	1 035 000
MUUT KIIINTEÄT RAKENTEET JA LAITTEET (YT)					
Menot	82 045	95 000	115 000	115 000	115 000
Tulot					
Netto	82 045	95 000	115 000	115 000	115 000
VESIHUOLTOLAITOKSEN KIIINTEÄT RAKENTEET JA LAITTEET					
Menot	3 219 151	2 100 000	3 260 000	3 660 000	5 170 000
Tulot					
Netto	3 219 151	2 100 000	3 260 000	3 660 000	5 170 000
IRTAIMISTO					
Menot	822 138	757 000	505 000	310 000	100 000
Tulot					
Netto	822 138	757 000	505 000	310 000	100 000
OSAKKEET JA OSUDET					
Menot	18 750				
Tulot	1 039 633				
Netto	1 020 885				
INVESTOINTIOSA YHTEENSÄ					
Menot	23 163 582	30 372 000	35 967 989	51 220 350	54 352 100
Tulot	1 296 178	190 000	30 000		2 060 000
	21 867 404	30 182 000	35 937 989	51 220 350	52 292 100

*Peruskorjaushankkeiden määrärahat sisältyvät talonrakentamisen määrärahoihin

**TA2016 on huomioitu lisämääräraha Kantivikin päiväkodille 400 000 euroa (kv 5.9.2016 § 74)

ATK-OHJELMAT JA KÄYTTÖÖNOTTOPROJEKTIT

Konsernihallinnossa otetaan vuoden 2017 aikana käyttöön kuntalaisia palveleva sähköinen asiointialusta. Asianhallintajärjestelmä uudistetaan uuden kuntalain asettamien edellytysten mukaiseksi. Kunnan internet-sivut uudistetaan vuorovaikutteisiksi ja EU-direktiivin mukaisesti esteettömiksi. Käyttöön otetaan HR-järjestelmä, joka mahdollistaa paremman henkilöstötunnusluku- jen saannin ja tiedolla johtamisen. Aloitetaan myös Kuntamalli-projekti, jossa päivitetään kaikki talouden tietojärjestelmät Taitoan ympäristöön ja Taitoan ohjelmistoihin. Tämän jälkeen talous- ja palkkahallinnon rutiinien ulkoistamisprojektin voidaan katsoa loppuun saatetuksi ja ulkoistamisesta saadaan irti paras mahdollinen hyöty. Projektin myötä kunnan puolelta vapautuu resursseja sekä kustannustaso alenee.

Rakennusvalvonnan arkiston digitalisointia jatketaan (hanke 1265, aiemmin 1948 Perinteisen arkistoidun paperiaineiston digitointi Arkistolaitoksen vaatimukset täyttävällä tavalla).

Rakennusvalvonnan sähköistä käyttöarkistoprojektia jatketaan investointisuunnitelman mukaisesti, perinteisen olemassa olevan arkistoidun paperiaineiston digitointi arkistokelvollisella laadulla on aloitettu ostopalveluna 2012. Tällä luodaan edellytyksiä sähköiselle arkistoasiointipalvelulle sekä huonokuntoisimman aineiston säilymisen varmistamiselle.

MUUT PITKÄVAIKUTTEISET MENOT

1949 Täydennyskartoitukset ja paikkatietojen tuottaminen

Vuonna 2017 täydennyskartoitusinvestointirahaa käytetään paikkatietoaineistojen tuottamiseen ja täydentämiseen sekä paikkatietojärjestelmän päivittämiseen.

Vuonna 2017 kaavan suunnittelun pohjakarttaa sekä laserkeilausaineistoa tuotetaan alueista, joissa pohjakartta kaipaa päivittämistä ja, joista ei vielä ole laserkeilaukseen perustuvaa luokiteltua pisteaineistoa. Tällaisia alueita ovat mm. Pohjois-Kirkkonummella Veikkola ja Haapajärvi.

Kunnan paikkatietojärjestelmää päivitetään ja laajennetaan palvelemaan paremmin nykyaikaisten paikkatietojen tuottamista. Parannetaan valmiuksia 3D-suunnitteluun siirtymiseen hankkimalla 3D-aineistoja sekä koulutusta ja ohjelmistoja näiden aineistojen tuottamiseen ja käsittelyyn.

Hankkeelle vuonna 2016 käyttämättä jäänyt 45 000 € siirretty vuodelle 2017.

MAA- JA VESIALUEET

Vuosien 2017 – 2019 määrärahat on varattu yksittäisten maa-alueiden ostoa ja haltuun otetuista katualueista maksettavia korvauksia varten.

TALONRAKENTAMINEN

Talousarviovuonna käynnissä olevat hankkeet

Kirkkonummen Hyvinvointikeskus, Jokiniitty (Perusturva)

Kunnanvaltuusto teki 14.4.2014 päätöksen, että Kirkkonummen terveystakeskuksen hanketta jatketaan uudisrakennuksena Jokiniityn tontille. Hankesuunnitelma hyväksyttiin vaihtoehto 1 mukaisesti ilman vuodeosastoa kunnan valtuustossa 16.11.2015.

Vuodelle 2017 on varattu toteutussuunnitteluun rahat. Hyvinvointikeskuksen rahoitus sekä urakka- muotoselvitykset ovat käynnissä parhaillaan. Kunta on saanut investointiluvan sosiaali- ja terveystakeskukselta. Hyvinvointikeskuksen toteutussuunnittelu käynnistetään kv:n erillispäätöksellä.

Sjökulla, oppimiskeskuksen laajennus ja peruskorjaus ja päiväkoti (Sivistystoimi)

Hankkeen rakennustyöt aloitettiin peruskorjauksen osalta kesällä 2015 ja ne valmistuvat syksyllä 2016. Rakennusluvan viivästymisen vuoksi uudisrakennuksen rakennustyöt päästiin aloittamaan vasta kesällä 2016 ja alustavan arvion mukaan ne valmistuvat vuoden 2017 loppuun. Talousarvioon on lisätty 500 000€n lisämääräraha vuodelle 2017.

Masalan koulun liikuntasali, ruokala ja keittiö, uudisrakennus (Sivistystoimi)

Masalan koulun laajennuksen rakennustyöt ovat parhaillaan käynnissä. Arvioitu valmistumisaika rakennustöille on huhtikuu 2017. Suunnittelun viivästyminen sekä alkuperäistä suuremmaksi ja vaikeammaksi muodostuneet maanrakennustyöt hidastivat varsinaisen rakennustyön aloitusta. Viranomais määräyksestä johtuen laajennusosaan rakennettiin myös väestönsuoja, jota alkuperäisissä suunnitelmissa ei oltu huomioitu, tästä syntynyt lisämäärärahan tarve 300 000 euroa on lisätty vuoden 2017 talousarvioon.

Pääkirjaston laajennus ja korjaus (Sivistystoimi)

Pääkirjaston laajennus- ja korjaushankkeen suunnittelu on parhaillaan käynnissä. Rakennuslupahakemus on jätetty kesäkuun 2016 lopussa. Pääkirjaston laajennustyöt tulee aloittaa viimeistään joulukuussa 2016, jotta valtionavun ehto täyttyy. Alustavia töitä ollaan jo tekemässä ja hankkeen valtionapuehtoihin sisältyvät maanrakennustyöt on aloitettu. Kirjaston arvioitu valmistumisaika on vuoden 2019 loppuun mennessä.

Kantvikin päiväkoti, vanhan osan purku ja uuden osan korjaus ja laajennus (Sivistystoimi)

Toteutus suunnitelmat päivitettiin keväällä 2016 ja hanke myös kilpailutettiin kesän 2016 aikana. Saadut tarjoukset ylittivät alkuperäisen hinta-arvion. Kunnanvaltuusto on myöntänyt hankkeelle lisämäärärahan vuodelle 2016. Rakennustyöt on aloitettu. Hankkeen valmistumisaika on vuoden 2017 loppuun mennessä.

*Suunnittelukaudella 2018 – 2019 käynnistyvät hankkeet***Jokirinteen oppimiskeskus (aiemmin Keskusta-alueen suomenkielinen koulu) (Sivistystoimi)**

Hankkeesta on laadittu useita erisisältöisiä tarveselvityksiä. Tarveselvitysten sisällöt on tarkastettu ja niiden pohjalta tarveselvitys on yhtenäistetty yhdeksi tarveselvitykseksi.

Hankkeesta on laadittu myös erilliset viitesuunnitelmat, joiden tarkoitus on tutkia tontin käyttöä ja uuden oppimissuunnitelman mukaisia oppimisympäristöjä.

Kunnanhallitus on päättänyt hankesuunnitelman käynnistämisestä § 249/2016.

Veikkolan alueen päiväkoti ja koulun peruskorjaus ja laajennus (Sivistystoimi)

Hankkeesta on laadittu tarveselvitys keväällä 2016. Kunnanhallitus on päättänyt hankesuunnitelmien käynnistämisestä § 251/2016.

Veikkolan sivukirjasto

Veikkolan sivukirjaston peruskorjauksesta tehdään hallituksen päätöksen mukaisesti erillinen hankesuunnitelma. Hankesuunnitelma valmistuu vuoden 2017 aikana.

Gesterbyn koulun peruskorjaus

Gesterbyn koulun tiloista ollaan parhaillaan tekemässä peruskorjauksen tarveselvitystä. Selvityksen on tarkoitus valmistua vuoden 2016 aikana. Hankesuunnitelma käynnistetään, kun kunnanhallitus tekee päätöksen hankesuunnitelman käynnistämisestä.

Winellska Skolan

Winellska skolanista tehdään pikaisesti peruskorjauksen tarveselvitys. Selvityksen on tarkoitus valmistua vuoden 2017 alussa. Hankesuunnitelma käynnistetään, jos kunnanhallitus tekee päätöksen hankesuunnitelman käynnistämisestä.

Framnäsin huolto- ja pukuhuonerakennus (liikuntatoimi)

Huolto- ja pukuhuonerakennus tehdään puretun rakennuksen tilalle. Rakennuksen suunnitelmat ovat valmistuneet ja rakentaminen on tarkoitus aloittaa vuoden 2017 aikana.

Uimahallin laajennus ja peruskorjaus (liikuntatoimi)

Uimahallin laajennuksesta ja peruskorjauksesta aloitetaan vuoden 2017 aikana tarveselvitys.

	TA 2017	TSS 2018	TSS 2019	Hankkeen kokonais- kustannukset
TALONRAKENTAMINEN				
Perusturvan käytössä				
3009 Hyvinvointikeskus Jokiniitty (2016 -2020)	-2 500 000	-9 723 350	-9 307 100	27 329 000
Perusturvan käytössä yhteensä	-2 500 000	-9 723 350	-9 307 100	
Sivistystoimen käytössä				
Rakentamisvaiheessa				
3280 Sepänkannaksen päiväkotia (ur) (-2016)				
3280 Sepänkannaksen päiväkodin kalustaminen				
3429 Masalan koulun liikuntasalin ja keittiön rak (ur) (-2016)	-1 300 000			3 700 000
3421 Masalan koulun liikuntasalin ja keittiön irtokalustaminen	-450 000			
3462 Sjököulla oppimiskeskuksen laajennus ja korjaus (-2017)	-1 925 000			6 989 476
3462 Sjököullan kalustaminen	-500 000			
3222 Kantvikin pk vanhan osan purku ja saneeraus (2016-2017)	-3 300 000			4 060 000
3222 Kantvikin pk kalustaminen (2017)	-390 000			
3450 Pääkirjaston laajennus (2015-2019)	-3 238 000	-3 238 000	-200 000	7 409 530
3450 Pääkirjaston valtionosuus (OPM, maks 7 vuoden aikana)			2 060 000	
3450 Pääkirjaston peruskorjaus (2017-2019)			-2 163 000	2 163 000
3450 Pääkirjaston ensikertainen kalustaminen (2018-2019)		-700 000	-300 000	
Suunnitteluvaiheessa				
Framnäs huolto- ja pukuhuonerakennus (liikuntatoimi)	-1 000 000			1 000 000
3402 Jokirinteen oppimiskeskus	-1 000 000	-7 636 000	-9 500 000	38 000 000
3402 Jokirinteen oppimiskeskuksen ensikertainen kalustaminen			-920 000	
3320 Veikkolan alueen päiväkotia ja koulu, peruskorjaus ja laajennus (2016-2019)	-150 000	-3 500 000	-3 500 000	10 677 000
Veikkolan sivukirjaston peruskorjaus	-20 000	-1 480 000	-1 000 000	2 500 000
3320 Veikkolan alueen päiväkodin ja koulun kalustaminen			-400 000	
Tarveselvitysvaiheessa				
3232 Tarve- ym. Selvitykset	-100 000	-30 000	-30 000	
Sivistystoimen käytössä yhteensä	-13 373 000	-16 584 000	-15 953 000	51 177 000
Tilahallinnon korjausohjelma (PATU 31.8.2016 §73)	-2 900 000	-2 900 000	-2 900 000	
Talonrakentaminen määräraha yhteensä	-18 773 000	-29 207 350	-28 160 100	
Talonrakentaminen valtionosuudet yhteensä	0	0	2 060 000	

LIIKENNEVÄYLÄT JA PUISTOT

Hankeryhmään budjetoidaan asemakaava-alueiden katujen ja muiden liikennealueiden, kevyen liikenteen väylien, puistojen sekä yhteistyösopimus pohjaisten hankkeiden investointien määrärahat ja tuloarviot.

Aluekohtaiset tiet ja muut liikennealueet

Keskustan asemakaava-alueet

- Asemankaaren, Asemapuiston, Ratapuiston, P-Asemapuiston, P-Veturitallintien ja Nummitien

- rakentaminen, 1. vaihe
- Talvivalaistuksen rakentaminen
- Opasportaaleiden korjaus
- Keskustan juna-aseman nykyisen kevyen liikenteen alikulun saneeraus

Vesitorinmäen asemakaava-alue

- Katujen ja puistojen rakennussuunnittelu
- Jokiniityntien, Kyrkvallantien ja sillan rakentaminen

Pikirannan asemakaava-alue

- Katujen rakennussuunnittelu

Haapiorinteiden asemakaava-alue

- Katujen ja puistojen rakentaminen

Masalan keskustan asemakaava-alue

- Masalantie 1. vaihe: Sundsbergintien, Masalantien välillä Puolukkamäki-Köpäksenpolku ja Sepänkyläntien rakentaminen
- Bjönsinmäen katujen rakennussuunnittelu
- Masalan urheilupuiston liikennejärjestelyjen rakentaminen

Masalan Tinanpuiston alue

- Katujen ja puistojen rakentaminen

Veikkolan asemakaava-alueet

- Alueen 11 katujen rakentaminen
- Alueen 18 katujen rakennussuunnittelu
- Peräläntien rakennussuunnittelu, välillä vt. 1.n alikulkusilta – aiemmin rakennettu osuus

Veikkolanportti

- Veikkolan eritasoliittymän tiesuunnittelu

Jokiniityn ja Vesitorinmäen risteysalue

- Katujen rakentaminen
- Kyrkvallan alueen katujen peruskorjaus

Kaava-alueiden katujen perusparannukset

Lähivirkistysalueiden perusparannushankkeet

Yleisten pysäköintialueiden suunnittelu ja rakentaminen

- Hankaintien p-alueen suunnittelu ja rakentaminen
- Länsipihaan pihakadun p-paikkojen muutossuunnittelu

Katujen saneeraussuunnitelman laatiminen

Valaistuksen rakentaminen puuttuvilta kevyen liikenteen väyliltä

- Länsi – Kolsari, Pakrintie - Osmussaarenkaari, Muhunpolku - Osmussaarenkaari

Muut liikennealueet

Jorvaksen asema

- Rakennussuunnittelu (kunnan osuus 52 %)

Kevyen liikenteen raittien rakentaminen

- Volsintien kevyen liikenteen väylän välillä Myllykyläntie - Ingelsintie rakennussuunnittelu, toteutuksen edellytyksenä on 50 %:n rahoitusosuus ELY-keskukselta.

Tie- ja katualueiden valaistuksen uusiminen

- Katuvalojen uudistaminen EU-säädösten mukaiseksi

Tievalaistus kaava-alueiden ulkopuolella (yt § 5/29.10.2003)

- Porkkalantie väli Kt51-Vanha Porkkalantie rakentaminen
- Porkkalantie väli Vanha Porkkalantie - Friggesbyntie suunnittelu

Seuraavien vuonna 2016 toteuttamatta jääneiden investointien määrärahat on lisätty vuoden 2017 talousarvioon:

Keskustan asemakaava-alueet

- Vuonna 2016 käyttämättä jäävä 1.000.000 eur siirretty vuodelle 2017

Keskustan asemakaava-alueet (2016-2018) (vesihuolto)

- Vuonna 2016 käyttämättä jäävä 240.000 eur siirretty vuodelle 2017

Em. hankkeiden viivästyksen syy: Asemankaaren, Asemapuiston, Rantapuiston, P-Veturitallintien, Nummitien ja Makasiinintien rakentamisen 1. vaiheen aloittaminen siirtyy suunnittelussa tapahtuneen viivästyksen vuoksi. Viivästyminen johtuu siitä, että radan alittavan sillan ja ratapihalla tehtävien muutosten suunnittelu on tehty yhteistyössä LIVI:n kanssa. Tämä on edellyttänyt, että kaikki suunnitteluratkaisut on hyväksytty molemmissa organisaatioissa.

Vesitorinmäen asemakaava-alue

- Vuonna 2016 käyttämättä jäävä 1.300.000 eur on siirretty vuodelle 2017

Vesitorinmäen asemakaava-alueet (2016-2018) (vesihuolto)

- Vuonna 2016 käyttämättä jäävä 180.000 eur on siirretty vuodelle 2017

Em. hankkeiden viivästyksen syy: Jokiniityntien sillan ja Kyrkvallantien rakentamista ei ole voitu aloittaa, koska suunnittelun aikana todettiin, että hankkeen toteuttaminen vaatii vesilain mukaisen hakemuksen aluehallintovirastoon (AVI). Hakemuksen käsittelyajan pituudesta johtuen hankkeen toteuttaminen viivästy.

Kevyen liikenteen raittien rakentaminen

- Vuonna 2016 käyttämättä jäävä 1.200.000 eur on siirretty vuodelle 2017

Hankkeen viivästyksen syy: Elinkeino-, liikenne ja ympäristökeskus (ELY) ei ole saanut rahoitusta Mt 130 kevyenliikenteen väylän rakentamiseen Lapinjärven kohdalla. Kyseinen hanke on ELY:n ja kunnan yhteishanke, josta kunnan osuudeksi rakentamisen kustannuksista on sovittu 50 %.

	TA 2017	TSS 2018	TSS 2019
LIIKENNEALUEET JA PUISTOT			
Aluekohtaiset kadut ja muut liikennealueet			
4001 Keskustan asemakaava-alueet	-2 485 000	-2 315 000	-1 435 000
4013 Gesterbyn asemakaava-alue MKS (2018-2020)			-80 000
4014 Vesitorinmäen asemakaava-alue MKS (2014 - 2020)	-1 630 000	-1 530 000	-1 630 000
4025 Heikkilän juhla-alue MKS (2017-2020)		-130 000	-960 000
4018 Tolsanmäki MKS (2018-2019)			
4060 Jorvaksenkolmio asemakaava-alue (2018-2019)			-120 000
4062 Länsi-Jorvaksen asemakaava-alue MKS (2018-2020)			-100 000
4063 Inkilänportin asemakaava-alue MKS (-2020)		-400 000	-4 850 000
4024 Sarvvikinportti MKS (2017-2019)		-120 000	-520 000
4071 Prikirannon asemakaava-alue MKS (2017-2019)	-50 000	-310 000	-2 250 000
4074 Haapiorinteiden asemakaava-alue (2016-2019)	-110 000	0	
4102 Masalan keskustan asemakaava-alue (-2020)	-510 000	-1 710 000	-710 000
4103 Masalan Tinanpuiston alue MKS (2016 -2020)	-1 730 000	-1 320 000	-860 000
4151 Veikkolan asemakaava-alueet (-2019)	-1 100 000	-3 127 000	-1 590 000
4153 Veikkolanpuro MKS (2018-2019)	0	-30 000	-110 000
4199 Kaava-alueiden katujen perusparannus	-250 000	-250 000	-250 000
4154 Veikkolanportti (2016-2021)	-50 000		-260 000
4017 Keskusta II (2017-) MKS		-30 000	-560 000
4155 Jokiniityn ja Vesitorinmäen risteysalue (-2018)	-1 470 000	-280 000	0
5460 Lähivirkistysalueiden perusparannushankkeet	-40 000	-40 000	-40 000
4118 Sarvvikinranta MKS (2016)	0	-90 000	-410 000
Suvimäki MKS (2019-)	0	0	
Masalanportti MKS (2019-)	0	-30 000	-120 000
Hauklampi			-100 000
Jorvaksenmylly			
Yleisten pysäköintialueiden suunnittelu ja rakentaminen	-125 000	-110 000	-150 000
Katujen saneeraussuunnitelman laatiminen	-35 000		
Valaistuksen rakentaminen puuttuvilta kevyen liik väyliltä	-10 000		
Aluekohtaiset kadut ja muut liikennealueet yhteensä	-9 595 000	-11 822 000	-17 105 000
Muut liikennealueet			
4810 Jorvaksen asema (kunnan osuus)	-50 000	-2 500 000	0
4879 Kevyen liikenteen raittien rakentaminen	-1 260 000	-640 000	-1 180 000

4889 Tievalaistus kaava-alueiden ulkopuolella	-135 000	-130 000	-190 000
4989 Liikenneturvallisuuden parantaminen	-75 000	-75 000	-75 000
4886 Tie- ja katualueiden valaistuksen uusiminen	-300 000	-150 000	0
Muut liikennealueet yhteensä	-1 820 000	-3 495 000	-1 445 000
Liikennealueet ja puistot määräraha yhteensä	-11 415 000	-15 317 000	-18 550 000

LIIKUNTA- JA VIRKISTYSALUEET

Hankeryhmään budjetoidaan kunnan liikunta-, leikki- ja virkistysalueiden investointien määrärahat ja tuloarviot.

Liikunta-alueet

- Pallokenttien rakentaminen ja peruskorjaus
- Lapinkylän pallokentän suunnittelu

Lähiliikuntapaikat

- Keskustan: Jokirinteen oppimiskeskuksen tontille sijoittuvan lähiliikuntapaikan suunnittelu
- Keskustan urheilupuisto: monitoimikentän suunnittelu
- Kirkkolaakson puiston liikuntatoimintojen kehittäminen
- Kantvikin lähiliikuntapaikan suunnittelu

Virkistysalueet ja ulkoilureitit

- Kuntoratojen ja – latujen perusparantaminen
- Kuntoiluvälineiden uusiminen

Muut hankkeet

- Liikuntapaikkojen valaisimien vaihto (EU-direktiivi)

MUUT KIINTEÄT RAKENTEET JA LAITTEET

Strömsbyn maakaatopaikan viimeistelytyöt

Joukkoliikenneinfran rakentaminen

- Keskusta-alueen bussipysäkkien parantaminen
- Vanhan Rantatien pohjoispuolen pysäkkien parantamissuunnittelu välillä Kirkkonummen keskusta - Laajakallio

VESIHUOLTOLAITOKSEN KIINTEÄT RAKENTEET JA LAITTEET

Aluekohtaiset verkostohankkeet:

Keskustan asemakaava-alueet

- Asemankaaren, Asemapuiston, Ratapuiston, P-Asemapuiston, P-Veturitallintien ja Nummitien hulevesiviemäreiden rakentaminen ja vesihuollon saneeraus, 1. vaihe

Vesitorninmäen asemakaava-alue

- Vesihuollon rakennussuunnittelu
- Jokiniityntien ja Kyrkvallantien vesihuollon rakentaminen ja jätevedenpumppaamon saneeraus

Prikirannan asemakaava-alue

- Vesihuollon rakennussuunnittelu

Haapiorinteen asemakaava-alue

- Vesihuollon rakentaminen

Masalan keskustan asemakaava-alue

- Masalantie 1. vaihe: Sundsbergintien, Masalantien välillä Puolukkamäki-Köpaksenpolku ja Sepänkyläntien vesihuollon saneeraus
- Bjönsinmäen vesihuollon rakennussuunnittelu

Masalan Tinapuiston asemakaava-alue

- Vesihuollon rakentaminen

Veikkolan asemakaava-alueet

- Alueen 11 hulevesiviemäreiden rakentaminen
- Alueen 18 hulevesiviemäreiden sekä vesihuollon saneerauksen suunnittelu

Jokiniityn ja Vesitorninmäen risteysalue

- Vesihuollon rakentaminen
- Kyrkvallan alueen vesihuollon saneeraus ja hulevesiviemäriin rakentaminen

Runko- ja siirtojohdot:

Viemäriverkoston saneeraus

- Saneerauskohteita vesihuoltoverkoston saneeraus- ja tutkimusohjelmasta

Jätevedenpumppaamoiden saneeraus

- Kahden jätevedenpumppaamon saneeraus

Vesijohtojen saneeraus

- Saneerauskohteita vesihuoltoverkoston saneeraus- ja tutkimusohjelmasta

Vesihuoltoverkoston pienet muutos- ja saneeraustyöt

- Ennakoimattomat pieninvestoinnit

Vedenottamot:

Meikon vedenottamon saneeraus

- Kemikaaliensyötön muutokset

Upinniemen vedenottamon saneeraus

- Elinkaariselvityksen mukaisia saneerauksia

Haja-asutusalueiden vesihuolto

- Luoman vesiosuuskunnan verkoston lunastaminen

	TA 2017	TSS 2018	TSS 2019	Hankkeen kokonaiskustannukset
VESIHUOLTOLAITOS				
Runko- ja siirtojohdot				
6651 Veikkolan ja keskustan vesitornin saneeraus (2016)			-100 000	
6698 Viemäriverkoston saneeraus	-400 000	-400 000	-100 000	
6699 Jätevedenpumppaamoiden saneeraus	-100 000	-100 000	-100 000	
6005 Vesijohtojen saneeraus	-400 000	-400 000	-400 000	
6995 Vesihuoltoverkoston pienet verkostotyöt	-100 000	-100 000	-100 000	
Runko- ja siirtojohdot yhteensä	-1 000 000	-1 000 000	-800 000	
Vedenottamot				
6720 Meikon vedenottamon saneeraus	-50 000	-250 000	-20 000	
6005 Upinniemen vedenottamon saneeraus	-100 000	-20 000	-20 000	
Vedenottamot yhteensä	-150 000	-270 000	-40 000	
Haja-asutusalueiden vesihuolto				
Luoman vesiosuuskunnan verkoston lunastaminen	-40 000			
Haja-asutusalueiden vesihuolto yhteensä	-40 000			
Aluekohtaiset verkostohankkeet				
6001 Keskustan asemakaava-alueet (2016-2018)	-540 000	-190 000	-240 000	
6013 Gerterbyn asemakaava-alueet MKS (2017-2018)			-30 000	
6014 Vesitorninmäen asemakaava-alueet MKS (2016-2018)	-300 000	-470 000	-440 000	
6017 Keskustan II asemakaava-alue (2017-2018)		-10 000	-180 000	
6018 Tolsamäen asemakaava-alue MKS (2018)				
6024 Sarvikin portti MKS (2017 - 2018)		-50 000	-280 000	
6025 Heikkilän Juhlakallion asemakaava-alue MKS (2017 - 2018)		-50 000	-340 000	
6060 Jorvaksen kolmion asemakaava-alue (2018)			-50 000	
6061 Pohjois-Jorvaksen asemakaava-alue (2019)				
6062 Länsi-Jorvaksen asemakaava-alue MKS (2018)			-50 000	
6063 Inkilänportin asemakaava-alue MKS (2017-2018)		-200 000	-1 100 000	
6071 Prikiranta asemakaava-alue MKS (2017-2018)	-20 000	-90 000	-650 000	
6074 Haapiorinteen asemakaava-alue MKS (2016-2017)	-90 000			
6102 Masalan keskustan asemakaava-alue (- 2017)	-110 000	-340 000	-120 000	
6103 Masalan Tinapuisto MKS (2016-2018)	-470 000	-280 000	-190 000	
6151 Veikkolan asemakaava-alueet (- 2018)	-210 000	-570 000	-260 000	
6153 Veikkolanpuro 2. vaihe MKS (2018)	0	-20 000	-90 000	
6154 Veikkolanportti asemakaava-alue (2017-2018)			-50 000	
6155 Jokiniityn ja vesitorninmäen risteysalue (2017-2018)	-330 000	-70 000		
Sarvikinranta		-40 000	-190 000	
Masalanportti		-10 000	-40 000	
Haukilampi			-30 000	
Aluekohtaiset verkostohankkeet yhteensä	-2 070 000	-2 390 000	-4 330 000	
VESIHUOLTOLAITOKSEN INVESTOINNIT YHTEENSÄ	-3 260 000	-3 660 000	-5 170 000	

RAHOITUSOSA

RAHOITUSLASKELMA

	Tilinpäätös 2015	Talousarvio 2016	Talousarvio 2017	Taloussuunnitelma 2018 2019	
Toiminnan rahavirta					
• Vuosikate	11 198 393	14 519 269	13 219 142	15 428 253	19 595 026
• Satunnaiset erät	81 089	0	0	0	0
• Tulorahoituksen korjauserät	-1 241 357	-500 000	-2 000 000	-2 000 000	-4 000 000
Toiminnan rahavirta	10 038 125	14 019 269	11 219 142	13 428 253	15 595 026
Investointien rahavirta					
• Investoinnit	-23 137 942	-30 372 000	-35 967 989	-51 220 350	-54 352 100
• Rahoitusosuudet investointimenoil	205 266	190 000	30 000	0	2 060 000
• luovutustulot	1 241 357	500 000	2 000 000	2 000 000	4 000 000
Investointien rahavirta	-21 691 319	-29 682 000	-33 937 989	-49 220 350	-48 292 100
Toiminnan ja investointien rahavirta	-11 653 194	-15 662 731	-22 718 847	-35 792 097	-32 697 074
Rahoituksen rahavirta					
Antolainauksen muutokset					
• Antolainasaamisten lisäykset	0	0	0	0	0
• Antolainasaamisten vähennykset	300 000	300 000	200 000	200 000	200 000
Lainakannan muutokset					
• Pitkäaikaisten lainojen lisäys	0	26 737 636	6 738 000	20 597 350	19 007 100
• Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-10 877 580	-12 374 905	-12 508 022	-11 598 932	-11 598 932
• Lyhytaikaisten lainojen muutos	13 497 841	400 000	27 688 869	25 993 671	24 488 909
Pitkäaik. velkojen muutokset (liitt. maksu)	957 092	600 000	600 000	600 000	600 000
Rahoituksen rahavirta	3 877 353	15 662 731	22 718 847	35 792 089	32 697 077
Vaikutus maksuvalmiuteen	-7 775 841	0	0	0	0

*TA2016 luvussa on huomioitu Kantvikin päiväkodin lisämääräraha 400 000 euroa vuodelle 2016 (kv 5.9.2016 § 74).

Lisämääräraha on huomioitu rahoituksen lyhytaikaisten lainojen muutoksessa.

RAHOITUSOSA

Talousarvioon on kuntalain 65 §:n 3 momentin mukaan otettava toiminnallisten tavoitteiden edellyttämät määrärahat ja tuloarviot sekä osoitettava, miten määrärahojen rahoitustarve katetaan. Toiminnan rahoitus esitetään talousarvion rahoitusosassa kassavirtalaskelman muodossa. Rahoituslaskelmalla osoitetaan, kuinka paljon kunnan varsinaisen toiminnan ja investointien nettokassavirta on ylijäämäinen tai alijäämäinen. Rahoitustoiminnan kassavirralla osoitetaan, miten alijäämäinen nettokassavirta on katettu tai miten ylijäämä on käytetty rahoitusaseman muuttamiseen.

Toiminnan rahavirta osoittaa, missä määrin kunta pystyy suunnittelukauden aikana oman toimintansa (käyttötalouden) avulla saamaan rahavaroja toimintaedellytysten säilyttämiseen, uusien investointien tekemiseen ja lainojen takaisinmaksuun ulkopuolisiin rahoituslähteisiin turvautumatta.

Investointien rahavirta osoittaa sen rahavarojen käytön, jonka kunta suuntaa palvelutuotannon edellytysten järjestämiseen ja tulevan rahavirran kerryttämiseksi pitkällä aikavälillä.

Rahoituksen rahavirta osoittaa antolainasaamisten ja lainakannan muutokset suunnittelukaudella. Pitkäaikaisten velkojen muutoksena on rahoituslaskelmassa otettu huomioon vain vesihuoltolaitoksen liittymismaksujen lisäykset.

Talousarvion rahoituslaskelma päättyy riviin Vaikutus maksuvalmiuteen. Rahoituslaskelma sisältää myös kunnan ja vesihuoltolaitoksen väliset rahoituserät.

LAINAKANNAN MUUTOKSET

€	TP 2015	TA 2016	TA 2017	TS 2018	TS 2019
Lyhennykset	10 877 580	12 374 905	12 258 032	11 598 932	11 598 932
Uudet lainat	13 497 841	27 137 636	34 426 869	46 591 021	43 496 009
Netto	-2 620 261	-14 762 731	-22 168 837	-34 992 089	-31 897 077

(1000 €)	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Lainakanta 31.12	90 343	92 957	107 720	129 889	164 881	196 778
<i>lainaa / asukas, €</i>	2 364	2 406	2 741	3 255	4 076	4 805

Lainakannan muutokset taulukon luvuissa on otettu huomioon seuraavat oletukset:

- Lainojen lyhennykset koostuvat nykyisten pitkäaikaisten lainojen lyhennyksistä. Mikäli rahoitussuunnitelma pitää, kolmen suuren investoinnin (Hvk, Jokirinne ja pääkirjasto) pitkäaikaisten lainojen lyhennykset alkavat vasta vuoden 2020 aikana.
- Vuoden 2016 rahoitus hoidetaan kokonaan lyhytaikaisilla kuntatodistuksilla, limiittiä on vielä mahdollista nostaa viisi - kahdeksan miljoonaa euroa. Perusteena erittäin alhainen korkotaso.
- Suunnitelmavuosien lainanotossa on huomioitu tulevien vuosien taloussuunnitelmien mukainen vuosikatteen nousu eli kaikkia investointeja ei ole tarkoitus kattaa lainarahalla, vaan otetaan huomioon taloussuunnitelman maankäyttösopimuskorvausten kasvu.

Yleisesti ottaen vuoden 2019 lainakanta on karkea arvio SOTE-muutoksen vaikutusten vuoksi. Investointiohjelmaan sisältyy hyvinvointikeskuksen rakentaminen (kokonaisbudjetti noin 30 milj. euroa), joka siirtynee SOTE-kuntayhtymän käyttöön.

Kunnassa ollaan selvittelemässä kiinteistösaakeyhtiön perustamista perusturvan käytössä oleville kiinteistöille. Vaikutukset kunnassa olisivat näkyvät: Lainakanta olisi suoraan investoinnin verran matalampi (vuonna 2017: 3,5 milj. euroa, vuonna 2018: 9,7 milj. euroa ja vuonna 2019: 9,3 milj. euroa) ja vaikuttaisi vahvistavasti kunnan lainakannan tunnuslukuihin (säilyisi edelleen konsernin lainakannassa) ja kokonaispoistojen pienenemiseen pitkällä aikavälillä.

Selvitettävänä on myös toisen mahdollisen rakennusinvestoinnin toteuttaminen kiinteistö-leasing menetelmällä, jolloin investointimenoja ei olisi rakentamisaikana, vaan leasing-maksut alkaisivat vasta rakennuksen valmistuttua. Tulosvaikutteisesti poistot jäisivät leasing-rahoitteisen rakennuksen osalta pois ja tilalle tulisi alustavan arvion mukaan poistoja pienemmät leasing-kustannukset. Taseessa lainakanta pienenesi suoraan investoinnin määrärahan verran, mutta leasing-ajan jälkeen rakennus tulee lunastaa jäännösarvon mukaisena. Lisäksi selvitetään vesihuoltolaitoksen liikelaitostamista tai yhtiöittämistä. Tämäkin vähentää kunnan investointimäärärahoja ja sitä kautta lainakantaa. Konsernin lainakannassa ne ovat mukana.

Nämä toimenpiteet mahdollistaisivat mittavan investointiohjelman toteuttamisen ja siirtäisi osan kustannuksista tuleville vuosille, jolloin investoinnin tarpeen arvioidaan pienenevän. Lainakannan kasvua tulisi pystyä hillitsemään arvioimalla tulojen oikeaa budjetointia sekä miettimällä aktiivisesti uusia tulolähteitä säännöllisesti myös talousarviovuoden aikana.

VESIHUOLTOLAITOKSEN RAHOITUSLASKELMA

	Tilinpäätös 2015	Talousarvio 2016	Talousarvio 2017	Taloussuunnitelma	
				2018	2019
oiminnan rahavirta					
Ilorahoitus					
Liikelijäämä	822 727	1 284 287	1 029 446	876 060	24 305
Poistot ja arvonalentumiset	1 733 633	1 912 863	1 961 000	2 037 000	2 759 000
Rahoitustulot ja -menot	-45 652	-65 011	-15 011	-15 011	-15 011
Muut tulorahoituksen korjaavat erät	0	0	0	0	0
Investoinnit					
Investointimenot	-3 219 151	-2 100 000	-3 260 000	-3 660 000	-5 170 000
Rahoitusosuudet investointimenoihin	0	0	0	0	0
Pysyvien väst hyödluovutustulot	0	0	0	0	0
oiminnan ja investointien rahavirta	-708 444	1 032 139	-284 565	-761 951	-2 401 706
rahoituksen rahavirta					
Lainakannan muutokset					
Kunnalta saatujen pitkäaikaisten lainojen lisäys	0	0	0	0	0
Muilta saatujen pitkäaikaisten lainojen lisäys	0	0	0	0	1 100 000
Kunnalta saatujen pitkäaikaisten lainojen vähennys	-192 243	-300 000	0	0	0
Muilta saatujen pitkäaikaisten lainojen vähennys	0	0	0	0	0
Kunnalta saatujen lyhytaikaisten lainojen muutos	0	0	0	0	0
Muilta saatujen lyhytaikaisten lainojen muutos	0	0	0	0	0
Pitkäaikaisten velkojen muutokset (liitt. maksut)	900 687	1 000 000	900 000	900 000	1 230 000
rahoituksen rahavirta	708 444	700 000	900 000	900 000	2 330 000
rahoituksen vaikutus maksuvalmiuteen	0	1 732 139	615 435	138 049	-71 706

Vesihuoltolaitoksen toiminnan ja investointien rahavirta on talousarviovuonna ja taloussuunnitelma vuosina negatiivinen. Mahdollinen rahoitustarve katetaan vuonna 2017 ja suunnitelmavuosina liittymismaksutuloilla ja edellisten vuosien ylijäämällä. Taloussuunnitelman mukaan Vesihuoltolaitos ei tarvitse pitkäaikaista lainaa ennen vuotta 2019.

Kunnanvaltuuston 24.11.2001 § 199 päätöksen mukaan vesihuoltolaitos suorittaa kunnalle lainapäälliköille vuotuista korkoa 5 %.

LIITTEET

Liite 1

Hankekohtainen investointisuunnitelma 2017–2020

Liite 2

Avustukset

	TOT. 2011-2015**	TA 2016*	TA 2017	TSS 2018	TSS 2019	Hankkeen kokonaiskustannukset
ATK-OHJELMAT JA KÄYTTÖNÖTTOPROJEKTIIT						
Konsernihallinto (TEH)						
1213 Cloudia järjestelmän hankinta	-15 200	-12 000		-11 000	-32 000	
1216 Henkilöstöyksikön ohjelmistohankinnat	-23 509	-20 000	-5 150			
1200 Talousohjelmistot (Taitoa Kuntamalli)		-40 000	-190 000			
Kunnanvaltuuston videostrimaus			-35 000			
Internet sivujen uusiminen			-40 000			
Asianhallintajärjestelmän vaihto uuteen/ CaseM (kh 26.9.2016)		-25 000	-87 589	-128 000		
1221 Tieran sähköinen alusta		-30 000	-40 000			
Konsernihallinto (TEH) yhteensä	-38 709	-127 000	-397 739	-139 000	-32 000	
Perusturva terveyspalvelut (teht)						
1221 Apotti hanke	-225 479	-565 000	-117 250	-487 000	-540 000	
1220 Petu / ohjelmistohankinnat	-98 168	-120 000	-250 000	-50 000		
Perusturva yhteensä	-323 647	-685 000	-367 250	-537 000	-540 000	
Sivistystoimi						
Suomen- ja ruotsinkielinen koulutoimi (teh)						
1209 Sähköiset yo-kirjoitukset - suomenkielinen koulutoimi		-35 000	-15 000			
1210 Sähköiset yo-kirjoitukset - ruotsinkielinen koulutoimi	-130	-35 000	-15 000			
1237 Sähköinen oppilashallinto-ohjelman täydentäminen (r)		-15 000	-15 000			
Suomen- ja ruotsinkielinen koulutoimi (teh) yhteensä	-128 403	-115 000	-45 000			
Kirjastojärjestelmä ja verkkokirjasto				-65 000	-30 000	
Tilavarausohjelma			-35 000	-20 000		
Sähköiset oppimisympäristöt			-40 000	-40 000		
Sivistystoimen muut käyttööttoprojektit			-75 000	-125 000	-30 000	
Rakennus- ja ympäristölautakunta (teh)						
1265 Rakennusvalvonta-arkiston digitointi	-101 908	-50 000	-50 000	-50 000	-50 000	
Yhdyskuntatekniikan lautakunta yhteensä	-101 908	-50 000	-50 000	-50 000	-50 000	
Atk-ohjelmat ja käyttöönotto määräraha yhteensä	-592 667	-977 000	-934 989	-851 000	-652 000	
MAA- JA VESIALUEET						
2000 Maa- ja vesialueiden hankinta	-3 522 564	-2 100 000	-500 000	-500 000	-500 000	
2000 Maa- ja vesialueiden myynti	806 647	30 000	30 000			
Maa- ja vesialueet määräraha yhteensä	-2 715 917	-2 070 000	-470 000	-500 000	-500 000	
IRTAIN OMAISUUS						
Konsernihallinto (teh)						
7005 AV-laitteet kokoustiloihin			-30 000			
7011 Työhyvinvointi/ergonomia-tuotteet			-25 000			
Konsernihallinto (teh) yhteensä			-55 000			
Suomen- ja ruotsinkielinen päivähoito (teh)						
7589 Päiväkotien täydennyskalustus			-10 000			
7292 Päiväkotien henkilökunnan kulunvalvonta (s)	-176 471	-150 000	-120 000	-120 000		
7260 Päiväkotien henkilökunnan kulunvalvonta (r)	-38 531	-90 000	-90 000	-90 000		
7588 Päiväkotien TVT-hankinnat			-60 000			
Yhteensä päivähoito (teh) yhteensä	-215 002	-240 000	-280 000	-210 000		
Suomenkielinen koulutoimi (teh)						
7396 Koulujen täydennyskalustus			-50 000			
Opetusvälineistöjä ja konehankintoja		-309 000				
Suomenkielinen koulutoimi (teh) yhteensä		-309 000	-50 000			
Ruotsinkielinen koulutoimi (teh)						
Opetusvälineistöjä ja konehankintoja		-38 000				
Ruotsinkielinen koulutoimi (teh) yhteensä		-38 000				
Musiikkiopisto						
xxxx Musiikkiopiston opetuskalusto		-20 000	-20 000			
Musiikkiopisto yhteensä		-20 000	-20 000			
Perusturva (teh)						

	TOT. 2011-2015**	TA 2016*	TA 2017	TSS 2018	TSS 2019	Hankkeen kokonaiskustannukset
7105 Suun terveydenhuollon korvaushankinnat		-100 000	-100 000	-100 000	-100 000	
Perusturva (teh) yhteensä		-100 000	-100 000	-100 000	-100 000	
Yhdyskuntatekniikan lautakunta (teh)						
xxxx Paikkatietopalveluiden GNSS-mittauslaitteiden hankinta		-50 000				
Yhdyskuntatekniikan lautakunta (teh) yhteensä		-50 000				
IRTAIN OMAISUUS MÄÄRÄRAHA YHTEENSÄ	-215 002	-757 000	-505 000	-310 000	-100 000	
MUUT PITKÄVAIKUTTEISET MENOT						
Yhdyskuntatekniikan lautakunta (teh)						
1949 Täydennyskartoitukset ja paikkatietoaineistojen tuottaminen		-70 000	-115 000	-70 000	-70 000	
Yhdyskuntatekniikan lautakunta (teh) yhteensä		-70 000	-115 000	-70 000	-70 000	
Muut pitkävaikutteiset menot määräraha yhteensä		-70 000	-115 000	-70 000	-70 000	
TALONRAKENTAMINEN						
Perusturvan käytössä						
3009 Hyvinvointikeskus Jokiniitty (2016 -2020)	-87 195	-250 000	-2 500 000	-9 723 350	-9 307 100	27 329 000
Perusturvan käytössä yhteensä	-87 195	-250 000	-2 500 000	-9 723 350	-9 307 100	
Sivistystoimen käytössä						
Rakentamisvaiheessa						
3280 Sepänkannaksen päiväkotit (ur) (-2016)		-2 100 000				
3280 Sepänkannaksen päiväkodin kalustaminen		-350 000				
3429 Masalan koulun liikuntasalin ja keittiön rak (ur) (-2016)		-3 400 000	-1 300 000			3 700 000
3421 Masalan koulun liikuntasalin ja keittiön irtokalustaminen		-450 000	-450 000			
3462 Sjököulla oppimiskeskuksen laajennus ja korjaus (-2017)	-324 476	-4 740 000	-1 925 000			6 989 476
3462 Sjököullan kalustaminen		-500 000				
3222 Kantvikin pk vanhan osan purku ja saneeraus (2016-2017)	-108 107	-760 000	-3 300 000			4 060 000
3222 Kantvikin pk kalustaminen (2017)		-390 000				
3450 Pääkirjaston laajennus (2015-2019)	-49 997	-270 000	-3 238 000	-3 238 000	-200 000	7 409 530
3450 Pääkirjaston valtionosuus (OPM, maks 7 vuoden aikana)					2 060 000	
3450 Pääkirjaston peruskorjaus (2017-2019)					-2 163 000	2 163 000
3450 Pääkirjaston ensikertainen kalustaminen (2018-2019)					-700 000	
Suunnitteluvaiheessa						
Framnäs huolto- ja pukuhuonerakennus (liikuntatoimi)		-1 000 000				1 000 000
3402 Jokiriinteen oppimiskeskus	-43 672	-207 000	-1 000 000	-7 636 000	-9 500 000	38 000 000
3402 Jokiriinteen oppimiskeskuksen ensikertainen kalustaminen					-920 000	
3320 Veikkolan alueen päiväkotit ja koulu, peruskorjaus ja laajennus (2016-2019)		-27 000	-150 000	-3 500 000	-3 500 000	10 677 000
Veikkolan sivukirjaston peruskorjaus			-20 000	-1 480 000	-1 000 000	2 500 000
3320 Veikkolan alueen päiväkodin ja koulun kalustaminen					-400 000	
Tarveselvitysvaiheessa						
3232 Tarve- ym. Selvitykset		-80 000	-100 000	-30 000	-30 000	
Sivistystoimen käytössä yhteensä	-526 252	-12 384 000	-13 373 000	-16 584 000	-15 953 000	51 177 000
Tilalahallinnon korjausohjelma (PATU 31.8.2016 §73)		-2 004 000	-2 900 000	-2 900 000	-2 900 000	
Talonrakentaminen määräraha yhteensä	-613 447	-14 638 000	-18 773 000	-29 207 350	-28 160 100	
Talonrakentaminen valtionosuudet yhteensä		0	0	0	2 060 000	
LIIKUNTA JA VIRKISTYSALUEET						
5430 Liikunta-alueet	-182 127	-15 000	-40 000	-240 000	-215 000	
5495 Virkistysalueet ja ulkoilureiitit	-349 064	-80 000	-80 000	-80 000	-120 000	
5445 Lähiilikutapaikat	-808 345	-350 000	-150 000	-750 000	-700 000	
5445 Veikkolan lähiilikutapaikka valtionosuus		160 000				
5499 Muut hankkeet	-202 603	-170 000	-80 000	-120 000		
Liikunta- ja virkistysalueet määräraha yhteensä	-1 542 139	-615 000	-350 000	-1 190 000	-1 035 000	
Liikunta- ja virkistysalueet valtionosuudet yhteensä		160 000	0	0	0	
LIIKENNEALUEET JA PUJISTOT						
Aluekohtaiset kadut ja muut liikennealueet						
4001 Keskustan asemakaava-alueet	-3 303 024	-2 150 000	-2 485 000	-2 315 000	-1 435 000	
4013 Gesterbyn asemakaava-alue MKS (2018-2020)	-61 681	-200 000			-80 000	
4014 Vesitorinmäen asemakaava-alue MKS (2014 - 2020)	-81 460	-1 370 000	-1 630 000	-1 530 000	-1 630 000	
4025 Heikkilän juhliakallio MKS (2017-2020)				-130 000	-960 000	
4018 Toisanmäki MKS (2018-2019)						
4060 Jorvaksenkolmio asemakaava-alue (2018-2019)					-120 000	

	TOT. 2011-2015**	TA 2016*	TA 2017	TSS 2018	TSS 2019	Hankkeen kokonaiskustannukset
4062 Länsi-Jorvaksen asemakaava-alue MKS (2018-2020)					-100 000	
4063 Inkilänportin asemakaava-alue MKS (-2020)	-101 927			-400 000	-4 850 000	
4024 Sarvikinportti MKS (2017-2019)				-120 000	-520 000	
4071 Prikirannon asemakaava-alue MKS (2017-2019)			-50 000	-310 000	-2 250 000	
4074 Haapiorinteeseen asemakaava-alue (2016-2019)			-110 000			
4102 Masalan keskustan asemakaava-alue (-2020)	-2 133 327	-220 000	-510 000	-1 710 000	-710 000	
4103 Masalan Tinanpuiston alue MKS (2016 -2020)		-140 000	-1 730 000	-1 320 000	-860 000	
4151 Veikkolan asemakaava-alueet (-2019)	-2 984 813	-340 000	-1 100 000	-3 127 000	-1 590 000	
4153 Veikkolanpuro MKS (2018-2019)				-30 000	-110 000	
4199 Kaava-alueiden katujen perusparannus	-530 521	-130 000	-250 000	-250 000	-250 000	
4154 Veikkolanportti (2016-2021)		-100 000	-50 000		-260 000	
4017 Keskusta II (2017-) MKS				-30 000	-560 000	
4155 Jokiniityn ja Vesitorinmäen risteysalue (-2018)	-158 593	-1 620 000	-1 470 000	-280 000		
5460 Lähivirkistysalueiden perusparannushankkeet	-94 790	-30 000	-40 000	-40 000	-40 000	
4118 Sarvikinranta MKS (2016)				-90 000	-410 000	
Masalanportti MKS (2019-)				-30 000	-120 000	
Hauklampi					-100 000	
Yleisten pysäköintialueiden suunnittelu ja rakentaminen			-125 000	-110 000	-150 000	
Katujen saneeraus suunnitelman laatiminen			-35 000			
Valaistuksen rakentaminen puuttuvilta kevyen liik väyliltä			-10 000			
Aluekohtaiset kadut ja muut liikennealueet yhteensä	-11 242 821	-7 040 000	-9 595 000	-11 822 000	-17 105 000	
Muut liikennealueet						
4810 Jorvaksen asema (kunnan osuus)	-126 130	-50 000	-50 000	-2 500 000		
4879 Kevyen liikenteen raittien rakentaminen	-506 742	-1 360 000	-1 260 000	-640 000	-1 180 000	
4889 Tievalaistus kaava-alueiden ulkopuolella	-373 155	-20 000	-135 000	-130 000	-190 000	
4989 Liikenneturvallisuuden parantaminen	-308 942	-100 000	-75 000	-75 000	-75 000	
4886 Tie- ja katualueiden valaistuksen uusiminen	-597 480	-300 000	-300 000	-150 000		
Muut liikennealueet yhteensä	-1 912 449	-1 830 000	-1 820 000	-3 495 000	-1 445 000	
Liikennealueet ja puistot määräraha yhteensä	-13 155 270	-8 870 000	-11 415 000	-15 317 000	-18 550 000	
MUUT KIINTEÄT RAKENTEET JA LAITTEET						
Muut yt-lautakunnan kohteet						
5820 Maa- ja metsätalouden laajentaminen	-62 868	-15 000	-15 000	-15 000	-15 000	
5960 Joukkoliikennelinjan rakentaminen	-186 240	-80 000	-100 000	-100 000	-100 000	
Muut yt-lautakunnan kohteet yhteensä	-249 108	-95 000	-115 000	-115 000	-115 000	
MUUT KIINTEÄT RAKENTEET JA LAITTEET YHTEENSÄ	-249 108	-95 000	-115 000	-115 000	-115 000	
KUNTA INVESTOINNIT YHTEENSÄ	-19 083 550	-28 122 000	-32 707 989	-47 560 350	-49 182 100	
KUNTA INVESTOINNIT TUOTOT YHTEENSÄ		190 000	30 000	0	2 060 000	
KUNTA NETTO YHTEENSÄ	-19 083 550	-27 932 000	-32 677 989	-47 560 350	-47 122 100	
VESIHUOLTOLAITOS						
Runko- ja siirtojohtot						
6651 Veikkolan ja keskustan vesitorin saneeraus (2016)		-80 000			-100 000	
6698 Viemäriverkoston saneeraus	-106 712	-230 000	-400 000	-400 000	-100 000	
6699 Jätevedenpumppaamoiden saneeraus	-207 200	-100 000	-100 000	-100 000	-100 000	
6005 Vesijohtojen saneeraus	-5 492	-200 000	-400 000	-400 000	-400 000	
6995 Vesihuoltoverkoston pienet verkostotyöt		-100 000	-100 000	-100 000	-100 000	
Runko- ja siirtojohtot yhteensä	-319 404	-710 000	-1 000 000	-1 000 000	-800 000	
Vedenottamot						
6720 Meikon vedenottamon saneeraus	-64 146	-50 000	-50 000	-250 000	-20 000	
6005 Upinniemen vedenottamon saneeraus		-50 000	-100 000	-20 000	-20 000	
Vedenottamot yhteensä	-64 146	-100 000	-150 000	-270 000	-40 000	
Haja-asutusalueiden vesihuolto						
Luoman vesiosuuskunnan verkoston lunastaminen			-40 000			
Haja-asutusalueiden vesihuolto yhteensä			-40 000			
Aluekohtaiset verkostohankkeet						
6001 Keskustan asemakaava-alueet (2016-2018)		-340 000	-540 000	-190 000	-240 000	
6013 Gerterbyn asemakaava-alueet MKS (2017-2018)					-30 000	
6014 Vesitorinmäen asemakaava-alueet MKS (2016-2018)		-200 000	-300 000	-470 000	-440 000	
6017 Keskustan II asemakaava-alue (2017-2018)				-10 000	-180 000	
6018 Tolsämäen asemakaava-alue MKS (2018)						

	TOT. 2011-2015**	TA 2016*	TA 2017	TSS 2018	TSS 2019	Hankkeen kokonaiskustannukset
6024 Sarvikin portti MKS (2017 - 2018)				-50 000	-280 000	
6025 Heikkilän Juhlakallion asemakaava-alue MKS (2017 - 2018)				-50 000	-340 000	
6060 Jorvaksen kolmion asemakaava-alue (2018)					-50 000	
6061 Pohjois-Jorvaksen asemakaava-alue (2019)	-30 000					
6062 Länsi-Jorvaksen asemakaava-alue MKS (2018)					-50 000	
6063 Inkiälänportin asemakaava-alue MKS (2017-2018)				-200 000	-1 100 000	
6071 Prikiranta asemakaava-alue MKS (2017-2018)		-20 000		-90 000	-650 000	
6074 Haapiorinteeseen asemakaava-alue MKS (2016-2017)		-380 000				
6102 Masalan keskustan asemakaava-alue (- 2017)	-616 246	-30 000	-110 000	-340 000	-120 000	
6103 Masalan Tinapuisto MKS (2016-2018)		-50 000	-470 000	-280 000	-190 000	
6151 Veikkolan asemakaava-alueet (- 2018)	-522 648	-60 000	-210 000	-570 000	-260 000	
6153 Veikkolanpuro 2. vaihe MKS (2018)		0	0	-20 000	-90 000	
6154 Veikkolanportti asemakaava-alue (2017-2018)		0			-50 000	
6155 Jokiniityn ja vesitorninmäen risteysalue (2017-2018)	-20 510	-230 000	-330 000	-70 000		
Sarvikinranta				-40 000	-190 000	
Masalanportti				-10 000	-40 000	
Haukilampi					-30 000	
Aluekohtaiset verkostohankkeet yhteensä	-1 189 404	-1 290 000	-2 070 000	-2 390 000	-4 330 000	
VESIHUOL.TOLAITOKSEN INVESTOINNIT YHTEENSÄ	-1 572 954	-2 100 000	-3 260 000	-3 660 000	-5 170 000	
KAIKKI INVESTOINNIT YHTEENSÄ	-20 656 504	-30 222 000	-35 967 989	-51 220 350	-54 352 100	
KAIKKI INVESTOINNIT TUOTOT YHTEENSÄ	0	190 000	30 000	0	2 060 000	
KAIKKI NETTO YHTEENSÄ	-20 656 504	-30 032 000	-35 937 989	-51 220 350	-52 292 100	

*Sarakkeessa TA2016 huomioitu elokuun loppuun mennessä tehty talousarvio muutokset (kv 5.9.2016 § 74 Kantvikin päiväkotii, lisämr 400 000 euroa)

**Sarakkaiden TA2016 ja TOT 2011-2015 sarakkeiden yhteensä summa ei ole välttämättä sama kuin listauksessa esitettyjen hankkeiden yhteissumma, koska hankkeita, joille ei ole määrärahoja vuosille 2017 - 2020, ei esitetä listauksessa

TOIMITILA- JA TOIMINTA-AVUSTUKSET TOIMIALOITTAIN

KONSERNIHALLINTO	TOT 2015	TOT 2016*	TA 2016	TA 2017
Avustukset yhteisöille	70 400	89 800	80 000	100 000
Avustukset liikelaitoksille	75 000	0	50 000	25 000
Toimitila-avustukset	20 660	7 116	25 000	25 000
YHTEENSÄ	166 060	96 916	155 000	150 000

PERUSTURVA	TOT 2015	TOT 2016*	TA 2016	TA 2017
Yleisavustus	30 761	19 703	20 002	20 000
Toimitila-avustus	38 784	22 102	38 231	38 000
Veteraaniavustus	29 300	24 500	27 500	27 500
YHTEENSÄ	98 845	66 305	85 733	85 500

SIVISTYSTOIMI	TOT 2015	TOT 2016*	TA 2016	TA 2017
SIVISTYSLAUTAKUNTA				
Hallinto- ja toimistopalvelut				
Toimitila-avustus	102 255	0	0	0
Kulttuuripalvelut				
• Toiminta-avustus	104 845	101 629	105 000	108 500
• Toimitila-avustus	46 176	22 455	51 000	48 000
S VARHAISKASVATUS- JA OPETUSLAUTAKUNTA				
• Toiminta-avustus	10 000	10 000	10 000	10 000
• Toimitila-avustus	19 893	53 529	66 698	67 000
R VARHAISKASVATUS- JA OPETUSLAUTAKUNTA				
• Toiminta-avustus	4329	4329	4 329	4329
LIIKUNTALAUTAKUNTA				
• Toiminta-avustus	151 523	96 348	147 410	147 410
• Toimitila-avustus	371 543	181 483	316 437	296 000
NUORISOLAUTAKUNTA				
• Toiminta-avustus	34 720	21 035	32 000	32 000
• Toimitila-avustus	3 859	2 937	4 000	4 000
YHTEENSÄ	849 143	493 745	732 874	717 239

YHDYSKUNTATEKNIikka	TOT 2015	TOT2016*	TA 2016	TA 2017
RAKENNUS- JA YMPÄRISTÖLAUTAKUNTA				
Avustukset yhteisöille	4 200	4 524	4 500	5 000
PALVELUTUOTANNON LAUTAKUNTA				
Avustukset yhteisöille	254 547	14 163	239 200	235 000
VPK-korjausavustukset	18 000	3 750	30 000	30 000
Avustukset nuorisoseurataloille	20 000	**	30 000	30 000
Avustukset yhdistystaloille				20 000
YHTEENSÄ	296 747	22 437	243 700	320 000
AVUSTUKSET YHTEENSÄ	1 410 795	679 403	1 217 307	1 272 739

*Toteutuneet vuonna 2016 tilanne per 17.10.2016

** sisältyy yhteisöavustuksiin

